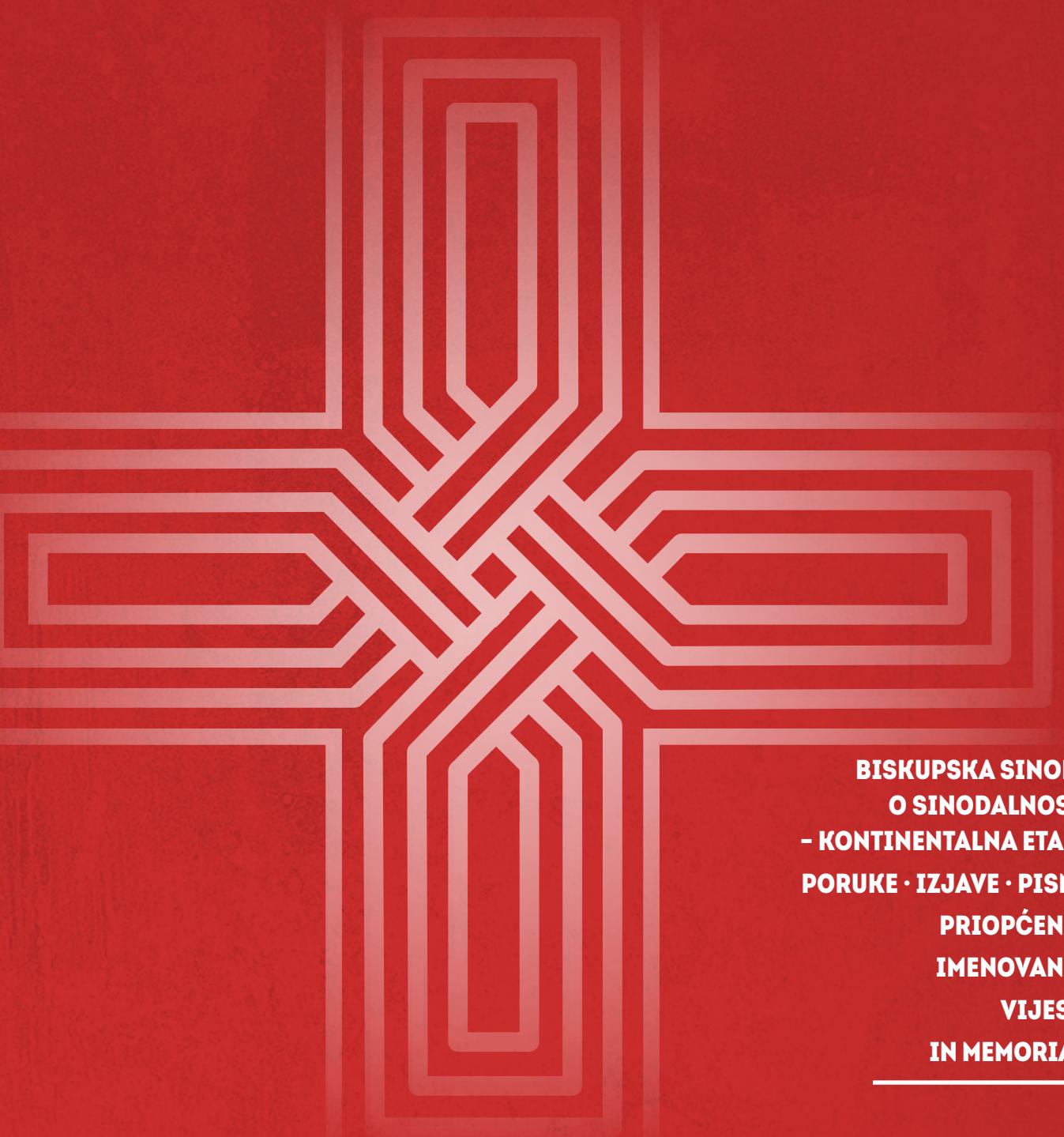

SLUŽBENE VIJESTI

HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

GODIŠTE XXII. □ ZAGREB 2023.

BROJ 1 (33)

**BISKUPSKA SINODA
O SINODALNOSTI
– KONTINENTALNA ETAPA
PORUKE · IZJAVE · PISMA
PRIOPĆENJA
IMENOVANJA
VIJESTI
IN MEMORIAM**

SLUŽBENE VIJESTI
HRVATSKE BISKUPSKE
KONFERENCIJE
BROJ 1 (33)
GODIŠTE XXII.
ZAGREB 2023.

SADRŽAJ

BISKUPSKA SINODA O SINODALNOSTI - KONTINENTALNA ETAPA

Europska sinodska skupština u Pragu	3
Pismo kardinala Grecha i Hollericha	3
Intervent nadbiskupa Željimira Puljića na kontinentalnom dijelu sinodske skupštine u Pragu	5
Europska kontinentalna skupština: Zaključne preporuke	7
Kontinentalna sinodska skupština – Zaključna nota biskupā	8
Priopćenje tiskovnog ureda Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) na kraju	
Europske kontinentalne sinodske skupštine u Pragu	9

PORUKE • IZZAVE • PISMA

Poruka svetoga oca Franje za 31. svjetski dan bolesnika	10
Poruka svetoga oca Franje za korizmu 2023. godine	11
Poruka svetoga oca Franje za 57. svjetski dan sredstava društvenih komunikacija	13
Poruka svetoga oca Franje za 60. svjetski dan molitve za zvanja	15
Poruka Dikasterija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života u povodu 27. dana posvećenog života	17
Poruka za Dan života 2023. godine Vijeća HBK-a za život i obitelj	18
Poruka za Dan posvećenoga života 2023. godine predsjednika Vijeća HBK-a za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, te predsjednika Hrvatske redovničke konferencije	20
Poruka za Svjetski dan bolesnika 2023. godine predsjednika Odbora HBK-a za pastoral djelatnika u zdravstvu	21
Poslanica predsjednika Hrvatskog Caritasa za 17. tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u BiH	22

PRIOPĆENJA

Priopćenje sa 25. zajedničkog zasjedanja HBK-a i BK BiH	25
Priopćenje s Izvanrednog zasjedanja HBK-a	26
Priopćenje sa 66. zasjedanja Sabora HBK-a	27
Izvanredno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije	28
Priopćenje sa sjednice Odbora HBK-a za mlade	29
Priopćenje sa sjednice Odbora HBK-a za pastoral turista i pomoraca	29
Priopćenje sa sjednice Vijeća HBK-a za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života	30
Priopćenje sa sjednice Vijeća HBK-a i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu	30
Priopćenje sa sastanka Odbora HBK-a za mlade	31
Priopćenje sa sjednice Povjerenstva HBK-a za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba	31
Priopćenje sa sjednice Vijeća HBK-a za nauk vjere	32
Priopćenje sa sjednice Vijeća HBK-a za život i obitelj i sastanak nad/biskupijskih povjerenika za pastoral braka i obitelji	32

IZDAJE
**HRVATSKA BISKUPSKA
KONFERENCIJA**

Ksaverska cesta 12A
Tel. 01 5635 001
e-mail: info@hbk.hr

UREDNIK
KRUNOSLAV NOVAK

GRAFIČKA PRIPREMA
SINIŠA KOLAR, HIIP

TISAK
DENONA, ZAGREB

ISSN 1332-2354

IMENOVANJA

Papa prihvatio odreknuće mons. Želimira Puljića, mons. Milan Zgrablić postao zadarskim nadbiskupom.....	34
Mons. Ivan Štironja imenovan porečkim i pulskim biskupom.....	34
Mons. Dražen Kutleša imenovan zagrebačkim nadbiskupom koadjutorom, a mons. Želimir Puljić apostolskim upraviteljem splitsko-makarske nadbiskupije.....	35
Papa prihvatio odreknuće kardinala Josipa Bozanića, mons. Dražen Kutleša postao zagrebačkim nadbiskupom.....	35

VIJESTI

Deseti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike.....	36
Molitva u Hrvatskoj za XVI. opću redovitu skupštinu biskupske sinode	37
Predsjednik HBK-a predvodio misu za mir u Ukrajini.....	37
Nacionalni studijski dani za djelatnike u obiteljskom pastoralu i pastoralu osoba s invaliditetom.....	38
Središnje euharistijsko slavlje Tjedna solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u BiH.....	39
Svečano proslavljeno 30 godina djelovanja IKA-e i 25 godina HKR-a.....	40
Papina čestitka u povodu 30. obljetnice IKA-e i 25. obljetnice HKR-a.....	42
Nadbiskup Kutleša predvodio misu u Macelju za bleiburške i sve poratne žrtve	42
Završnica katoličke malonogometne lige.....	43
Objavljen Zbornik sa 6. hrvatskog socijalnog tjedna.....	44

IN MEMORIAM

Preminuo papa emeritus Benedikt XVI.....	45
Preminuo zagrebački biskup u miru Valentin Pozaić.....	45

BISKUPSKA SINODA O SINODALNOSTI – KONTINENTALNA ETAPA

EUROPSKA SINODSKA SKUPŠTINA U PRAGU

Europska kontinentalna sinodska skupština u sklopu priprema za XVI. redovnu opću skupštinu Biskupske sinode održana je u hotelu *Pyramida* u glavnom gradu Češke, Pragu, od 5. do 12. veljače 2023. godine. Skupštinu su organizirali Predsjedništvo i Tajništvo Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) uz stalni kontakt s Generalnim tajništvom Sinode pri Svetoj Stolici i s Tajništvom Češke biskupske konferencije.

U prvoj etapi europske skupštine od 5. do 9. veljače sudjelovalo je 220 predstavnika iz svih 39 europskih biskupskih konferencija koji su predstavljali krajevne crkve iz 45 europskih zemalja. Uz njih je u toj prvoj etapi na daljinu – *online* (prague.synod2023.org) sudjelovalo još 270 predstavnika iz 30 europskih biskupskih konferencija.

Od 9. do 12. veljače 2023. godine uslijedila je druga etapa u kojoj su sudjelovali samo predsjednici pojedinih europskih biskupskih konferencija.

U ime Hrvatske biskupske konferencije u prvom dijelu kontinentalne sinodske skupštine sudjelovali su: glasnogovornik HBK-a gospodin Zvonimir Ancić, članica Družbe sestara milosrdnica Riječke provincije doktorica bioetike s. Marta Carti i djelatnica Hrvatske katoličke mreže gospođa Diana Tikvić. U drugom dijelu skupštine HBK je predstavljao njezin donedavni predsjednik, zadarski nadbiskup u miru Želimir Puljić, s obzirom na to da je aktualni predsjednik nadbiskup Dražen Kutleša bio spriječen ranije preuzetim obvezama.

Tiskovni ured HBK-a

PISMO KARDINALA GRECHA I HOLLERICHA

»Uloga biskupa u sinodskom procesu«

Uoči kontinentalnih skupština 16. redovne opće skupštine Biskupske sinode, generalni tajnik Sinode kardinal Mario Grech i generalni izvjestitelj XVI. redovne opće skupštine Biskupske sinode kardinal Jean-Claude Hollerich uputili su pismo 26. siječnja 2023. godine svim dijacezanskim biskupima i eparhijskim biskupima Istočnih katoličkih Crkava diljem svijeta s naslovom *Uloga biskupa u sinodskom procesu* koje prenosimo u cijelosti.

Predraga braćo,
kao što vam je poznato, na kraju etape konzultacija »u partikularnim Crkvama«, proces Sinode 2021. – 2024. predviđa održavanje kontinentalnih skupština. U vezi s tom kontinentalnom etapom, obraćamo se svima vama koji ste u svojim partikularnim Crkvama počelo

i temelj jedinstva svetog Božjeg naroda (usp. LG 23). Činimo to u ime naše zajedničke odgovornosti kao biskupâ Kristove Crkve za sinodski proces koji je u tijeku: nema obnašanja crkvene sinodalnosti bez obnašanja biskupskoga kolegijaliteta.

U apostolskoj konstituciji *Episcopalis communio* nas se podsjeća da »svaki biskup ima na sebi istodobno i na nerazdvojan način odgovornost za partikularnu Crkvu koja je povjerena njegovoj pastoralnoj skrbi i brigu za sveopću Crkvu« (EC, br. 2). Omogućiti obnašanje ove potonje bio je *raison d'être* Biskupske sinode od samoga njezina početka. U samom dokumentu njezina ustavnovljenja, *Apostolica sollicitudo*, sveti Pavao VI. s velikom dalekovidnošću navodi da se Sinoda »kao i svaka ljudska ustanova može vremenom poboljšavati«. To je

ono čemu upravo svjedočimo: *Episcopalis communio* ne samo da ne slabí ustanovu biskupije time što naglašuje procesni značaj Sinode, već uloga pastirâ i njihovo sudjelovanje u različitim etapama sad imaju još ključniju ulogu. Hvala zato na svemu onomu što je svaki od vas već učinio u službi Sinode 2021. – 2024., omogućivši savjetovanje s Božjim narodom u partikularnim Crkvama i razlučivanje koje se provodi unutar sinodâ/vijeća samosvojnih (*sui iuris*) Crkava i biskupskih konferencija.

Uoči ovih kontinentalnih skupština, držimo itekako potrebnim podijeliti s vama neka razmišljanja radi zajedničkog razumijevanja sinodskoga procesa, njegova napredovanja i značenja trenutačne (kontinentalne) etape u kojoj se nalazimo. Ima, naime, onih koji predmijevaju da već znaju kakvi će biti zaključci te Sinodске skupštine. Drugi bi opet htjeli nametati dnevni red Sinode, s ciljem da usmjeravaju raspravu i uvjetuju njezine plodove. Međutim, tema koju je Papa odredio za 16. redovnu opću skupštinu Biskupske sinode jasna je: *Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje, poslanje*. To je, dakle, jedina tema koju smo pozvani dublje proučiti u svakoj pojedinoj etapi toga procesa. Očekivanja od Sinode 2021. – 2024. mnoga su i različita, ali nije zadaća Skupštine uhvatiti se u koštač sa svim pitanjima koja se u Crkvi pretresaju.

Oni koji teže tomu da nametnu neku temu Sinodi, zaboravljaju logiku kojom se ravna sinodski proces: pozvani smo zadati »zajednički smjer« počevši od doprinosa svih. Možda je nepotrebno podsjećati da se apostolskom konstitucijom *Episcopalis communio* Sinodu pretvorilo iz događaja u proces, podijeljen na etape. To znači da se na Sinodi od samoga njezina svečana otvaranja, 10. listopada 2021. godine u Svetom Petru, obrađuje i produbljuje zadanu temu, prvo u etapi savjetovanja s Božjim narodom, zatim u razlučivanju pastira u sinodama/vijećima samosvojnih Crkava, u biskupskim konferencijama, a sada i u kontinentalnim skupštinama. Upravo zbog povezanosti među različitim etapama, ostale se teme ne mogu potajno uvoditi, instrumentalizirajući tu skupštinu i ne priznавajući savjetovanje s Božjim narodom.

To da u prvoj etapi slušanja granice teme nisu bile jasno definirane može se razumjeti, pa i zbog novosti metode i teškoće u razumijevanju i prepoznavanju da cijeli »sveti Božji narod ima udjela i u Kristovoj proročkoj službi« (LG 12). Međutim, taj se manjak jasnoće smanjio u kasnijim koracima, kao što se zorno vidi iz sadržaja sažetaka koje su sinode/vijeća samosvojnih Crkava i biskupske konferencije poslale Tajništvu Sinode, a koji su plod razlučivanja pastirâ oko doprinosa danih tijekom savjetovanja s Božjim narodom. Na temelju tih sažetaka sastavljen je *Radni dokument za*

kontinentalnu etapu (DKE), u kojem jasno odzvanja glas partikularnih Crkava.

Odluka o tome da se DKE ponovno vrati partikularnim Crkvama u ruke, tražeći da svaka od njih sluša glas drugih, koji odzvanja cijelim DKE-om, sagledavajući tako etape sinodalnog procesa na razini veće svijesti, pokazuje da je doista jedino pravilo koje smo si dali to da ostanemo u stalnom osluškivanju Duha: »Sinodalna Crkva je Crkva koja sluša [...] Vjernički narod, zbor biskupa, rimski biskup: svi slušaju jedni druge i svi slušaju Duha Svetog« (Franjo, *Govor u povodu 50. obljetnice ustanovljenja Biskupske sinode*, 2015.).

Teme predložene u DKE-u ne predstavljaju dnevni red sljedeće skupštine Biskupske sinode, nego u duhu vjernosti restituiraju ono što proizlazi iz sažetaka koje su poslale sinode/vijeća samosvojnih Crkava i biskupske konferencije, omogućujući vidjeti lice Crkve koja uči slušati Duha kroz uzajamno slušanje. Kontinentalne će skupštine imati za zadaću da se, na temelju odjeka koje je u svakoj pojedinoj Crkvi pobudilo čitanje DKE-a, utvrdi koji su to »prioriteti, teme koje se ponavljaju i pozivi na djelovanje koji se mogu podijeliti s drugim mjesnim Crkvama u svijetu i raspravljati na Prvom zasjedanju Sinodalne skupštine u listopadu 2023.« (DKE, br. 106).

Zato vjerujemo da će na kontinentalnim skupština glas partikularnih Crkava, putem sažetaka koje su priredili sinode/vijeća samosvojnih Crkava i nacionalnih biskupskih konferencija, odjeknuti iznova i još većom snagom. Što budemo više rasli u sinodskom stilu Crkve, to ćemo više svi mi kao članovi Božjega naroda – vjernici i pastiri – naučiti osjećati s Crkvom (*sentire cum Ecclesia*), u vjernosti Božjoj riječi i tradiciji. Zar bismo se, uostalom, uopće i mogli uhvatiti u koštač sa stanicima pitanjima, koja često izazivaju podjele, a da prije toga nismo odgovorili na veliko pitanje koje je izazov za Crkvu još od vremena Drugoga vatikanskog sabora: »Crkvo, što kažeš o sebi samoj?« Dug put prijema Koncila navodi nas na to da ustvrdimo kako je odgovor u Crkvi koja je »konstitutivno sinodska«, gdje su svi pozvani ostvarivati svoju crkvenu karizmu u pogledu obnašanja zajedničkog poslanja evangelizacije.

Sinodski proces koji je u tijeku pokazuje nam da je to moguće. Svojim dioništvom u Kristovoj proročkoj službi, sveti Božji narod je nositelj sinodskog procesa kroz savjetovanje koje svaki biskup provodi u svojoj Crkvi: tako se, naime, može istinski slušati »sveukupnost vjernikâ, koji imaju pomazanje od Svetoga (usp. 1 Iv 2,20.27) [i] ne može se u vjerovanju prevariti« (LG 12). Zbor biskupa, koji je »subjekt također vrhovne i punе vlasti u cijeloj Crkvi, zajedno sa svojom Glavom, rimskim biskupom, a nikada bez te Glave« (LG 22),

sudjeluje u sinodskom procesu bilo kad svaki biskup započinje, vodi i zaključuje povjerenou mu savjetovanje s Božjim narodom, bilo u kasnijim etapama, kad biskupi zajedno obnašaju svoju karizmu razlučivanja na sinodama/vijećima samosvojnih Crkava, na biskupskim konferencijama, na kontinentalnim skupštinama i, na poseban način, na sinodskoj skupštini. U analogiji s onim što je rečeno o ekumenskom saboru, u vlasti je rimskog biskupa, koji je »trajno i vidljivo počelo i temelj jedinstva kako biskupâ tako i mnoštva vjernika« (LG 23), da saziva, predsjeda i potvrđuje sinodskе skupštine.

Već u ovoj prvoj etapi toga sinodskoga procesa, mogli smo vidjeti kako je svaki pojedini član odigrao svoju ulogu, poštujući ulogu i doprinos drugih. Trebamo nastaviti tim putem, ne mijesajući sinodalnost tek s pukom metodom, već je shvaćajući kao oblik Crkve i način za ispunjenje zajedničkoga poslanja evangelizacije. Služba pastirâ tako postaje još više ključna za putovanje svetog Božjeg naroda. Uvjereni smo da će nam Duh, koji vodi Crkvu na njezinu putu, tako omogućiti da iskusimo kako »Biskupska sinoda, koja predstavlja katolički episkopat, postaje izraz *biskupskog kolegijaliteta* unutar Crkve koja je sva sinodska« (Franjo, *Govor u povodu obilježavanja 50. obljetnice ustanovljenja Biskupske sinode*, 2015.).

Ova kontinentalna etapa može nam pomoći razumjeti tu viziju ako, kao zbor biskupa, budemo ujedinjeni u traženju načina koji će pomoći Crkvi da bude »'sakrament jedinstva', to jest sveti puk okupljen i uređen pod biskupom« (SC 26). Usto, sudjelovanje u sinodskom procesu omogućit će nam da osnažimo to kolegijalno jedinstvo koje se »pokazuje također u uzajamnim odnosima pojedinačnih biskupa s partikularnim Crkvama i sa sveopćom Crkvom« (LG 23). Ako je istina da svi biskupi »dobro upravljajući svojom Crkvom kao dijelom sveopće Crkve... djelotvorno pridonose dobru čitavoga otajstvenog Tijela koje je također tijelo Crkava« (LG 23), također je istina da smo pozvani, svi zajedno *cum et sub Petro*, predstavljati »sveopću Crkvu... u povezanosti mira, ljubavi i jedinstva« (LG 23). Ima li boljeg načina od toga da »hodamo zajedno«, u uvjerenju da je »upravo taj put sinodalnosti ono što Bog očekuje od Crkve trećeg tisućljeća?« (Franjo, *Govor u povodu obilježavanja 50. obljetnice ustanovljenja Biskupske sinode*, 2015.).

In Christo

kardinal Jean Claude Hollerich
luksemburški nadbiskup
generalni izvjestitelj Sinode
kardinal Mario Grech
generalni tajnik Sinode

INTERVENT NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA NA KONTINENTALNOM DIJELU SINODSKE SKUPŠTINE U PRAGU

»Proširite prostor svog šatora« unatoč poteškoćama

Budući da predsjednik Hrvatske biskupske konferencije nije mogao sudjelovati na ovom susretu u Pragu, zamolio me da sudjelujem. Želio bih ukratko izraziti neka razmišljanja o radnom dokumentu *Proširite prostor svog šatora*.

1. Bilo je zanimljivo čitati »izraze entuzijazma da sinoda ide naprijed« i da su »milijuni ljudi bili uključeni u sinodalnom procesu« (br. 1). »Sudjelovanje je bilo iznad svih očekivanja«, a »primljeni su sažeci 112 od 114 biskupskih konferencija« (br. 5). Primjećuje se »snažna mobilizacija Božjega naroda, radost zajedničkog hoda i slobodnog govora« (br. 16). Urednici zaključuju kako su to glasovi velike ljubavi prema Crkvi koji sanjaju da je ona sposobna biti Božja obitelj: »uključiva, otvorena i gostoljubiva« (EC Zimbabve, br. 16). No, među njima ima i onih koji se, iz različitih razloga, ne osjećaju prihvaćeni kao što su primjerice: »razvedeni i ponovno vjenčani, samohrani roditelji, oženjeni

svećenici, ljudi koji žive u poligamnom braku, homoseksualci, LGBTQ osobe«, i dr. (br. 39).

I. Je li dokument imao svoju metodologiju rada? U vezi s dokumentom za kontinentalnu etapu postavlja se temeljno pitanje, kako čitati i vrjednovati ovih 45 stranica? Tu su naime misli, meditacije, osjećaji, prijedlozi i pitanja koje je poslalo 112 biskupskih konferencija i drugih. Milijuni ljudi sudjelovali su u tom procesu. Čitajući prikupljene podatke, zanima nas, je li proces prikupljanja informacija koristio određenu metodologiju ili je sve prepusteno spontanosti sudionika?!

Istraživanja obično pretpostavljaju da provoditelj ankete ima teorijske i praktične alate za provođenje istraživanja i odabire »fenomen koji će proučavati te analizirati i procjenjivati prikupljene informacije«. Definira hipotezu na početku istraživanja, činjenice ili događaje kako bi se vidjelo, na primjer, kako varijable

utječu jedna na drugu. Nastoji opisati i objasniti svaki novi društveni fenomen koji smatra relevantnim i uspostaviti, kakve su uzročno-posljedične veze između njih.

2. Iako je proces sinodalnog hoda bio zanimljiv i koristan, osjeća se nedostatak određene metodologije kako iz teološkog tako i iz sociološkog područja. Da je proces sinodalnosti slijedio pravila *sociološkog istraživanja*, mogli bismo iz rezultata identificirati korelacije između društvenih fenomena i utvrditi moguće uzročno-posljedične veze između njih. Tada bi se moglo vidjeti prema Gaussovoj krivulji koji postotak zauzima određena varijabla. Umjesto toga, od šume prikupljenih informacija ne može se vidjeti drveće. Tu je i nedostatak teološke metodologije koja ima zadaću objasniti i procijeniti neke izraze, mišljenja i stavove.

Istina, urednici su pokušali odgovoriti na teološki izazov slikom preuzetom od proroka Izaje, »Proširite prostor šatora svojega« (Iz 54,2), koristeći »tri elementa njegove strukture«.

Prvi je **platno** koje štiti od sunca, vjetra i kiše te očrta prostor života i druženja.

Drugi strukturni element šatora su **užad** koja drže platno zajedno.

Konačno, treći element su **klinovi**, koji učvršćuju strukturu na tlu, ali omogućuju njezinu mobilnost u slučaju potrebe premještanja šatora negdje drugdje (br. 26).

To je prekrasna slika koja je prikladna kao ikona za meditaciju. Ali, kardinali Grech i Hollerich s pravom primjećuju u svom pismu od 26. siječnja da »postoje **neki** koji već sada znaju kakvi će biti zaključci Sinodalne skupštine. A ima ih koji bi željeli nametnuti dnevni red sinode i usmjeriti raspravu i njezine rezultate.« To nije u skladu s temom XVI. redovne opće skupštine. Dakle, zadaća je biskupa »podučavati, naviještati Riječ u zgodno i nezgodno vrijeme, opominjati i koriti sa svom strpljivošću« (2 Tim 4,1-2). Čak i pod cijenu da ne bude »uključiva, otvorena i gostoljubiva«. Uostalom, već se Crkvi predbacuje da previše prakticira takozvano

korektno ponašanje, ostavljajući tako dojam »da se želi svidjeti sekularnom okruženju«. Uostalom, nije poslanje Crkve »ispitati sva mišljenja, a onda postići dogovor«, nego naviještati istinu o čovjeku i Crkvi, jer samo nas »istina može osloboditi« (Iv 8,31).

II. Kritike koje navode na promišljanje

3. Treba čestitati svima koji su sudjelovali u procesu sinodalnosti. Na poseban način čestitke idu skupinama koje su napravile sintezu kako na razini biskupske konferencije tako i na razini Tajništva Biskupske sinode. Nije bilo lako sažeti toliko mudrih i manje mudrih mišljenja, stavova i razmišljanja. Siguran sam, međutim, da je bila primijenjena jasnija metodologija, kako sa sociološkoga tako i s teološkoga stajališta, puno vremena bi se uštedjelo, kao i mnogi nesporazumi i neke nepotrebne i oštре kritike. Bilo bi lakše i učinkovitije otkriti koji su prioriteti za raspravu na Sinodalnoj skupštini u listopadu 2023. godine.

Da je od početka sinodalnog procesa postojala jasnija *teološka metodologija* sumnjam da bi Dokument unio, primjerice, prijedlog (br. 57) koji traži da se »ukloni piramidalni način upravljanja, a uvede sinodalni jer u Crkvi ima biti jedini autoritet ljubavi i služenja, po uzoru na Gospodina« (BK Argentine).

Uz nedostatak jasne metodologije s potrebnim alatima koji se tiču teorije i prakse kako u teološkom tako i u društvenom području, treba priznati i cijeniti da su nam sada na raspolaganju brojni podatci i informacije bez kojih ne bi bilo moguće to prikupiti da nije bilo slobode izražavanja o bilo kojoj temi i problemu. Ljubazno molim prisutne članove u Pragu da ove moje riječi, kritike i promišljanja stave u kontekst s glasovima svih onih u Crkvi koji sanjaju i žele biti »Božja obitelj koja je uključiva, otvorena i gostoljubiva«.

Zadar, 7. veljače 2023.

✠ Želimir Puljić

*Tiskovni ured Vijeća europskih biskupske konferencije objavio je
u četvrtak 9. veljače 2023. godine kratak dokument u kojem su sadržana zapažanja
s prvog dijela Europske kontinentalne sinodske skupštine u Pragu.*

EUROPSKA KONTINENTALNA SKUPŠTINA: ZAKLJUČNE PREPORUKE

Nakon četiri dana slušanja i dijaloga na temelju odjekâ koje je izazvao *Radni dokument za kontinentalnu etapu* u Crkvama iz kojih dolazimo, kao Europska kontinentalna skupština svjesni smo da smo doživjeli duboko duhovno iskustvo sinodskom metodom.

To je plod na kojem zahvaljujemo Duhu koji nas je vodio i koji ovdje želimo podijeliti. Proučili smo spoznaje koje su crkvene zajednice našeg kontinenta stekle tijekom sinodskoga procesa, kao i napetosti i pitanja s kojima se suočavaju europske Crkve¹.

Ponajprije, ponovno smo očutjeli bol zbog rana koje obilježavaju našu noviju povijest, počevši od rana koje je Crkva zadala zlostavljanjem koje su počinili pojedinci u obnašanju svoje crkvene službe ili radu u Crkvi, pa sve do rana koje je izazvalo monstruozno nasilje agresorskoga rata koji izaziva krvoproljeće u Ukrajini, te potres koji je razorio Tursku i Siriju.

Taj, bogat i oduševljen, rad, iako nije bio lišen problema i teškoča, omogućio nam je da pogledamo u oči Crkvu u Europi, sa svim blagom dviju velikih latinskih i istočnih tradicija koje je čine. Sa sviješću koja je sve više rasla kako je Skupština odmicala, danas osjećamo da možemo potvrditi kako je lijepa ta naša Crkva, nositeljica raznolikosti koja je ujedno i naše bogatstvo. Osjećamo da je volimo još dublje, unatoč ranama koje je zadala, za koje treba moliti oproštenje kako bi se moglo zaista krenuti putem pomirenja, ozdravljenja sjećanja i prihvaćanja ranjenih osoba. Uvjereni smo da ti osjećaji ispunjavaju takoder srca svih onih koji su od rujna 2021. godine bili uključeni u hod Sinode 2021. – 2024.

U danima održavanja Skupštine stekli smo duhovno iskustvo koje nas je dovelo do toga da, prvi put, doživimo da je moguće susretati se, slušati jedni druge i razgovarati polazeći od naših različitosti i bez obzira na brojne prepreke, zidove i ograde koje nam povijest stavlja na put. Moramo voljeti raznolikost unutar naše Crkve i podupirati jedni druge u uzajamnom poštivanju, osnaženi vjerom u Gospodina i snagom njegova Duha.

Zato želimo da naš hod i dalje bude u sinodskom stilu: više od metodologije, smatramo to načinom

života naše Crkve, zajedničkog razlučivanja i prepoznavanja znakova vremena. Konkretno, želimo da ova Kontinentalna skupština ne ostane izdvojeno iskustvo, nego da postane povremen sastanak, utemeljen na općem usvajanju sinodske metode kojom će biti prožete sve naše strukture i postupci na svim razinama. U tom će stilu biti moguće uhvatiti se u koštač s pitanjima oko kojih naši naporci trebaju rasti i intenzivirati se: praćenje povrijedjenih osoba, protagonistizam (istaknuta uloga) mlađih i žena, otvorenost za učenje od osoba s ruba društva i drugo.

Taj nam sinodski stil također omogućuje da se suočavamo s napetostima iz misionarske perspektive, a da nas pritom ne paralizira strah, nego da iz toga cripimo snagu za nastavak svojega puta. U našem radu posebno su izašle na vidjelo dvije napetosti. Prva potiče na jedinstvo u različitosti, kloneći se napasti jednolikosti. Druga povezuje spremnost na prihvaćanje kao svjedočanstvo Očeve bezuvjetne ljubavi prema njezinoj djeci s hrabrošću naviještanja istine evanđelja u njezinoj cjelovitosti: Bog je taj koji obećava »Ljubav će se i istina sastati« (usp. Ps 85,11).

Znamo da je sve to moguće zato što smo to doživjeli na ovoj Skupštini, ali još više zato što to svjedoči život Crkava iz kojih dolazimo. Ovdje posebno mislimo na ekumenski i međureligijski dijalog, koji je snažno odjeknuo u našem radu. Ali, iznad svega, držimo to mogućim zbog prisutnosti milosti u našoj sredini: izgradnja Crkve koja je sve više sinodska, naime, predstavlja način da se konkretizira jednakost u dostoјanstvu svih članova Crkve, utemeljene u krštenju koje nas oblikuje kao djecu Božju i udove Kristova tijela, suodgovorne za jedinstveno poslanje evangelizacije koje je Gospodin povjerio svojoj Crkvi.

Uvjereni smo da nas nastavak Sinode 2021. – 2024. može u tome podržati i pratiti, pogotovo suočavanjem, na razini Sinodske skupštine, s nekim prioritetima:

- produbiti praksu, teologiju i hermeneutiku sindikalnosti. Moramo ponovno otkriti nešto što je drevno, što pripada naravi Crkve i što je uvijek

¹ Taj će rad biti podrobnije predstavljen u dokumentu koji će biti poslan Generalnom tajništvu Sinode kao doprinos sljedećim koracima sinodskog procesa, polazeći od sastavljanja *Instrumentuma laborisa* Sinodske skupštine koja će se održati u listopadu. Taj će dokument, zajedno s brojnim informacijama o našem radu i videosnimkama svih plenarnih sjedница, biti dostupan na mrežnim stranicama Kontinentalne skupštine u Pragu, <https://prague.synod2023.org>, te na mrežnim stranicama biskupskih konferencija koje ga budu htjele objaviti na različitim nacionalnim jezicima.

- novo. To je zadatak za nas. Činimo prve korake na putu koji se otvara malo po malo dok njime idemo;
- baviti se značenjem Crkve koja je sva ministerijalna, kao horizontom u koji treba uključiti razmišljanje o karizmama i službama (zaređenim i nezaređenim) i odnosima među njima;
  - istraživati oblike sinodskog obnašanja vlasti, odnosno službe praćenja zajednice i čuvanja jedinstva;
  - pojasniti kriterije za razlučivanje sinodskog procesa i koje odluke pripadaju kojoj razini, od mjesne do sveopće;
  - donijeti konkretne i hrabre odluke o ulozi žena u Crkvi i njihovoj većoj uključenosti na svim razinama, pa tako i u procesima odlučivanja i donošenja odluka (*decision making and taking*);
  - uzeti u razmatranje napetosti oko liturgije, tako da se u sinodskom duhu euharistija ponovno shvaća kao izvor zajedništva;
  - posvećivati brigu odgoju za sinodalnost cijelog Božjeg naroda, posebice u pogledu razlučivanja znakova vremena u cilju obnašanja zajedničkog poslanja;

– obnoviti živi osjećaj za poslanje, premostiti jaz između vjere i kulture kako bi evanđelje našlo put do srca ljudi, pronaći jezik koji je kadar artikulirati tradiciju i posuvremenjivanje (*aggiornamento*), ali, nadasve, namjesto da se govori o ljudima ili govor ljudima, biti im suputnici na njihovu putu. Duh traži od nas da slušamo vapaj siromaha i zemlje u našoj Europi, a osobito očajnički vapaj žrtava rata koje traže pravedan mir.

Voljeti Crkvu, bogatstvo njezine različitosti, nije oblik sentimentalizma koji je svrha samomu sebi. Crkva je lijepa zato što je Gospodin takvom želi, s obzirom na zadaću koju joj je povjerio: navještati evanđelje i pozivati sve žene i muškarce da uđu u dinamiku zajedništva, sudjelovanja i poslanja koje čini njezin razlog postojanja (*raison d'être*), oduhovljena trajnom životnošću Duha. Voljeti našu europsku Crkvu znači obnoviti našu obvezu nastavljanja toga poslanja, također na našem kontinentu, u kulturi obilježenoj mnogim različitostima koje poznajemo.

Nastavak našeg sinodskog hoda povjeravamo svećima zaštitnicima i mučenicima Europe!

Adsumus Sancte Spiritus!

KONTINENTALNA SINODSKA SKUPŠTINA – ZAKLJUČNA NOTA BISKUPÂ

Prag, 5. – 12. veljače 2023.

Zaključna nota biskupâ

Zahvaljujemo Gospodinu na iskustvu sinodalnosti koje nas je sve – biskupe, svećenike, posvećene osobe i laike – prvi put okupilo jedne uz druge na kontinentalnoj razini. Raduje nas što smo ovih dana u Pragu uvidjeli da su trenutci molitve proživljeni zajedno, a još više radovi na skupštini, bili duboko duhovno i istinski sinodsko iskustvo. Međusobno slušanje, plodan dijalog, pričanje o tome kako su naše crkvene zajednice doživjele prvu etapu sinodskoga procesa i pripremale se za ovaj kontinentalan susret, jasan su znak jedinstvene pripadnosti Kristu.

Nacionalna izvješća, rad u skupinama i mnogi interventi koje smo čuli slili su se u završni dokument predstavljen na Skupštini koji će predstavljati doprinos Crkava u Europi izradi *Instrumentuma laborisa Sinode*. Zahvaljujemo svima onima koji su dijelili s drugima svoja iskustva iskreno i s poštovanjem prema različitim senzibilitetima. Zahvaljujemo isto tako Uredničkom odboru za veliki posao obavljen u izradi toga dokumenta.

Kao plod ovoga sinodskoga iskustva, mi biskupi preuzimamo na sebe obvezu i dalje živjeti i promicati sinodski proces u strukturama i životu naših biskupija. Ovo iskustvo revne brige za cijelu Crkvu u Europi oharabilo nas je u našem zalaganju da vjerno živimo svoje sveopće poslanje. Obvezujemo se da ćemo podržati upute Svetoga Oca, Petra nasljednika, da postanemo sinodska Crkva jačana iskustvom zajedništva, sudionis-tva i poslanja u Kristu.

Želimo zajedno, kao sveti Božji ljudi, vjernici laici i pastiri, putovati kao hodočasnici putovima Europe i naviještati radost evanđelja koja izvire iz susreta s Kristom i želimo to činiti zajedno s našom braćom i sestrama iz drugih kršćanskih konfesija.

Zalagat ćemo se za to da raširimo svoje šatore kako bi naše crkvene zajednice još više postale mjesta gdje se svatko osjeća prihvaćenim.

*Prag, 11. veljače 2023.
spomandan Blažene Djevice Marije Lurdske*

PRIOPĆENJE TISKOVNOG UREDA VIJEĆA EUROPSKIH BISKUPSKIH KONFERENCIJA (CCEE) NA KRAJU EUROPSKE KONTINENTALNE SINODSKE SKUPŠTINE U PRAGU

Kontinentalna skupština Sinode, obveza biskupâ

Biskupi europskog kontinenta preuzeli su na sebe obvezu daljnog razvoja »sinodske Crkve«, slijedeći upute pape Franje, radujući se što su radovi Kontinentalne skupštine u Pragu bili »očit znak naše jedinstvene pripadnosti Kristu«.

Obveza je predstavljena u zaključnoj noti biskupa koji su se od 10. do 12. veljače okupili u Pragu kako bi razmišljali o sadržajima završnog dokumenta netom završene Sinodske skupštine. Taj je susret biskupâ bio potaknut Radnim dokumentom za kontinentalnu etapu (br. 108).

Nakon sudjelovanja na tom crkvenom zborovanju, čiji su zaključci već objavljeni, a uskoro će biti objavljen i opsežan završni dokument koji je na tom zborovanju prihvaćen, biskupi su istaknuli izazove i pitanja koja treba dublje razraditi kako bi taj sinodski hod postao konkretna praksa u Crkvi.

U završnoj noti biskupi ističu kako »međusobno slušanje, plodan dijalog, pričanje o tome kako su naše crkvene zajednice doživjele prvu etapu sinodskog procesa

i pripremile se za ovaj kontinentalan susret« predstavljaju »jasan znak jedinstvene pripadnosti Kristu«.

Biskupi se stoga obvezuju »i dalje živjeti i promicati sinodski proces u strukturama i životu naših biskupija«, ističući da nas je »to iskustvo brige za cijelu Crkvu u Europi ohrabriло u našem zalaganju da vjerno živimo svoje sveopće poslanje«.

»Obvezujemo se – pišu biskupi – da ćemo podržati upute Svetoga Oca, Petra nasljednika, da postanemo sinodska Crkva jačana iskustvom zajedništva, sudioništva i poslanja u Kristu.«

Na Kontinentalnoj sinodskoj skupštini u Pragu sudjelovalo je dvjestotinjak sudionika: 156 delegata iz 39 europskih biskupske konferencije, te 44 delegata koji su došli na poziv Vijeća biskupske konferencije Europe. Njima se pridružilo 270 delegata koji su zborovanje pratili *online*. Skupština je održana od 5. do 9. veljače, a završila je prihvaćanjem završnog dokumenta, koji su prihvatali također biskupi na svom završnom susretu.

Prag, 12. veljače 2023.

PORUKE • IZZAVE • PISMA

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 31. SVJETSKI DAN BOLESNIKA

11. veljače 2023.

»Pobrini se za njega.«
Suosjećanje kao sinodalna briga za zdravlje

Draga braćo i sestre!

Bolest je dio našega ljudskoga stanja. No, ako se bolest živi u izolaciji i napuštenosti, ako nije praćena brigom i suosjećanjem, može postati nehumana. Kada se putuje zajedno, normalno je da se netko osjeća loše, da mora stati zbog umora ili zbog kakve nezgode na putu. Upravo se u tim trenutcima vidi kakvi smo dok koračamo zajedno: je li to doista *zajednički hod* ili smo na istom putu, ali svatko gleda svoje interese i pušta da se drugi snalaze kako znaju. Zato na 31. svjetski dan bolesnika, u jeku sinodskog hoda, pozivam sve nas da razmišljamo o tomu da upravo zahvaljujući iskustvu ranjivosti i bolesti možemo naučiti hodati zajedno prema Božjem stilu, a to je blizina, suosjećanje i nježnost.

U knjizi proroka Ezekiela, u velikom govoru koji čini jednu od središnjih točaka cijelokupne Objave, Gospodin kaže sljedeće: »Sam ću pasti ovce svoje i sam ću im dati počinka – riječ je Jahve Gospoda. Potražit ću izgubljenu, dovesti natrag zalutalu, povit ću ranjenu i okrijepiti nemoćnu [...] past ću ih pravedno« (34,15-16). Iskustvo izgubljenosti, bolesti i slabosti sastavni je dio čovjekova putovanja ovom zemljom: ono nas ne isključuje iz Božjeg naroda, nego nas, naprotiv, stavlja u središte Gospodinove pozornosti, koji je Otac i ne želi na tom putu izgubiti nijedno od svoje djece. Zato trebamo učiti od njega, kako bismo doista bili zajednica koja hoda zajedno, kadra othrvati se tome da je zarazi kultura odbacivanja.

Kao što znate, enciklika *Fratelli tutti* potiče nas da prisposobu o dobrom Samarijanu čitamo u kontekstu današnjeg vremena. Odabroa sam je kao polazište, kao

prekretnicu, kako bismo mogli izići iz sjene »tamnih oblaka zatvorenog svijeta« i »razmišljati i stvarati otvoreni svijet« (usp. br. 56). Postoji, naime, duboka veza između ove Isusove prisposobе i mnogih načina na koje se bratstvo negira u današnjem svijetu. Napose to da je čovjek, pretučen i opljačkan, *ostavljen* pokraj ceste ilustrira stanje u kojem je previše naše braće i sestara ostavljeno u trenutku kad im je pomoći najpotrebnija. Nije lako razlikovati napade na ljudski život i dostojanstvo koji imaju prirodne uzroke, od onih uzrokovanih nepravdom i nasiljem. Zapravo, sve veće razine nejednakosti i prevlast interesâ nekolicine već sada utječu na svaku društvenu sredinu u tolikoj mjeri da je teško ikoje iskustvo smatrati *prirodnim*. Sva se patnja zbiva u »kulturni« i usred njezinih različitih proturječja.

Ovdje je, međutim, važno prepoznati stanje usamljenosti i napuštenosti. To je okrutnost koju se može prevladati prije negoli ikoju drugu nepravdu, zato što – kao što nam govorи prisposoba – potreban je samo trenutak naše pažnje, osjećaj samlosti, da bi je se uklonilo. Dvojica prolaznika, koji za sebe misle da su pobožni i religiozni, vide ranjenog, ali se ne zaustavljaju. Treći pak prolaznik, Samarianac, prezreni stranac, sažalio se i pobrinuo se za toga stranca kraj puta, ponijevši se prema njemu kao prema bratu. Time, a da to nije ni mislio, mijenja stvari, čini svijet više bratskim.

Braćo, sestre, nikad nismo spremni za bolest, a često ni priznati da smo poodmakle dobi. Plašimo se ranjivosti, a sveprisutna tržišna kultura tjera nas da je poričemo. Krhkosti nema mjesta. I tako zlo, kada provali i okomi se na nas, ostavi nas ležati na tlu obamrle. Može se dogoditi da nas drugi napuste ili da osjećamo da mi njih moramo

napustiti kako im ne bismo bili na teret. Tako počinje samoća i truje nas gorak osjećaj nepravde zbog kojeg se čini da je čak i nebo zatvoreno. Teško nam je, naime, biti u miru s Bogom kad su naši odnosi s drugima i sa samim sobom prekinuti. Zato je tako važno, i kad je riječ o bolesti, da se cijela Crkva ugleda u primjer milosrdnoga Samarijanca iz Evandelja, kako bi postala vrijedna *poljska bolnica*: njezino poslanje, naime, osobito u povijesnim okolnostima kroz koje prolazimo, izražava se u ostvarivanju skrbi. Svi smo ranjivi i krhkki; svi trebamo tu suojećajnu pažnju koja se zna zaustaviti, pristupiti, iscijeliti i podići. Stanje u kojem su bolesnici zato je poziv koji slama ravnodušnost i usporava korake onima koji grabe kroz život kao da nemaju sestara i braće.

Svjetski dan bolesnika, naime, ne poziva samo na molitvu i blizinu s onima koji pate, nego također ima za cilj senzibilizirati Božji narod, zdravstvene ustanove i civilno društvo za nov zajednički hod naprijed. Ezekielovo proroštvo, citirano na početku, sadrži vrlo oštar sud o prioritetima onih koji imaju ekonomsku, kulturnu i izvršnu vlast nad narodom: »Mlijekom se hranite, vunom odijevate, ovnove tovne koljete, a stada ne pasete. Nemoćnih ne krijepite, bolesnih ne liječite, ranjenih ne povijate, zalutalih natrag ne dovodite, izgubljenih ne tražite, nego nasilno i okrutno njima gospodarite« (34,3-4). Riječ Božja uvijek je prosvjetljujuća i suvremena. Ne samo u prokazivanju, već i u predlaganju. Zaključak prisopobe o milosrdnom Samarijancu, naime, sugerira nam kako se odjelotvorene bratstva, koje započinje osobnim susretom, može proširiti na organiziranu skrb. Gostionica, gostioničar, novac, obećanje da ćemo jedni druge obavještavati (usp. Lk 10,34-35): sve nas to upućuje na službu svecenikâ, rad zdravstvenih i socijalnih radnika, zalaganje članova obitelji i volontera zahvaljujući kojima se svaki dan, u svim dijelovima svijeta, dobro suprotstavlja zlu.

U godinama pandemije porastao je naš osjećaj zahvalnosti prema onima koji svakodnevno rade na području zdravlja i istraživanja. Ali da bi se prevladala

tako velika kolektivna tragedija nije dovoljno samo odavati počast herojima. COVID-19 stavio je na tešku kušnju tu veliku mrežu sposobnosti i solidarnosti i razotkrio strukturna ograničenja postojećih sustava socijalne skrbi. Ta zahvalnost, dakle, mora ići ruku pod ruku s aktivnim traženjem, u svakoj zemlji, strategijâ i resursâ kako bi se svima zajamčio pristup lijekovima i temeljnog pravu na zdravlje.

»Pobrini se za njega« (Lk 10,35) preporučuje Samarijanac gostioničaru. Isus to ponavlja i svakome od nas, te nas na kraju potiče: »Idi pa i ti čini tako!« Kao što sam naglasio u *Fratelli tutti*, »ova nam prisopoba pokazuje kojim je načinima moguće obnoviti zajednicu počevši od muškaraca i žena koji se poistovjećuju s krhkošću drugih, koji ne dopuštaju izgradnju društva u kojem vlada isključivost, nego postaju bližnji, podižu pale i vraćajući ih u društvo, tako da dobro bude svima zajedničko« (br. 67). Naime, »stvoreni smo za puninu koja se može postići samo u ljubavi. Živjeti tako da budemo ravnodušni na patnju nije nam mogućnost za izabratì« (br. 68).

I ove godine 11. veljače uprimo svoj pogled u svište u Lurdju kao proroštvo, pouku povjerenju Crkvi u srcu suvremenosti. Ne vrijedi samo ono što ima kakvu svrhu i nisu važni samo oni koji proizvode. Bolesnici su, naime, u središtu Božjeg naroda, koji ide naprijed zajedno s njima kao znak čovječanstva u kojem je svatko dragocjen i nikoga se ne smije odbacivati.

Zagovoru Marije, Zdravlju Bolesnih, povjeravam sve vas koji ste bolesni, vas koji skrbite o njima u svojim obiteljima, na svom radnom mjestu, istraživanjem i volonterstvom, kao i vas koji se zalažete za uspostavljanje osobnih, crkvenih i građanskih veza bratstva. Svima od srca upućujem svoj blagoslov.

*Rim, Sveti Ivan Lateranski,
10. siječnja 2023.*

Franjo

PORUKA SVETOOGA OCA FRANJE ZA KORIZMU 2023. GODINE

Korizmena askeza, sinodski itinerar

Draga braćo i sestre!

U evanđeljima po Mateju, Marku i Luki postoji podudarnost u izvješćima o događaju Isusova preobraženja. U tom događaju vidimo Gospodinov odgovor na neuspjeh njegovih učenika da ga razumiju. Neposredno prije toga došlo je do pravog sukoba između Učitelja i

Šimuna Petra, koji – nakon što je priznao Isusa Kristom, Sinom Božjim – odbacio je njegov navještaj muke i križa. Isus ga je oštro prekorio: »Nosi se od mene, sotono! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!« (Mt 16,23). I gile, »nakon šest dana uze Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana, brata njegova, te ih povede na goru visoku, u osamu« (Mt 17,1).

Evangelje o preobraženju naviješta se svake godine na drugu korizmenu nedjelju. Naime, Gospodin nas u tom liturgijskom vremenu uzima sa sobom i vodi nas u osamu. Dok redovite obveze traže od nas da ostanemo u svojim uobičajenim mjestima, živeći jednoličnu i katkad dosadnu svakodnevnicu, u korizmi smo pozvani uspeti se zajedno s Isusom *na goru visoku*, da sa svetim Božjim narodom doživimo posebno iskustvo *askeze*.

Korizmena askeza je zaloganje, uvijek prodahnuto milošću, da nadvladamo svoj manjak vjere i otpore naslijedovanju Isusa na križnom putu; upravo ono što su Petar i ostali učenici trebali učiniti. Da bismo produbili svoje poznавање Učitelja, da bismo u punini razumjeli i prihvatili otajstvo Božjega spasenja, koje se ostvaruje u potpunom darivanju samoga sebe iz ljubavi, moramo pustiti njemu da nas povede u osamu i u visine, odvajajući se od osrednjosti i ispraznosti. Trebamo krenuti na put koji vodi uzbrdo, koji zahtijeva napor, žrtvu i usredotočenost, baš poput izleta u planine. Ti su preduvjeti važni i za sinodski put kojim smo kao Crkva predano krenuli. Dobro će nam doći da razmišljamo o tom odnosu između korizmene askeze i sinodskoga iskustva.

Na »duhovnu obnovu« na gori Tabor Isus vodi sa sobom trojicu učenika, odabranih da budu svjedoci jedinstvenog događaja. On želi da to milosno iskustvo ne bude samotno, nego nešto što se dijeli s drugima, kao što je to, uostalom, i sav naš život u vjeri. Isusa se nasljeđuje zajedno, kao Crkva hodočasnica u vremenu, živimo liturgijsku godinu i u njoj korizmu, putujući s onima koje nam je Gospodin dao za suputnike na našem životnom putu. Slično usponu Isusa i učenikâ na goru Tabor, možemo reći da je naš korizmeni hod *sinodski*, zato što je nešto što činimo zajedno i svi idemo istim putom, kao učenici jedinoga Učitelja. Znamo, štoviše, da je On sâm Put, i zato Crkva, i u liturgijskom i u sinodskom itineraru, ne čini ništa drugo nego sve dublje i potpunije ulazi u otajstvo Krista Otkupitelja.

I dolazimo tako do vrhunca. U Evangelju se kaže da Isus »preobrazi se pred njima. I zasja mu lice kao sunce, a haljine mu postadoše bijele kao svjetlost« (Mt 17,2). To je *vrh*, cilj puta. Na kraju uspona, dok stoje s Isusom na vrhu gore, trojici učenika dana je milost da ga vide u njegovoj slavi, obasjanog nadnaravnom svjetlošću koja nije dolazila izvana, nego je zračila iz njega samog. Božanska ljepota toga viđenja bila je neusporedivo veća od svih napora koje su učenici moralni uložiti dok su se uspinjali na goru Tabor. Kao i kod svakog napornog izleta u planinu, dok se penješ moraš dobro paziti na stazu, ali panorama koja se na kraju pruža pred očima iznenađuje i uzvraća svojom divotom. I sinodski se proces često čini napornim i katkad bismo mogli klonuti duhom. No, ono što nas čeka na

kraju nesumnjivo je nešto čudesno i iznenađujuće, što će nam pomoći da bolje razumijemo Božju volju i naše poslanje u službi njegova kraljevstva.

Iskustvo učenikâ na gori Tabor dodatno se obogaćuje kada se uz preobraženog Isusa pojavljuju Mojsije i Ilja, koji uosobljuju Zakon, odnosno proroke (usp. Mt 17,3). Kristova je novost ispunjenje Staroga saveza i obećanjâ; neodvojiva je od povijesti Boga s njegovim narodom i otkriva njezino duboko značenje. Sinodski je hod, slično tome, također ukorijenjen u tradiciji Crkve i istodobno otvoren novostima. Tradicija je izvor nadahnuća za traženje novih putova, kloneći se pritom napasti nepokretnosti, s jedne strane, i napasti improviziranog eksperimentiranja, s druge.

Korizmeni asketski hod i, na sličan način, sinodski hod, imaju za cilj duboku promjenu i na osobnoj i na crkvenoj razini. Ta duboka promjena, i u jednom i u drugom slučaju, ima svoj uzor u Isusovu preobraženju i postiže se milošću njegova vazmenoga otajstva. Da bi se takva duboka promjena dogodila ove godine u nama, želim predložiti dva *puta* kojim nam je ići da bismo zajedno s Isusom svladavali uspon i s njim došli do cilja.

Prvi se odnosi na poziv koji je Bog Otac uputio učenicima na gori Tabor dok su gledali preobraženog Isusa. Glas iz oblaka govori: »Slušajte ga!« (Mt 17,5). Prva je uputa, dakle, vrlo jasna: slušati Isusa. Korizma je vrijeme milosti u onoj mjeri u kojoj slušamo njega koji nam govori. A kako nam govori? Ponajprije u riječi Božjoj koju nam Crkva daje u liturgiji: neka naše uši ne budu začpljene za nju; ako ne možemo stalno ići na misu, čitajmo biblijska čitanja iz dana u dan, pa i uz pomoć interneta. Osim u Svetom pismu, Gospodin nam govori u našoj braći i sestrama, posebice u licima i pričama onih koji su u potrebi. No, želim dodati još jedan vid, koji je vrlo važan u sinodskome procesu: slušanje Krista povezano je također sa slušanjem naše braće i sestara u Crkvi. Riječ je o onom uzajamnom slušanju koje je u nekim etapama glavni cilj, ali je, međutim, uvijek neizostavno u metodi i stilu sinodske crkve.

Čuvši Očevo glas, »učenici padoše licem na zemlju i silno se prestrašiše. Pristupi k njima Isus, dotakne ih i reče: 'Ustanite, ne bojte se!' Podigoše oči, ali ne vidješe nikoga doli Isusa sama« (Mt 17,6-8). Evo drugog savjeta za ovu korizmu: nemojmo iz straha od suočavanja sa stvarnošću s njezinim svakodnevnim naporima, potrebama i proturječjima bježati u religioznost sazdanu od izvanrednih događaja, sugestivnih iskustava. Svjetlo koje Isus pokazuje učenicima predokus je uskrsne slave, a pristupa mu se naslijedovanjem *njega jedinoga*. Korizma je usmjerena na Usksa: to *povlačenje u osamu* nije samo sebi svrha, nego nas priprema da s vjerom, nadom i ljubavlju živimo muku i križ kako bismo došli do uskrsnuća. I na

sinodskom se putu ne smijemo zavaravati da smo stigli do cilja kad nam Bog daje milost nekih snažnih iskustava zajedništva, jer i tada nam Gospodin ponavlja: »Ustani te, ne bojte se!«. Siđimo u nizinu i neka nam milost koju smo doživjeli pomogne umješno raditi na sinodalnosti u svakodnevnom životu naših zajednica.

Draga braćo i sestre, neka nas u ovoj korizmi Duh Sveti snaži i potiče u našem usponu s Isusom, kako

bismo mogli iskusiti njegov božanski sjaj i tako, ojačanu u vjeri, nastavili svoj put zajedno s njim, koji je svjetlost na prosvjetljenje narodā i slava puka svoga.

*Rim, Sveti Ivan Lateranski, 25. siječnja,
blagdan Obraćenja svetoga Pavla*

Franjo

PORUKA SVETOGLA OCA FRANJE ZA 57. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

21. svibnja 2023.

Govoriti srcem
»Istinu u ljubavi« (Ef 4,15)

Draga braćo i sestre!

Nakon što sam prethodnih godina razmišljao o glagolima *ići i vidjeti i slušati* kao uvjetima za dobru komunikaciju, u ovoj poruci za 57. svjetski dan sredstava društvenih komunikacija zadržat će se na izrazu *govoriti srcem*. Srce je to koje nas je potaknulo ići, gledati i slušati, i srce je to koje nas potiče na otvorenu i prijateljsku komunikaciju. Nakon što smo vježbali slušanje, koje zahtijeva čekanje i strpljenje, kao i odricanje od toga da iznosimo svoje mišljenje koje je plod predrasuda našega gledišta, možemo ući u dinamiku dijaloga i dijeljenja koja je upravo dinamika *srdačne komunikacije*. Kada drugoga slušamo čista srca, moći ćemo i govoriti *slijedeći istinu u ljubavi* (usp. Ef 4,15). Ne trebamo se bojati razglašavati istinu, makar ona katkad bila i neugodna. Evo čega nam se valja bojati: ciniti to bez ljubavi, bez srca. Jer »kršćaninov program – kao što je napisao Benedikt XVI. – jest ‘srce koje vidi’¹. Srce koje svojim otkucanjima objavljuje istinu o našem biću i zato ga treba slušati. To znači da onaj koji sluša mora biti na istoj valnoj dužini tako da može osjetiti čak otkuce srca druge osobe u svojem srcu. Tada se može dogoditi čudo susreta koje nam pomaže da gledamo jedni druge sa suošćanjem, prihvaćajući s poštivanjem međusobne slabosti, umjesto da sudimo po glasinama i sijemo neslogu i podjele.

Isus nas upozorava da se svako stablo poznaje po plodovima (usp. Lk 6,44): »Dobar čovjek iz dobra blaga srca svojega iznosi dobro, a zao iz zla iznosi zlo. Tā iz obilja srca usta mu govore« (r. 45). Zato, da bismo mogli komunicirati *istinu u ljubavi*, trebamo očistiti vlastito srce. Samo slušajući i govoreći čistim srcem

možemo vidjeti dalje od vanjštine i nadvladati nerazgovjetnu buku koja, također na informacijskom polju, ne pomaže, u složenosti svijeta u kojem živimo, razlučiti što je što. Poziv da *govorimo srcem* predstavlja radikalni izazov na koji smo pozvani odgovoriti u ovomu našemu vremenu, tako sklonom ravnodušnosti i gnušanju, kada i na temelju dezinformacije koja krivotvor i instrumentalizira istinu.

Komunicirati srdačno

Komunicirati srdačno znači da onaj tko nas čita ili sluša može razumjeti naše dioništvo u radostima i strahovima, nadama i patnjama žena i muškaraca našega vremena. Tko tako govori, voli drugoga jer mu je stalo do njega ili nje i štiti i ne narušava njegovu ili njezinu slobodu. Taj način možemo vidjeti kod tajanstvenoga putnika koji razgovara s učenicima na putu u Emaus nakon tragedije koja se dogodila na Golgoti. Uskrsli Isus govori im srcem, s poštivanjem ih prati na njihovu putu boli, ne nameće se nego se nudi, s ljubavlju im otvara oči srca da shvate dublji smisao onoga što se dogodilo. Oni će, naime, moći kasnije radosno usklknuti da im je srce gorjelo dok im je putem govorio i tumačio Sveti pismo (usp. Lk 24,32).

U povijesnom razdoblju označenom polarizacijama i suprotstavljanjima – na koje nažalost nije imuna ni crkvena zajednica – predano zalaganje za komunikaciju *otvorena srca i raširenih ruku* tiče se ne samo onih koji rade na polju informacija, već je odgovornost svih. Svi smo pozvani tražiti i govoriti istinu i ciniti to s ljubavlju. Pogotovo se nas kršćane neprestance opominje da svoj jezik susprežemo od zla (usp. Ps 34,14), jer, kao što uči

¹ Enciklika *Deus caritas est*, 31.

Sveto pismo, njime možemo blagoslivljati Gospodina i proklinjati ljude stvorene na Božju sliku (usp. Jak 3,9). Iz naših usta ne bi smjela izlaziti nikakva zla riječ »nego samo dobra, da prema potrebi saziduje i milost iskaže slušateljima« (Ef 4,29).

Katkad ljubazna riječ prodire i do najokorjelijega srca. O tome nalazimo trag također u literaturi. Mislim na onaj nezaboravan tekst iz 21. poglavља *Zaručnika* u kojem Lucija zbori srcem Bezimenom dok konačno ovaj, razoružan i mučen blagotvornom unutarnjom krizom, ne podlegne nježnoj snazi ljubavi. Doživljavamo to iskustvo u društvenom suživotu gdje ljubaznost nije samo stvar *bontona*, nego pravi i istinski protulijek okrutnosti, koja nažalost može zatrovati srce i razoriti odnose. Treba nam to na medijskom polju, kako komunikacija ne bi raspirivala mržnju koja ozlojeđuje srce, rađa srditost i vodi do sukoba, nego pomogla osobama da u miru razmisle i, kritičkim duhom i uvijek u duhu poštivanja, otkrivaju zagonetnu stvarnost u kojoj žive.

Komunikacija od srca srcu: »Dovoljno je dobro voljeti da bi se dobro govorilo«

Jedan od svijetlih primjera toga *govora srcem* koji dan-danas očarava jest sveti Franjo Saleški, crkveni naučitelj, kojem sam nedavno posvetio apostolsko pismo *Totum amoris est*, na 400. obljetnicu njegove smrti. Uz tu važnu obljetnicu, drago mi je u toj prigodi spomenuti još jednu koja je isto u ovoj 2023. godini. Riječ je o stotoj obljetnici otkako ga je Pio XI., enciklikom *Rerum omnium perturbationem*, proglašio zaštitnikom katoličkih novinara. Briljantan um, plodan pisac, čovjek velike teološke dubine, Franjo Saleški bio je ženevski biskup u početku 17. stoljeća, u teškim godinama označenima burnim raspravama s kalvinistima. Njegov blag stav, njegova čovjekoljubivost, spremnost strpljivo razgovarati sa svima, a na poseban način s onima koji su mu se suprotstavljali, učinili su ga izvanrednim svjedokom Božje milosrdne ljubavi. Za njega je vrijedila ona da »umilna riječ umnožava prijatelje, i jezik uljudan izaziva prijazne odgovore« (Sir 6,5). Uostalom, jedna od njegovih najpoznatijih izjava »srce govori srcu«, nadahnjivala je naraštaje vjernikâ, među kojima svetoga Johna Henryja Newmana koji ju je uzeo za svoje geslo *Cor ad cor loquitur*. »Dovoljno je dobro voljeti da bi se dobro govorilo«, bilo je jedno od uvjerenja svetoga Franje Saleškoga. Ono pokazuje da se, prema njegovu mišljenju, komunikaciju ne smije svesti na umijeće, na – rekli bismo danas – marketinšku strategiju, nego je ona ogledalo duše, vidljiva površina

oku nevidljive jezgre ljubavi. Prema svetom Franji Saleškom, upravo se »u srcu i po srcu odvija onaj suptilan i intenzivan proces sjedinjenja zahvaljujući kojem čovjek prepoznaje Boga«². »Ljubeći dobro« sveti je Franjo uspio komunicirati s gluhonijem Martinom i postati mu prijatelj. Zato ga se spominjemo također kao zaštitnika osoba s komunikacijskim teškoćama.

Polazeći upravo od toga *kriterija ljubavi*, sveti nas ženevski biskup, svojim spisima i svjedočanstvom života, podsjeća da »smo ono što komuniciramo«. To je lekcija oprečna trendovima današnjega vremena kada se, kao što pogotovo doživljavamo u društvenim medijima, komunikaciju često instrumentalizira kako bi nas svijet video onakvima kakvi bismo mi željeli biti, a ne onakvima kakvi zaista jesmo. Sveti je Franjo Saleški razdijelio brojne primjerke svojih spisa ženevskoj zajednici. Ta mu je »novinarska« intuicija donijela slavu koja se brzo pronijela izvan granica njegove biskupije i traje sve do naših dana. Njegovi su spisi, kao što je primijetio sveti Pavao VI., »iznimno ugodno, poučno i pobudno«³ štivo. Pogledamo li danas panoramu komunikacije, nisu li upravo to značajke koje treba imati pojedini članak, reportaža, radijski ili televizijski prilog, odnosno objava na društvenoj mreži? Neka ovaj svetac nježnosti bude nadahnuće onima koji rade na području komunikacije, da hrabro i slobodno traže i govore istinu, odolijevajući napasti korištenja napadnih i agresivnih izraza.

Gоворити srcem u sinodskom procesu

Kao što sam već imao priliku istaknuti, »i u Crkvi postoji velika potreba za slušanjem i za time da slušamo jedni druge. To je najdragocjeniji i najplodonosniji dar koji možemo dati jedni drugima«⁴. Iz slušanja bez predrasudâ, iz pažljiva i raspoloživa slušanja, rađa se govor u skladu s Božjim načinom, potican blizinom, suošćanjem i nježnošću. U Crkvi postoji prijeka potreba za komunikacijom koja će zapaliti srca, koja će biti melem za rane i služiti kao svjetiljka na putu braći i sestrama. Sanjam o crkvenoj komunikaciji koja se zna prepustiti vodstvu Duha Svetoga, koja će biti ljubazna i u isti mah proročka, kadra iznaći nove oblike i načine za čudesan navještaj koji je pozvana donijeti u treće tisućljeće; o komunikaciji u kojoj će se u središte staviti odnos s Bogom i bližnjima, osobito s onima koji su u najvećoj potrebi, i koja će znati zapaliti plamen vjere, radije negoli čuvati pepeo autoreferencijalnog identiteta; o komunikaciji utemeljenoj na poniznosti u slušanju i pareziji u govoru, koja nikad neće dijeliti istinu od ljubavi.

² Apostolsko pismo *Totum amoris est* (28. prosinca 2022.).

³ Apostolsko pismo u povodu 400. obljetnice rođenja svetog Franje Saleškog, crkvenog naučitelja, *Sabaudiae gemma* (29. siječnja 1967.).

⁴ Poruka za 56. svjetski dan sredstava društvene komunikacije (24. siječnja 2022.).

Razoružati srca promičući jezik mira

»Mek jezik i kosti lomi«, kaže se u knjizi Mudrih izreka (25,15). Danas je kao nikada prije potrebno govoriti srcem kako bi se promicalo kulturu mira tamo gdje je rat i kako bi se utiralo putove koji omogućuju dijalog i pomirenje tamo gdje bjesne mržnja i neprijateljstvo. U dramatičnim okolnostima globalnog sukoba kroz koje prolazimo, žurno je potrebno afirmirati komunikaciju u kojoj neće biti nikakva neprijateljstva. Prijeko je potrebno da »otvoreni i smjerni dijalog« prevlada nad »navikom brzog opovrgavanja protivnika, dodjeljujući istom ponižavajuće epitet«⁵. Trebamo komunikatore spremne na dijalog, predane poticanju cijelovita razoružanja i radu na smirivanju ratne psihoze koja se gneždi u našim srcima, kao što je proročki pozvao sveti Ivan XXIII. u enciklici *Pacem in terris*: »Čvrstina pravog mira među narodima nije u jednakoj oružanoj snazi, već jedino u uzajamnu povjerenju« (br. 113). Povjerenje treba komunikatore koji nisu ukopani u rovove, nego su hrabri i kreativni, spremni preuzeti rizik kako bi pronašli zajednički jezik zahvaljujući kojemu je moguće ostvariti susret. Kao i prije 60 godina, i sada živimo u mračnome trenutku kada čovječanstvo strahuje od eskalacije rata, koji mora što prije prestati, također na razini komunikacije. Možemo se samo užasnuti kada čujemo kako se lako izgovaraju riječi koje pozivaju na uništenje narodâ i teritorijâ. I te se riječi, nažalost, često pretvaraju u ratne čine okrutnoga nasilja. Eto zašto treba odbaciti svaku

retoriku koja potiče na rat, kao i svaku vrstu propagande koja manipulira istinom i izvrće je u ideološke svrhe. Potrebno je, umjesto toga, promicati, i to na svim razinama, komunikaciju koja će pomoći stvaranju uvjeta za rješavanje sporova među narodima.

Kao kršćani, znamo da je obraćenje srca presudno za sudbinu mira, zato što virus rata dolazi iz ljudskoga srca⁶. Iz srca izlaze prave riječi kadre raspršiti sjene zatvorena i podijeljena svijeta i izgrađivati bolju civilizaciju od one koju smo naslijedili. To je napor koji se očekuje od svakoga od nas, ali posebno poziva one koji rade u komunikacijama da imaju osjećaj odgovornosti, kako bi svoje zanimanje obavljali kao poslanje.

Gospodin Isus, čista Riječ koja teče iz Očeva srca, neka nam pomogne da naša komunikacija bude slobodna, čista i srdačna.

Gospodin Isus, Riječ tijelom postala, neka nam pomogne osluškivati otkucaje srca, kako bismo otkrili da smo braća i sestre i oslobođili se neprijateljstva koje nas dijeli.

Gospodin Isus, Riječ istine i ljubavi, neka nam pomogne govoriti istinu u ljubavi, da bismo osjetili da smo čuvari jedni drugih.

*Rim, Sveti Ivan Lateranski, 24. siječnja 2023.
spomen dan svetoga Franje Saleškoga*

Franjo

PORUKA SVETOGLA OCA FRANJE ZA 60. SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA

Zvanje: milost i poslanje

Draga braćo i sestre, predragi mladi!

Ovo je već šezdeseti put da slavimo Svjetski dan molitve za zvanja, koji je 1964. godine, tijekom Drugoga vatikanskoga sabora, ustanovio sveti Pavao VI. Ova providonosna inicijativa ima za cilj pomoći članovima Božjeg naroda da, osobno i u zajednici, odgovore na poziv i poslanje koje Gospodin povjerava svakom pojedincu u današnjem svijetu, s njegovim ranama i njegovim nadama, s njegovim izazovima i njegovim postignućima.

Predlažem da se ove godine u svom razmišljanju i molitvi vodite temom *Zvanje: milost i poslanje*. To je dragocjena prilika da s udivljenjem ponovno otkrijemo da je Gospodinov poziv milost, besplatan dar, te ujedno i obveza da se evangelje donosi drugima. Pozvani smo

na svjedočku vjeru, koja tjesno združuje milosni život, po sakramentima i crkvenom zajedništvu, i apostolat u svijetu. Vođeni Duhom Svetim, kršćani se osjećaju pozvanima odgovoriti na izazov koji pred njih stavlja egzistencijalne periferije i pokazivati osjetljivost na ljudske drame, uvijek imajući na umu da je poslanje Božje djelo i da ga ne ostvarujemo sami, nego u crkvenom zajedništvu, zajedno s braćom i sestrama, pod vodstvom crkvenih pastira. Jer to je oduvijek bio i zauvijek će biti Božji san: da živimo s njim u zajedništvu ljubavi.

»Izabrani prije postanka svijeta«

Apostol Pavao otvara nam širom divno obzorje: u Kristu, Bog Otac »nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim; u ljubavi nas

⁵ Enciklika *Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 201.

⁶ Usp. *Poruka za 56. svjetski dan mira*, 1. siječnja 2023.

predodredi za posinstvo, za sebe, po Isusu Kristu, dobrohotnošću svoje volje» (Ef 1,4-5). Riječi su to koje nam omogućuju vidjeti život u njegovom punom značenju: Bog nas *zače* na svoju sliku i priliku i želi da budemo njegovi sinovi i kćeri: stvoreni smo od Ljubavi, za ljubav i s ljubavlju, i stvoreni smo za to da ljubimo.

Tijekom našega života, taj poziv, koji je upisan u strune našeg bića i u kojem se krije tajna naše sreće, dolazi nam, po djelovanju Duha Svetog, na uvijek nove načine, prosvjetljuje naš um, osnažuje našu volju, ispunjava nas divljenjem i u srcu budi žarki plam. Katkad se čak javi naglo i na potpuno neočekivan način. Tako je bilo i sa mnom kad sam 21. rujna 1953. godine, dok sam išao na godišnju školsku proslavu, osjetio u sebi poticaj da svratim u crkvu i ispovjedim se. Taj dan mi je promjenio život i ostavio u njemu trag koji je ostao do dana današnjeg. No, Božji poziv na darivanje samoga sebe probija se postupno, jednim putom: u dodiru s kakvom situacijom siromaštva, u trenutcima molitve, zahvaljujući jasnom svjedočanstvu evanđelja ili kakvom štivu koje nam otvara um, kada čujemo kakvu Božju riječ i osjetimo da je upućena izravno nama, u savjetu nekoga brata ili sestre, u trenutcima bolesti ili žalosti... Bog kada poziva čovjeka pokazuje beskrajnu maštovitost.

A njegova inicijativa i njegov besplatan dar čekaju naš odgovor. U zvanju se »isprepliću Božji izbor i čovjekova sloboda«⁷. To je dinamičan i potican odnos u kojem su sugovornici Bog i ljudsko srce. Tako je dar zvanja poput Božjeg sjemena koje klija u tlu našega života, otvara nas Bogu i otvara nas drugima kako bismo s njima mogli dijeliti pronađeno blago. To je temeljna struktura onoga što podrazumijevamo pod zvanjem: Bog poziva ljubeći, a mi, zahvalna srca, odgovaramo ljubeći. Otkrivamo da smo sinovi i kćeri koje ljubi isti Otac i jedni u drugima prepoznajemo braću i sestre. Kada je sveta Terezija od Djeteta Isusa konačno jasno *vidjela* tu stvarnost, uskliknula je: »Napokon sam našla svoje zvanje! Moje zvanje je ljubav! Dà, našla sam svoje mjesto u Crkvi [...]. U srcu Crkve, moje majke, bit će ljubav.«⁸

»Ja sam jedna misija na ovoj zemlji«

Božji poziv, kao što smo već rekli, uključuje slanje. Nema zvanja bez poslanja i nema sreće i punog samoostvarenja ako drugima ne nudimo novi život koji smo pronašli. Božji poziv na ljubav je iskustvo o kojem se naprosto ne može šutjeti. »Jao meni ako evanđelja ne navješćujem«, uzviknuo je sveti Pavao (1 Kor 9,16). A Prva Ivanova poslanica počinje ovako: »Što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše – to

jest utjelovljenu Riječ – navješćujemo i vama da radost naša bude potpuna« (usp. 1,1-4).

Prije pet godina, u apostolskoj pobudnici *Gaudete et exultate*, ovim sam se riječima obratio svakom kršteniku i svakoj krštenici: »I ti trebaš shvatiti cijelovitost svojega života kao svojevrsnu misiju« (br. 23). Dà, zato što svatko od nas, bez iznimke, može reći: »Ja sam jedna misija na ovoj zemlji i upravo zbog toga i jesam na ovome svijetu« (Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 273).

Zajedničko poslanje nas kao kršćana jest radosno svjedočiti, u svakoj prilici, svojim ponašanjem i svojim riječima, iskustvo života s Isusom i življjenja u njegovoj zajednici koja je Crkva. Ono nalazi svoj izraz u djelima materijalnog i duhovnog milosrđa, u načinu života koji zrači blagošću i prihvaćanjem, koji je sposoban za blizunu, suošjećanje i nježnost, nasuprot kulturi odbacivanja i ravnodušnosti. Kada, poput milosrdnoga Samarijanca (usp. Lk 10,25-37), postajemo drugima bližnji, tada uspijevamo razumjeti srž kršćanskog poziva: naslijedovati Isusa Krista koji je došao služiti, a ne da bude služen (usp. Mk 10,45).

To misionarsko djelovanje ne izvire samo iz naših vlastitih sposobnosti, nakana ili planova, niti iz naše volje pa niti iz našega nastojanja oko ispunjavanja kreposti, već iz dubokog iskustva susreta s Isusom. Tek tada možemo postati svjedoci Nekoga, Života i to nas čini *apostolima*. Tada prepoznajemo da smo »duboko označeni, štoviše opečaćeni tim poslanjem da prosvjetljujemo, blagoslivljamo, oživljavamo, tješimo, lijećimo, oslobođamo« (Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 273).

Slika toga iskustva, koju nam daje Evanđelje, dvojica su učenika iz Emausa. Nakon susreta s uskrslim Isusom, povjeravaju se jedan drugome: »Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putom govorio, dok nam je otkrivaо Pisma?« (Lk 24,32). U njima možemo vidjeti što znači imati »žar u srcu, noge na putu«⁹. To je ujedno moja želja za sljedeći Svjetski dan mladih u Lisabonu, koji s radošću iščekujem i koji ima za geslo: »Usta Marija i pohiti« (Lk 1,39). Neka se svatko od nas osjeti pozvanim ustati i pohititi, sa žarom u srcu!

Pozvani zajedno: sazvani

Evanđelist Marko izvješćuje o trenutku kada je Isus pozvao sebi dvanaestoricu učenika, svakoga poimenice. Ustanovio je Dvanaestoricu da budu s njim i da ih šalje propovijedati, liječiti bolesne i izgoniti zloduhе (usp. Mk 3,13-15). Time Gospodin postavlja temelje svoje nove zajednice. Dvanaestorica su bili ljudi iz različitih društvenih sredina i zanimanja, nisu bili pripadnici

⁷ Završni dokument XV. redovne opće skupštine Biskupske sinode (2018.), *Mladi, vjera i razlučivanje zvanja*, br. 78.

⁸ Rukopis B, napisan u vrijeme njezine posljednje duhovne obnove (rujan 1896.): *Opere complete*, Rim 1997., 223.

⁹ Usp. Poruka za 97. svjetski dan misija (6. siječnja 2023.).

najvažnijih društvenih slojeva. Evandjelja nam, zatim, govore o drugim pozivima, kao što je poziv sedamdeset i dvojice učenika koje Isus šalje po dvojicu (usp. Lk 10,1).

Crkva je upravo *ekklesia*. Taj grčki izraz znači *zbor pozvanih, sazvanih*, da tvore zajednicu misionarskih učenika i učenica Isusa Krista koji se predano trude živjeti njegovu ljubav među sobom (usp. Iv 13,34; 15,12) i donositi je drugima da dođe kraljevstvo Božje.

U Crkvi smo svi služitelji i služiteljice, već prema različitim zvanjima, karizmama i službama. Poziv na sebedarje u ljubavi, koji nam je svima zajednički, razvija se i konkretno ostvaruje u životu vjernikâ laikâ i laikinjâ založenih u izgrađivanju obitelji kao male *domaće Crkve* i u obnavljanju različitih dijelova društva kvascem evanđelja; u svjedočanstvu posvećenih muškaraca i žena koji su se svi odreda potpuno predali Bogu za svoju braću i sestre kao proroštvo Božjeg kraljevstva; u zaređenim služiteljima (đakoni, svećenici, biskupi) koji su se stavili u službu Riječi, molitve i njegovanja zajedništva svetoga Božjega naroda. Jedino u odnosu sa svim ostalim zvanjima, svako pojedino zvanje u Crkvi dolazi do izražaja u svoj svojoj istini i bogatstvu. Crkva je, u tome smislu, *simfonija* zvanjâ u kojoj sva zvanja, premda različita, tvore skladnu cjelinu i zajedno *izlaze* u svijet da u njemu šire nov život Božjega kraljevstva.

Milost i poslanje: dar i zadaća

Draga braćo i sestre, zvanje je dar i zadaća, izvor novog života i istinske radosti. Neka molitvene inicijative i

djelovanja vezana uz ovaj Dan osnaže svijest o zvanju u našim obiteljima, našim župnim zajednicama i zajednicama posvećenoga života, u našim crkvenim udrugama i pokretima. Neka nas Duh Uskrsloga Gospodina trgne iz bezvoljnosti i obdari nas darom samlosti i suošjećanja, kako bismo živjeli svaki dan preporođeni kao djeca Boga koji je ljubav (usp. 1 Iv 4,16), te i mi sami bili sposobni donositi ljubav posvuda, posebice tamo gdje vladaju isključenost i izrabljivanje, bijeda i smrt, kako bi ljubav dobila sve više prostora¹⁰, a Bog sve više vladao ovim svijetom.

Neka nas na tom putu prati molitva koju je papa sveti Pavao VI. sastavio za 1. svjetski dan molitve za zvanja, 11. travnja 1964. godine:

»Isuse, božanski Pastiru duša, ti koji si pozvao apostole i učinio ih ribarima ljudi, nastavi privlačiti sebi gorljive i velikodušne duše mlađih ljudi da postanu tvoji sljedbenici i tvoji služitelji. Daj da dijele tvoju žeđ za otkupljenjem svih, [...] otvori im horizonte cijelog svijeta. [...] Neka, odazivajući se tvome pozivu, nastave tvoje poslanje ovdje na zemlji, pomažu u izgrađivanju tvojega Mističnoga Tijela, koje je Crkva, te budu sol zemlje i svjetlo svijeta (usp. Mt 5,13).«

Neka vas Djevica Marija prati i štiti, uz moj blagoslov.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 30. travnja 2023.

četvrta vazmena nedjelja

Franjo

PORUKA DIKASTERIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOGL ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA U POVODU 27. DANA POSVEĆENOGL ŽIVOTA

2. veljače 2023.

Dragi posvećeni muškarci i drage posvećene žene!

U ovom trenutku u kojem u Crkvi sve odiše jednim sinodskim duhom, imamo radost proslaviti 27. dan posvećenoga života euharistijskim slavljem u bazilici svete Marije Velike. U odsutnosti Svetoga Oca, zbog njegova apostolskoga putovanja u Demokratsku Republiku Kongo i u Republiku Južni Sudan, slavljen će predsjedati Njegova Uzoritost kardinal João Braz de Aviz. Tim se danom sa zahvalnošću spominjemo neizmjerne milosti našega poziva da budemo »živo sjećanje na način postojanja i postupanja Isusa« (*Vita consecrata*, 22) i, svjesni toga da nam je dovoljna njegova milost (usp. 2 Kor 12,9), molimo za nju ponizno i s

pouzdanjem, kako bismo živjeli dar vjernosti i radosti ustrajnosti.

Ovaj nas dan ujedinjuje sa svim zajednicama posvećenoga života diljem svijeta, putnicama na istoj zemlji koja nas uzdržava i u kojoj živimo ovu povijest koja pred nas stavlja izazove na koje smo pozvani odgovoriti. Bog nas nastavlja pozivati da posvetimo svoj život u različitim izrazima koji se uzajamno upotpunjuju i obogaćuju i koji su, prije svega, dar za Crkvu. Ustanove posvećenoga života (redovničke, monaške, kontemplativne, svjetovne, *nove ustanove*), *Ordo virginum*, pustinjaci i družbe apostolskoga života izražavaju cjelokupan posvećeni život koji pretače evanđelje u poseban oblik života, koji zna čitati znakove vjere

¹⁰ »Dilatentur spatia caritatis«: Sveti Augustin, *Sermo 69: PL 5, 440.441.*

očima vjere i koji nastoji odgovoriti dinamičnom vjernošću (usp. VC, 37) na potrebe Crkve u svijetu.

Sinodski hod bio je ideja vodilja naših prethodnih poruka, u kojima smo istaknuli zajedništvo i sudjelovanje. U ovoj ćemo se pak poruci dotaknuti poslanja: »raširiti šator« jest stav koji je u središtu misionarskoga djelovanja, kao što nas podsjeća naslov Radnoga dokumenta za kontinentalnu etapu Sinode. Poslanje nas vodi do punine našega kršćanskoga poziva, daje nam priliku vratiti se Božjem stilu koji je »blizina, susosjećanje i nježnost«, koji se izražava u riječima, u prisutnosti, u vezama prijateljstva. Ne možemo se odijeliti od života; prijeko je potrebno da se netko brine »za krhkosti i siromaštva našega vremena, liječeći rane i ozdravljajući slomljena srca Božjim balzamom« (papa Franjo, *Početak sinodskog puta*, 9. listopada 2021.).

»Poslanje je kisik kršćanskog života: jača ga i pročišćava« (papa Franjo, *Opća audijencija*, 11. siječnja 2023.). Da bismo živjeli to poslanje na Božji način kao posvećen život, trebamo dah Duha da opskrbljuje kiskom naše posvećenje, da raširi naš šator, da ne dopusti slabljenje ili nestanak želje da izlazimo i dodemo do drugih kako bismo im navjestili evanđelje, da ponovno zapali u nama misijski žar. On je pravi protagonist toga poslanja i istodobno onaj koji održava svježinu naše vjere kako ne bi uvenula.

Ovaj nas dan potiče da si kao posvećene osobe postavimo pitanje: Zazivamo li snažno i često Duha, molimo li da ponovno zapali u našim srcima misijski plamen, apostolski žar, veliku ljubav prema Kristu i čovjeku? Osjećamo li se ponukanima navješćivati »što smo vidjeli i čuli« (1 Iv 1,3)? Osjećamo li čežnju za Kristom? Trpimo li i riskiramo u skladu s njegovim pastirskim srcem? Jesmo li spremni »raširiti svoj šator«, kročiti zajedno? I nadasve se zapitajmo: Jesu li Isusova Osoba, njegovi osjećaji, njegovo suosjećanje, ono što pobuđuje zanos u našim srcima?

Oduvijek, pa tako i posljednjih godina, posvećene sestre i braća imali su u sebi iste Isusove osjećaje koji su ih doveli do toga da dadnu život za braću. Na ovaj dan slavimo njihovu krv prolivenu u jedinstvu s Kristom, koja je rječitija od svakoga govora o poslanju. Osim njihove, tu je i krv koju su prolile žrtve rata, nasilja, gladi i nepravde.

Mi koji iz dana u dan dotičemo Božje spasenje, živimo poslanje kao besplatno darivanje drugima svega onoga što jesmo i što imamo. Mi koji dotičemo »trpeće i slavno Kristovo tijelo« raširimo svoj šator i dijelimo tako s drugima »sudbinu nade, taj nedvojbeni znak koji je plod spoznaje da je Gospodin uvijek uz nas. Kao kršćani ne možemo zadržati Gospodina samo za sebe: evangelizacijsko poslanje Crkve svoju punu i javnu vrijednost očituje u promjeni svijeta i očuvanju stvorenja.« (papa Franjo, *Poruka za Svjetski misijski dan*, 6. siječnja 2021.)

Gdje god da jesmo, takvi kakvi jesmo, mi smo poslanje ako je Božja ljubav u našemu srcu. To poslanje raširuje prostor našega šatora i uči nas rasti u iskrenom skladu, jačajući veze, koračajući zajedno, Marijinom spremnom revnošću i njezinom dubokom radošću.

Zajedno, u zajedništvu i sudioništvu, mi smo poslanje Božje!

Neka nas Marija prati na tom našem misionarskom putu.

Vatikan, 25. siječnja 2023.

kardinal João Braz de Aviz
prefekt

mons. José Rodríguez Carballo, OFM
nadbiskup tajnik

PORUKA ZA DAN ŽIVOTA 2023. GODINE VIJEĆA HBK-A ZA ŽIVOT I OBITELJ

Graditi mir prihvaćanjem dara plodnosti i dara života

Dan života 2023. godine obilježavamo približavajući se tužnoj godišnjici početka rata u Ukrajini koji je već odnio mnoge živote. Zgroženi ratnim zbivanjima, usmjeravamo svoje molitve za mir i mirovorna nastojanja, no jednakako tako svjesni smo da je to tek jedan u nizu ratova koji su se tijekom ljudske povijesti događali i događaju se diljem svijeta. S pravom se pitamo hoće li ratovi ikada prestati. Može li ih itko zaustaviti

i donijeti nam konačan mir? Neki se možda pitaju i zašto Bog ništa ne čini, zašto sve to dopušta.

No umjesto da prigovaramo Bogu ili da optužujemo političke i društvene vođe i moćnike, valja nam se preispitati nije li rat samo eskalacija napetosti i sukoba koje i sami stvaramo među sobom, prema svojim neistomišljenicima, pa i prema prijateljima, čak i unutar obitelji kada dođe do neslaganja. Jesmo li, kao

pojedinci i kao društvo, odgovorili na Kristov poziv da budemo mirotvorci u našem svakodnevnom životu počevši od odnosa sa svojim najbližima? Dopuštamo li mu da u naša srca unese mir, onaj mir kakav nam ni jedan čovjek ne može dati?

Mirotvorstvo – Ljubav za svakoga čovjeka

A kako bismo postali i bili istinski mirotvorci, moramo naučiti ljubiti svakoga čovjeka, jer svaki je stvoren na Božju sliku i priliku. Svaki u sebi nosi čežnju i nadu konačnog ispunjenja u Božjoj ljubavi. Svaki je život jednako vrijedan, jer je stvoren za vječnost. Čovjek tu čežnju i nadu nosi u svome srcu i kada je nije svjestan. Ona se očituje u njegovim očima, ogledalima duše, i kada se ne možemo u njih zagledati, kada je još u majčinoj utrobi, kada su sive zglobne patnje, bolesti i nemoći ili kada se u njima gase plamen života. Kada bismo pozornije gledali u oči svojih bližnjih, uvidjeli bismo da su poput nas ljubljena djeca nebeskoga Oca te da žude ljubiti i biti ljubljeni.

Nažalost, zbog ljudske grešne naravi često u svojem bližnjemu ne vidimo brata i sestru, nego protivnika nedostojnog naše ljubavi. Još je gore ako ga lišavamo ljudskosti uzimajući si za pravo raditi s njim što nam se prohtije. Zaboravljamo da je život vrjedniji od svih naših neslaganja, objektivnih prepreka i teškoća. Zabavljamo ljubiti. Propuštamo cijeniti i prihvatići dar života svakoga ljudskoga bića od začeća sve do prirodne smrti, ne samo kao naravno, već i vrhunaravno dobro.

Brak i obitelj – izvor života i škola ljubavi i mira

Nerijetko bježimo od toga da naši brakovi i obitelji budu izvori života u kojima se dijeli ljubav i poučava kultura mira i nenasilja. A upravo su obitelji prve škole ljubavi i mira, napose kada su čvrsto sazdane na zajedništvu muža i žene u sakralnom braku. To je mjesto nastanka novoga života, mjesto gdje ljudska ljubav dobiva božansku dimenziju i postaje živa slika ljubavi između Oca, Sina i Duha Svetoga.

Osim dara života, plodnost muškarca i žene također je velik Božji dar ljudima. To je dar koji izaziva strahopoštovanje i poziva na odgovornost, jer stvaranje novoga života, rađanje djece, nije tek puka reprodukcija, već prokreacija, odnosno sudjelovanje u Božjem planu stvaranja. Stoga je sjedinjenje muža i žene, ne samo biološki, nego i duhovan čin. Baš zato što je tako dragocjen, dar plodnosti treba čuvati brinuti se za svoje zdravlje i ne narušavajući ga.

Uz dar plodnosti muškarcima i ženama, dana je i sposobnost prepoznavanja znakova plodnosti kao i sposobnost razlučivanja s ciljem zajedničkog

odlučivanja o rađanju djece. I jedni i drugi pozvani su te sposobnosti uvažavati, poštovati i razvijati. Dok se dar razlučivanja razvija razgovorom, promišljanjem i molitvom, prepoznavanje znakova plodnosti treba naučiti, prema mogućnosti, i prije stupanja u brak.

To se postiže uz pomoć suvremenih i znanstveno utemeljenih metoda prepoznavanja znakova plodnosti poznatih i kao metode prirodnoga planiranja obitelji. Osim što su dokazano pouzdane za planiranje začeća, te metode pomažu supuzima potpunije živjeti bračnu ljubav u svagdašnjici razvijajući međusobnu komunikaciju, poštovanje i povjerenje, te utvrđujući vjernost. Jednako tako, osposobljuju ih za osluškivanje ne samo svojega tijela, već i Božjega poziva na prokreaciju, olakšavajući im da na njega velikodušno odgovore. Poznavanje vlastite plodnosti podiže svijest o vrijednosti dara plodnosti i oslobađa bračni život napetosti i potrebe za kompromisnim rješenjima kada je posrijedi planiranje obitelji i zdravlje.

Novi naraštaji mirotvoraca

Uzajamno razumijevanje supružnika, što podrazumijeva i razumijevanje plodnosti, važan je preduvjet da brak bude prožet mirom. Još davne 1934. godine na to je ukazao dr. Kyusako Ogino, jedan od prvih stručnjaka u prirodnom planiranju obitelji, rekavši: »Baš kao što se mir među dvama narodima održava dobrim međusobnim razumijevanjem, gotovo da i ne treba isticati kako mir među supuzima nastaje iz dubokog uzajamnog razumijevanja.«

Živjeti u braku i obitelji u kojima je plodnost prihvjeta kao dar, omogućuje da se i svaki ljudski život doživljava kao veliki dar koji zaslužuje biti prihvaci i ljubljen. Djeca odgajana u takvim obiteljima uče se komunikaciji i kulturi dijaloga, empatiji, međusobnom prihvaćanju, uvažavanju različitosti i dostojanstva svakoga čovjeka. Sve su to preduvjeti nenasilja i mira kojemu težimo, a čiji korijeni sežu u razdoblje prije rođenja. Upravo je tu poveznicu istaknula i sveta Majka Tereza iz Kalkute 1979. godine pri dodjeli Nobelove nagrade za mir koju je primila »u ime svih onih koji se osjećaju nepoželjnima, nevoljenima, nezbrinutima, u ime onih koji su isključeni iz našega društva.« Tada je svoj govor zaključila pozivom na molitvu: »Bože, daj nam snage da zaštitimo nerođeno dijete. Jer dijete je najveći Božji dar obitelji, narodu i svijetu.«

Prigodom ovogodišnjega Dana života pridružimo se i mi toj njezinoj molitvi u nastojanju da se u obiteljima u Hrvatskoj i diljem svijeta sve više uvažavaju i prihvataju dar plodnosti i dar života kako bi se u njima odgajali novi naraštaji mirotvoraca koji će, šireći ljubav,

vjeru i nadu, postupno suzbijati oholost, požudu, mržnju, ratove i druga zla našega vremena. Odgovorit ćemo tako i na poziv pape Franje koji nam poručuje: »Bog je mir. Zamolimo ga da nam pomogne da budemo mirotvorci svaki dan u svojem životu, u obitelji ma, u gradovima, državama i cijelom svijetu.«

U Zagrebu 24. siječnja 2023.
na spomen dan sv. Franje Saleškog
»velikog čitača znakova vremena« i »čovjeka dijaloga«

nadbiskup Mate Uzinić
predsjednik Vijeća HBK-a za život i obitelj

PORUKA ZA DAN POSVEĆENOGA ŽIVOTA 2023. GODINE PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK-A ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, TE PREDSJEDNIKA HRVATSKE REDOVNIČKE KONFERENCIJE

Poštovane redovnice, redovnici i laici posvećeni u svjetu, drage sestre i draga braću u Kristu!

Ovogodišnji Dan posvećenoga života povezan je s pričišćavanjem bolne godišnjice rata na prostoru Ukrajine, koji je ozbiljna prijetnja da se pretvoriti u još jedan svjetski rat s jezivim i nesagledivim posljedicama. Zasigurno neplanirano, ali simbolično, taj je rat započeo gotovo na samu godišnjicu svečanoga donošenja *Dokumenta o ljudskom bratstvu za mir u svijetu i zajednički život*, koji su u Abu Dhabiju potpisali papa Franjo i veliki imam Al-Azhara Ahmad Al-Tayyeb, i godinu dana nakon prve obilježavanja Međunarodnoga dana ljudskoga bratstva, ustanovljenoga rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda. To pokazuje kako je velika razlika između razmišljanja, pisanja i poziva na bratstvo i stvarnosti njegova življenja. Često su si tijekom povijesti pojedinci uzimali pravo odlučivati da jedan narod »nema pravo na postojanje«. Čak i bez tako izravne prijetnje, mnogim narodima i pojedincima oduzima se dostoјanstvo i dopušta poniranje u bijedu i umiranje u njoj. Sila i nasilje, dominacija jačih i moćnijih, stalnice su ljudske povijesti koje uvijek iznova pogađaju stvarnost onih kojima je uskraćeno pravo da budu prepoznati i priznati kao braća i sestre, pa su označeni kao suparnici. To nerijetko vodi i do izazova njihova nasilnoga uklanjanja. Prva smrt o kojoj nam govori Biblija jest bratobojstvo (Post 4,1-16). Braća su imala različita zanimanja i poslove, a onda i različite oblike egzistencije. Postojanje različitosti među ljudima ubraja se u čovjekovu stvorenost. Sâm Bog podijelio je darove tako da je jednomu dao jednu, a drugomu drugu sposobnost; jednomu je dao više, a drugomu manje. Čovjek bi se trebao naučiti živjeti s egzistencijalnom nejednakosti i različitosti. No ona je provokativna pa katkad potiče na nasilje koje čovjeku nudi mogućnost nametanja vlastite volje drugomu, sposobnost ovladavanja i na kraju uništavanja drugoga. Ne htjeti prihvati drugoga i drukčijega znači poći putom sukoba, koji u krajnjem slučaju vodi i do proljevanja

krvi, pa time uništiti ne samo međubratsko zajedništvo već i zajedništvo s Bogom.

Enciklika pape Franje *Fratelli tutti* (2020.) trajni je poziv svim članovima Crkve koja djeluje u takvom svijetu i nije imuna na sve što se u njemu događa. Ona napose potiče nas, Bogu posvećene osobe, na preispitivanje vlastita življenja kako bismo bili vapaj svijetu za promociju bratstva i sestrinstva među ljudima »čuvajući stvorenog i cijeli svemir, te podržavajući svaku osobu, osobito najpotrebnije i najsiromašnije« (*Dokument o ljudskom bratstvu*). Budući da je primjer uvijek snažniji od riječi, posvećen život pozvan je na poseban način svjedočiti o daru udionštva u odnosu Isusa s Ocem i njegova odnosa spram čovjeka. Ako smo »sinovi u Sinu«, onda trebamo biti i »braća u Bratu«. Božji odnos prema čovjeku mora biti jedina i isključiva mjera čovjekova odnosa spram braće.

Isus Krist nije poput drugih svojih suvremenika osnovao rabinsku školu, nego zajednicu života u kojoj će vladati bratsko-sestrinski odnosi. Oni su cilj i njegova naučavanja. »'Tko je majka moja, tko li braća moja?' I pruži ruku prema učenicima: 'Evo', reče, 'majke moje i braće moje! Doista, tko god vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima, taj mi je brat i sestra i majka.'« (Mt 12,48-50). Privlačna moć prve kršćanske zajednice bila je plod truda oko življenja te stvarnosti. »U mnoštva onih što prigrliše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša« (Dj 4,32). U svijetu kojim su vladale religijske, klasne, rasne i nacionalne podjele, takav način života predstavlja je izazov. Jedne je poticao na nasilje u želji za očuvanjem postojećega poretku, a druge je privlačio da se i sami pridruže novosti života Crkve. Unatoč progonstvima, broj kršćana rastao je začuđujućom brzinom.

Uspostavu bratstva u apostolskoj zajednici ipak nije bilo lako ostvariti. Sveti pismo svjedoči nam o prepirkama učenika o tome tko je među njima najveći i koja će mjesta zauzeti u Isusovu kraljevstvu. Nasuprot njihovoj ljudskoj logici, Isus stavlja Božju. »Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj!«

(Mk 9,35). Čak ni susret s Uskrsnulim nije bio dostatan za nadvladavanje podjela do te mjere da je sveti Pavao vatio: »Zaklinjem vas, braćo, imenom Gospodina našeg Isusa Krista: svi budite iste misli; neka ne bude među vama razdora, nego budite savršeno istog osjećanja i istog mišljenja« (1 Kor 1,11). Radi iskorjenjivanja postojećih suparništava evanđelisti navode Isusove riječi »jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća« (Mt 23,8).

U svom djelu *Kršćansko bratstvo* Joseph Ratzinger podsjeća da je Krist ljude naučio Bogu govoriti: »Oče naš nije manje važno od Oče. Otac nebeski stavlja se izravno u zaštitu naših međusobnih bratskih/sestrinskih odnosa. On im je temelj, uzor i zaštita. Teološki gledano, brat ima primat pred prijateljem: prijatelja izabiremo, a brat nam je darovan. Zato »draga braća i sestre« nosi drukčiju poruku i nijansu od »dragi prijatelji«. Prema J. Ratzingeru, ta nam perspektiva baca novo svjetlo na razumijevanje kršćanskih zajednica. One nisu skupine prijatelja koji se odjeljuju od drugih zatvarajući se sami u sebe, nego su zajednice osoba koje druge prihvataju kao braću i sestre koje im je Bog darovao.

Zajednice posvećenoga života nastajale su kako bi ostvarile Isusovu želu življena bratstva i sestrinstva pretačući evanđelje u poseban oblik življena. Prihvatanje poziva na takav način života ne prepostavlja biranje osoba s kojima ćemo taj poziv dijeliti, nego prihvatanje sestara i braće koju nam je Bog darovao. Ono traži svoju potvrdu u svakodnevnom zajedničkom životu i poslanju. Kada govorimo o bratstvu ili sestrinstvu, pretpostavljamo i zahtijevamo jednakost dostojanstva unatoč svim međusobnim razlikama. Ako je nema, stvarnost bratstva gubi se, dokida i uništava. Nejednakost među onima koji očekuju da budu jednaki, jedan je od najsnažnijih konfliktnih motiva. Crkva naglašava: »Svi se trebaju sjetiti da je bratsko zajedništvo, kao takvo, već apostolat, tj. da izravno pridonosi djelu evangelizacija« (*Bratski život u zajednici*, br. 54). Bratstvo i sestrinstvo posvećenih osoba uvek je imalo misijsku snagu svjedočenja i djelotvorne ljubavi prema potrebitima. Prema riječima svetoga Ivana Pavla II.: »Sva plodnost redovničkog života zavisi o svojstvu bratskog života u zajedništvu« (Pleternarne zasjedanje CIVCSVA, 20. 11. 1992.). Zajednice

posvećenoga života moraju biti svjedoci i promicatelji bratstva i sestrinstva u svijetu u kojem sve više prevladava podijeljenost, sukobi, interesi, individualizam i hladnoća prema najslabijima. U enciklici *Fratelli tutti* papa Franjo piše o današnjoj kulturi koja sve više ujedinjuje svijet i ljudi međusobno približava, ali nas ne čini braćom i sestrama. »Usamljeniji smo više nego ikada u tom omasovljenom svijetu koji daje prednost individualnim interesima te oslabljuje zajedničarsku dimenziju života. Povećavaju se uglavnom tržišta, na kojima osobe igraju ulogu potrošača ili gledatelja. Napredovanje toga globalizma u pravilu promiče identitet jačih koji se štite, ali nastoji rastoti identitet slabijih i siromašnijih područja, čineći ih ranjivijima i ovisnijima. Na taj način politika postaje sve slabija u odnosu na transnacionalne gospodarske sile koje primjenjuju načelo 'podijeli pa vladaj'.« Stvarnost blizine u kojoj nismo braća i sestre prisutna je u svim oblicima zajedničarskoga života, pa, nažalost, i među onima koji se nazivaju braćom i sestrama. Stoga Crkva upozorava da »ostvarenje redovnika i redovnica prolazi kroz njihovu zajednicu. Tko želi živjeti nezavisni život, odvojen od zajednice, svakako nije udario sigurnim putem savršenstva vlastitog staleža« (BŽZ, br. 25). S pravom se kaže da »bratski život prirodno očarava mlade« (BŽZ, br. 24), pa se onda nameće pitanje trebamo li i tu tražiti razloge današnje krize odgovora na poziv posvećenoga života.

Stoga neka ovogodišnji Dan posvećenoga života bude poticaj na prihvatanje, priznanje i življenje bratstva/sestrinstva sa svima onima kojima je to uskraćeno, pa i u našim zajednicama.

Zagreb, 31. siječnja 2023.

*u ime Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za
ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga
života
mons. Zdenko Križić, predsjednik*

*u ime Hrvatske redovničke konferencije
fr. Slavko Slišković OP, predsjednik*

PORUKA ZA SVJETSKI DAN BOLESNIKA 2023. GODINE PREDSJEDNIKA ODBORA HBK-A ZA PASTORAL DJELATNIKA U ZDRAVSTVU

Draga braćo i sestre,

prema želji pape Franje, ovogodišnji Dan bolesnika obilježavamo unutar sinodalnoga hoda. I bolest je, kao

sastavni dio naše zemaljske krhkosti, prilika da živimo zajedništvo i blizinu. Ono po čemu se može prepoznati autentičan vjernički stav jest sposobnost suošćenja i sućuti. U svijetu koji je često usmjeren na profit, zaradu

i blagostanje nema mnogo mjesta za one koji su bolesni. Kršćanska alternativa na takve stavove jest odgovor suosjećanja, pažnje i brige za one koji su zbog takvih svojih okolnosti, koje ih čine neproduktivnima, maknuti u stranu i na rubove našega društva.

Zajedništvo se ne ostvaruje samo između onih koji su jednaki nama ili koji nam zbog nekih razloga odgovaraju, već se autentično zajedništvo gradi među svima onima koji su nam zbog različitih okolnosti postali bližnji. Dapače, Bog nam često na naš životni put stavlja ljude koji su potrebni naše pažnje, ljubavi i blizine kako bi se u nama mogla još više otvoriti mogućnost da ljubimo i tako istinski rastemo u ljudskosti. Papa u svojoj poruci za ovaj dan piše: »Svjetski dan bolesnika ne poziva samo na molitvu i blizinu s onima koji pate, već također ima za cilj senzibilizirati Božji narod, zdravstvene ustanove i civilno društvo za nov zajednički hod naprijed.«

Bog sám je onaj koji je nama ljudima postao blizak u svojemu Sinu Isusu Kristu. U njemu nam je iskazao nježnu i požrtvovnu ljubav u kojoj se brižno sagiba nad naše rane i svojom ih božanskom sućuti iscijeljuje. Istarski vjernički odnos s Bogom potiče i nas same da mu postanemo slični.

U nadi da ćemo, svaki na svoj način, otvoriti oči i srce da prepoznamo one koji su potrebni naše pažnje, brige i sućuti, želim svima blagoslovjen ovogodišnji Dan bolesnika!

**✠ Ivica Petanjak, krčki biskup
predsjednik Odbora HBK-a
za pastoral djelatnika u zdravstvu**

POSLANICA PREDSJEDNIKA HRVATSKOG CARITASA ZA 17. TJEDAN SOLIDARNOSTI I ZAJEDNIŠTVA S CRKVOM I LJUDIMA U BIH

12. – 19. ožujka 2023.

Piti sa zdenca života (Iv 4)

Draga braćo i sestre!

Već više godina u prvom dijelu korizmenog vremena Crkva i narod u Republici Hrvatskoj, putem Caritasa, promiču solidarnost s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini. U Tjednu solidarnosti i zajedništva osluškujemo potrebe naše braće i sestara *preko granice*, pogotovo pri tome misleći na one ranjive članove Crkve i društva – stare, bolesne, pogodene elementarnim nepogodama, siromašne, osamljene, one koji nemaju vlastite obitelji koja o njima brine, one koji *nemaju nikoga* – sve za koje Crkva u Bosni i Hercegovini skrbi putem Caritasa.

Središte Tjedna solidarnosti jest euharistijsko slavlje koje dotiče otajstvo *Božje solidarnosti* s nama ljudima. Svjetiljka nam je Božja riječ treće korizmene nedelje, koja daje da, iako na različitim mjestima, ipak svi budemo okupljeni na istome zdecu, *na zdecu vode žive*. Susret Isusa i Samarijanke jedna je od najljepših stranica Svetoga pisma. Doživljavamo je kao dar i stoga predlažemo za vodilju Tjedna solidarnosti. Prikladna je jer su protagonisti susreta upravo oni potrebeni: gladni (učenici), žedni i umorni od ljetne žege (Isus) te slomljeni (Samarijanka). Svi su u konačnici žedni ljubavi. Evanđelist Ivan vješto bilježi kako Isus gradi susret na dvije razine, kuću na dva kata, diskretno podiže sugovornike na *gorњi kat*, na *kat ljudske duše*.

Isus, sama Ljubav, utjelovljeni Caritas, redovito prolazi kroz rubna, nepoželjna područja. Ide preko granice; granice ljudske ograničenosti i predrasuda – *morao je proći kroz Samariju*. Sa zemljopisne točke gledišta to nije obvezan prolaz, mogao je proći i lakšim putem, dolinom Jordana, kao što su to obično radili oni Židovi koji nisu željeli biti onečišćeni prelaskom preko poganskoga teritorija Samarije. Za Isusa je to *obvezatan prolaz*, jer ga usmjerava ljubav Očeva koja čezne doprijeti do isključenih, neželjenih, omraženih, osporavanih do onih najudaljenijih; došao je na svijet radi njih i radi njihova spasenja: *Samarijanke i Samarije!* Obzirno uči da je *Samarija obvezatan prolaz* za Kristove učenike. Ljubav Kristova (caritas Christi) jedina je navigacija koju slijede, a ona vodi s onu stranu granice i ima referentnu točku na Jakovljevu zdecu.

Na Jakovljevu zdecu...

Bogata je simbolika zdecu u Bibliji. U semitskoj civilizaciji zdecac simbolizira život. U geografiji sušne zemlje, zdecac je bio ključna točka za putovanja kroz pustinju.

Zdecac je i povlašteno mjesto za ljubavne susrete; na njemu Izak, Jakov i Mojsije susreću buduće žene u koje se zaljubljuju i vole ih cijeli život (usp. Post 24 i 29; Izl 2,15-22). *Pjesma nad pjesmama* uspoređuje

ženu sa zdencem: »Zdenac si u mom vrtu, izvor žive vode koja teče s Libana« (Pj 4,15) U situaciji suše koja donosi smrt, zdenac je izvor vode koja daruje život, čini ga plodnim.

Biblija poznaje sliku *zdenca Božje riječi* koja jedina gasi čovjekovu žed (Iz 55,1).

Sve to na jedinstvenom skladu diše na Jakovljevom zdencu, čiji smo i mi, gotovo neprimjetno, postali dionici, dio Isusova društva na zdencu. Ne možemo doduše ući u Isusove misli, ali smijemo zamisliti da Učitelj na Jakovljevu zdencu prebire susret praoca Jakova i Rahele; susret u kojem je prvi pogled zapalio plamen ljubavi koji se više nije gasio, susret koji je rodio najljepšu ljubavnu priču u Bibliji. I dok On plovi u svetu povijest svojega naroda, plovi jedna žena prema zdencu, prema njemu. Neobično je vrijeme u koje dolazi na vodu, podne, jer su redovito djevojke ili žene to činile ujutro i/ili navečer. Ne spominje se njeno ime, možda se zove Rahela, ne bi bilo neobično da je dobila ime po časnoj ženi čiji spomen i Židovi i Samarijanci čuvaju s posebnim pijetetom i ljubavlju.

Isusov pogled i razgovor koji slijedi govore da je božanski Učitelj gleda sličnim pogledom ljubavi kojom je Jakov gledao Rahelu. Pogled ljubavi koja je neprolazna, a ovdje započinje traženjem: *Daj mi piti!* Onaj tko više ljubi uvijek čini prvi korak. Isus prvi progovara ženi, preuzima inicijativu kao uostalom uvijek u svojoj ljubavi prema nama. Pita, ali u njegovom se pitanju krije ponuda, besplatan dar. Isus se pokazuje slab; kuca na vrata, moli da može dati, darovati – ljubiti. Malo je neobično da Isus traži nešto za sebe, on uvijek daje, pruža drugima, no ovdje očito traži put da može darovati, da nas uvede u tajnu darivanja. Uvijek nenametljivo šapće, kao i danas: *Daj mi piti.* Žedan sam twoje ljubavi, darivanjem želim probuditi twoju žed i napiti te živom vodom!

Svaki put kada traži: »Daj mi...«, već je spremio dar (uzdarje) u nesrazmjeru s onim što traži. Tako je, vjerujem, i danas, dok nam traži *daj mi* za ljude i Crkvu u Bosni i Hercegovini, već spremio uzdarje.

Nemaš čime zahvatiti, a zdenac je dubok!

Samarijanka govorí o svojem srcu, o svojoj intimi; osjeća ponor u duši i ne zna kako se u njega spustiti, kako ga spoznati i živjeti. Ona pati, boji se, osjeća se izgubljenom. Čini joj se nemogućim da postoji netko sposoban dosegnuti dubinu njezine čežnje. Onaj koji mora proći kroz Samariju spreman je s njom poći kroz dubine njezine duše, zaviriti u *ispucane kladence* koji ne drže vodu (Jer 2,13). Pet je muževa imala, moguće je da pet muževa simbolizira pet božanstava Samarijanaca (2 Kr 17,29-41), nisu živi izvori, ne drže vodu,

ostavili su je na cjedilu, suhu, ispucane duše, razočaranu, a i sada je na rubu provalije, na vidiku je isti scenarij koji se ponavlja – primit će otpusno pismo! Voda s novoga Zdenca lagano probija do njene suhoće, ulijeva povjerenje, hrabri je da skine masku i pokaže pravo lice te s njega opere sve naslage znoja i prljavštine. U Njegovoј prisutnosti je zaštićena, ne mora se opravdavati, smije mu povjeriti svoju slabost, priznati da je sama, bez ljubavi, da je nikada nitko nije volio i da je ljubav tražila na krivim mjestima, da nema zapravo nikoga! Negdje iz daljine dopire jeka čovjeka koji je ležao uz kupalište Bethzatha: »Gospodine, nikoga nemam!« (Iv 5,7)

Samarijanka je slika nas i naše braće i sestara koje stavljamo u fokus Tjedna solidarnosti, poglavito je slika onih koji otkrivaju dušu i isповijedaju: »Gospodine, nikoga nemam!« Ne mislimo prvenstveno na one koji su ostali bez ljudske blizine, više su nam u srcu oni koji su se udaljili od Živog izvora vjere. Solidarnost je kršćanska krepost koja ostvaruje uzajamnost u duhovnim dobrima više nego u materijalnim, prvo Božje kraljevstvo i pravednost Njegova, a sve ostalo će se nadodati. Mi ljudi ne možemo ih napojiti, ne možemo zahvatiti njihovu najdublju žed, ali smo pozvani na solidarnu kršćansku ljubav i molitvom prokrčiti staze koje ih vode do Zdenca. Njegova je voda – ljubav besplatna; ne može se platiti niti zaslužiti; ona uvijek obilato teče iz njegova srca za nas otvorena, rastrgana i ranjena, poput izdašnoga izvora koji ne prestaje davati vodu i krv, odnosno puninu života (Iv 19,34-37).

Dok u Samarijanki koja dolazi na zdenac zamišljamo zaručnicu Rahelu, u njenom ostavljanju vrča i trčanju u grad prepoznajemo Magdalenu koja, noseći poruku Života, radosno trči s Isusova prazna groba, koji je pravi zdenac jer je iz njega provrio život.

Samarijanka ostavlja zdenac prirodne *mrtve vode*, a u sebi nosi sa Zdenca *živu vodu*. Priključena je na vodovod ljubavi, koji ne može presušiti, vodu od koje se više ne žedni.

Draga braćo i sestre!

Mnoge su osobe Samarijanke našega vremena koje Gospodin po nama poziva na izvore žive vode. Mi smo ona védra (posude) kojima nebeski Otac zahvaća na zdencu života kako bi im dao piti s izvora spasenja i okrijepio ih da ne žđaju više. Ne traži li nas da i ovom prigodom te žedne prepoznamo u braći i sestrama naše Crkve i hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini? Žedne pravednosti u ljubavi, miru i spokoju, pomirenju i oproštenju, žedne izlijеčenih rana na duši i tijelu, žedne ljepše sadašnjosti i budućnosti na njihovim još nedavno razrušenim i spaljenim vjekovnim domovinskim ognjištima. Ne traži li nas da i ovaj put našom

korizmom molitve, pokore i djela ljubavi ponovno pro-vriju izvori na toj opustošenoj i na mnogim mjestima iseljenoj zemlji naših predaka, da se u nju vrati život, da se ponovno, i sve više, čuje dječji plač u njihovim kolijevkama, iskren smijeh i vedra pjesma na njihovim njivama i radnim mjestima, zamiriše majčin svjež kruh na stolu u njihovim kućama, Bogu se još više vine žarka molitva u njihovim obnovljenim crkvama. Neka naše srce ne bude tvrdo, usta nijema, uši gluhe, a ruke prazne na potrebe naše braće i sestara koji nažalost ne mogu

sami. Na Gospodnjem zdencu na kojem se neprestano zahvaća, voda je uvijek čista i svježa, životvorna, nikada ne presušuje i uvijek svima dostaje. Mi ćemo pripremiti i darovati svoj skromni dar, a Božje neizmjerno uzdarje već nam je darovano i pripravljeno za nas. Svima vam s ljubavlju najiskrenije zahvaljujem!

✠ Bože Radoš, varaždinski biskup
predsjednik Hrvatskog Caritasa

PRIOPĆENJA

PRIOPĆENJE SA 25. ZAJEDNIČKOG ZASJEDANJA HBK-A I BK BIH

Zagreb, 23. siječnja 2023.

Članovi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su XXV. redovito godišnje zajedničko zasjedanje 23. siječnja 2023. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Predsjedali su nadbiskup metropolit splitsko-makarski i apostolski upravitelj Porečke i pulske biskupije Dražen Kutleša, predsjednik HBK-a, i nadbiskup metropolit vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tomo Vukšić, predsjednik BK BiH.

Dvije biskupske konferencije zajednički skrbe za hrvatske vjernike u iseljeništvu te su toj temi posvetili osobitu pozornost. Upoznati su s djelovanjem zajedničkog Vijeća HBK-a i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu te su saslušali izvješće Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu za 2022. godinu. Hrvatska je inozemna pastva trenutačno organizirana u 183 grada širom svijeta te u njima djeluje 184 svećenika, od kojih 55 biskupijskih i 129 redovničkih iz Crkve u Hrvata. Biskupi su konstatirali da je i dalje neophodna pastoralna skrb za članove njihovih biskupijskih zajednica koji su zbog raznih razloga napustili svoj rodni kraj, kao i da se, nažalost, nastavlja iseljavanje iz domovine, Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao i iz drugih krajeva gdje Hrvati žive stoljećima. I ovom su prigodom izrazili zahvalnost svećenicima, redovnicima i redovnicama kao i drugom pastoralnom osoblju na zauzetom djelovanju među hrvatskim vjernicima pomažući im da ostanu ustrajni u svojoj vjeri te da očuvaju svoj identitet.

Biskupi su detaljno upoznati sa životom i radom u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu u kojem trenutačno boravi 22 svećenika na poslijediplomskom studiju iz raznih biskupija Crkve u Hrvata. Zahvalni su upravi, svećenicima studentima, redovnicama i svim djelatnicima u Zavodu za njihovu skladnu

suradnju kojom su, uz Božji blagoslov i potporu brojnih dobročinitelja, uspjeli prebroditi izazove povezane s pandemijom koronavirusa te učiniti da ta ustanova od posebne važnosti za Crkvu u Hrvata i dalje duhovno i materijalno napreduje.

Izraz osobite blizine i solidarnosti između dviju biskupskih konferencija jest akcija Hrvatskog Caritasa s nazivom *Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini* koja se provodi od 2007. godine. Biskupima je predstavljen tijek prošlogodišnje akcije i planovi za ovogodišnji Tjedan koji će se održati od 5. do 12. ožujka. Središnje misno slavlje uz izravan televizijski i radijski prijenos bit će na treću korizmenu nedjelju, 12. ožujka 2023. godine, u župnoj crkvi u Aladinićima, u Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji. Izražena je zahvalnost svima koji putem mreže Caritasa, svojim molitvama, prilozima i na druge načine pomažu brojne karitativne projekte u BiH. Budući da je konkretna materijalna pomoć posljednjih godina smanjena, potiču sve ljude dobre volje, a posebice članove biskupijskih zajednica u Republici Hrvatskoj, da nastave podupirati svoju potrebitu braću i sestre u Bosni i Hercegovini.

Saslušavši izvješća o radu Biskupske komisije HBK-a za liturgiju i Vijeća za liturgiju BK BiH, biskupi su razmišljali o što učinkovitijem načinu djelovanja na liturgijskom planu na hrvatskom govornom području. U tom duhu izneseni su i neki konkretni prijedlozi koje će svaka biskupska konferencija razmotriti na svojem zasjedanju. Osvrćući se na rad Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral pri HBK-u, biskupi su tražili najbolji način da ta liturgijsko-pastoralna ustanova biskupa hrvatskog jezičnog područja ostvari svoju svrhu: »svestra-no promicati liturgijski pastoral u duhu Konstitucije *Sacrosanctum Concilium* o liturgiji II. vatikanskoga sabora i

ostalih dokumenata Svetе Stolice o liturgiji te smjernica hrvatskih biskupa», kako stoji u Statutu Instituta.

Članovi HBK-a i BK BiH upoznati su i s pojedinstima ovogodišnjega središnjeg obilježavanja spomena na Bleiburšku tragediju koja će se, pod pokroviteljstvom HBK-a i u organizaciji Zagrebačke nadbiskupije, održati 13. svibnja u Macelju. Osim mise zadušnice za sve žrtve u Macelju, bit će slavljeni misa i u bleiburškoj župnoj crkvi 12. svibnja. Također će biti upriličena komemoracija na Mirgoju u Zagrebu 13. svibnja.

Jedna od tema bilo je i misijsko djelovanje Crkve u Hrvata. Biskupi su saslušali izvješće o proslavi Misijске nedjelje, Djelima svetog djetinjstva i sv. Petra apostola, akciji MIVA kojom se prikupljaju sredstva za nabavku vozila misionarima i o prošlogodišnjem susretu misionara hrvatskoga govornog područja održanog

u Rijeci. Zahvalni svim misionarima i misionarkama iz svojih biskupijskih zajednica, biskupi potiču svoje vjernike da nastave molitvom i konkretnom pomoći, čitanjem i širenjem misijskog lista *Radosna vijest* i na druge načine pomagati onima koji šire Radosnu vijest spasenja.

Biskupi su također informirani o radu Komisije HBK-a i BK BiH za hrvatski martirologij i biskupijskih povjerenika za popis žrtava.

Uoči zasjedanja, biskupi su slavili euharistiju u kapeli, u zgradи Hrvatske biskupske konferencije, kojom je predsjedao predsjednik HBK-a nadbiskup Dražen Kutleša.

*Tajništvo HBK-a
Tajništvo BK BiH*

PRIOPĆENJE S IZVANREDNOG ZASJEDANJA HBK-A

Zagreb, 24. siječnja 2023.

Izvanredno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem predsjednika HBK-a splitsko-makarskog nadbiskupa i apostolskog upravitelja Porečke i pulske biskupije Dražena Kutleše održano je u utorak 24. siječnja 2023. godine u sjedištu HBK-a u Zagrebu.

Nakon uvodne molitve i pozdrava predsjednika HBK-a, biskupima je predstavljen Radni dokument za kontinentalnu etapu sinodalnog hoda na koji je papa Franjo poveo Crkvu prije dvije godine. Radni dokument sažima izvještaje – sažetke 112 biskupskih konferencija iz cijelog svijeta, te 15 Istočnih katoličkih Crkava, 17 rimskih tijela – dikasterija, većega broja zajednica posvećenoga života, kao i laičkih pokreta. Taj će dokument poslužiti kao *referentan okvir* za sljedeću etapu Sinode o sinodalnosti koja predviđa okupljanja i zajednička promišljanja na svakom pojedinom kontinentu. Za europski kontinent sinodalno zborovanje održat će se u Pragu od 5. do 12. veljače 2023. godine s oko 200 sudionika, a putem interneta još nekoliko stotina. Četveročlano izaslanstvo HBK-a u Pragu predvodit će zadarski nadbiskup u miru Želimir Puljić.

Biskupi su posebnu pozornost posvetili temi dušobrižništva hrvatskih branitelja. Uzimajući u obzir i vrednujući sve što je do sada učinjeno na tom području crkvenoga djelovanja, biskupi su zajednički promišljali kako unaprijediti i intenzivirati taj vid pastoralna. Ujedno je istaknuta velika zahvalnost hrvatskim braniteljima za

sve žrtve što su ih nesobično podnijeli za slobodu koju uživamo, a čije posljedice mnogi od njih i danas osjećaju pa smo im kao društvo u cjelini dužni iskazati solidarnost pružajući im podršku i pomoć.

Na zasjedanju su donesene i odluke o pojedinim mandatima u raznim tijelima HBK-a. Za novog predsjednika Vijeća za kler izabran je zadarski nadbiskup Milan Zgrablić, a za predsjednika Vijeća za sjemeništa i duhovna zvanja pomoćni biskup đakovačko-osječki Ivan Ćurić. Za predsjednika Odbora HBK-a za bračna i obiteljska savjetovališta izabran je nadbiskup Mate Uzinić. Ponovno je za predsjednika Pravne komisije izabran nadbiskup Dražen Kutleša, a produžen je mandat predsjedniku Vijeća za ekonomski pitanja vojnom ordinariju Juri Bogdanu, kao i članovima toga Vijeća. Novi petogodišnji mandat povjeren je i predstojniku Nacionalnog ureda HBK-a za katoličke škole vlč. Ivici Žuljeviću i glavnom uredniku Hrvatske katoličke mreže dr. Siniši Kovačiću.

Za predstavnika HBK-a na XVI. općoj redovnoj skupštini Biskupske sinode o temi sinodalnosti, koja će se od 4. do 29. listopada 2023. održati u Rimu, izabran je pomoćni biskup đakovačko-osječki Ivan Ćurić.

Na zasjedanju je odlučeno da se 12. susret hrvatske katoličke mladeži u Gospiću održi 4. svibnja 2024. godine.

Tajništvo HBK-a

PRIOPĆENJE SA 66. ZASJEDANJA SABORA HBK-A

Zagreb, 18. – 20. travnja 2023.

Redovito, 66. plenarno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije održano je od 18. do 20. travnja 2023. godine pod predsjedanjem predsjednika HBK-a zagrebačkog nadbiskupa Dražena Kutleša u sjedištu HBK-a u Zagrebu. Na početku zasjedanja sudjelovao je i sve nazočne pozdravio apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua. Kao gosti na zasjedanju sudjelovali su izaslanici drugih biskupske konferencija: predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vrhbosanski nadbiskup i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH Tomo Vukšić, predsjednik Slovenske biskupske konferencije biskup Novog Mesta Andrej Saje, izaslanik Talijanske biskupske konferencije biskup Udina Andrea Bruno Mazzocato, izaslanik Poljske biskupske konferencije biskup Sandomierza Krzysztof Nitkiewicz te izaslanik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda srijemske biskup koadjutor Fabijan Svalina.

Pozdravljujući nazočne, nadbiskup Kutleša čestitao je novom porečkom i pulskom biskupu Ivanu Štironji, a posebno je pozdravio i nadbiskupa Želimira Puljića koji je nedavno imenovan apostolskim upraviteljem Splitsko-makarske nadbiskupije. Predsjednik HBK-a podsjetio je na kontinentalnu sinodsku skupštinu koja je u veljači održana u Pragu. Obavijestio je biskupe da je iz Biskupske sinode u Rimu došao poticaj da se u svim biskupskim konferencijama održi dan molitve za uspjeh Sinodalne skupštine koja će se na jesen održati u Rimu. Za dan molitve u svim biskupskim konferencijama predložen je spomenan Pohoda Blažene Djevice Marije 31. svibnja. U Hrvatskoj će upravo tih dana boraviti generalni tajnik Sinode kardinal Mario Grech. Nadbiskup Kutleša osvrnuo se i na 30. obljetnicu osnivanja Hrvatske biskupske konferencije, koju je utemeljila Sveta Stolica dekretom od 15. svibnja 1993. godine, istaknuvši kako je to prigoda za zahvalu svim biskupima koji su djelovali i djeluju u različitim tijelima HBK-a, kao i njihovim suradnicima. Spomenuo se i 25. obljetnice Hrvatskoga katoličkog radia te 30. obljetnice Informativne katoličke agencije, dvaju medija koje su biskupi ustanovili da budu glas Crkve, glas istine i evanđelja u ovome svijetu i vremenu. Na kraju je zahvalio kardinalu Josipu Bozaniću na sudjelovanju u radu Konferencije u kojoj je obnašao odgovorne službe kao njezin predsjednik i dugogodišnji član Stalnog vijeća, te što je svojim radom pridonosio boljem ustroju Biskupske konferencije. U ime svih članova HBK-a darovao mu je srebrni pektoral.

Potom su gosti u ime biskupskih konferencija iz kojih dolaze izvjestili o stanju Katoličke Crkve u svojim zemljama, kao i o društvenim okolnostima u kojima ona djeluje.

U radnom dijelu zasjedanja biskupima je predstavljen dokument Dikasterija za laike, obitelj i život *Katekumenatski itinerari za bračni život. Pastoralne smjernice za partikularne Crkve* čiji je hrvatski prijevod objavljen neposredno prije zasjedanja. Radi se o smjernicama za unaprjeđenje programa priprave za brak kao i praćenje bračnih parova u prvim godinama zajedničkog života, te praćenje parova u krizi.

Jedna od glavnih tema bile su nove Smjernice HBK-a za zaštitu maloljetnika i ranjivih odraslih osoba. Nacrt Smjernica uskladen je s izmijenjenim i dopunjениm apostolskim pismom pape Franje *Vos estis lux mundi*. Utvrđeno je da će biti potrebno revidirati postojeće strukture ustanovljene Smjernicama za osnivanje metropolijskih ureda i biskupijskih povjerenika, pa je usvojen prijedlog da se poradi na novom ustroju u smislu uspostave jedinstvenog ureda za zaštitu maloljetnika za cijelu Hrvatsku biskupsku konferenciju. Uz to, biskupi su upoznati s novim apostolskim pismom pape Franje *Vos estis lux mundi* i novom verzijom dokumenta *Vademecum Dikasterija za nauk vjere*, koji su u međuvremenu prevedeni na hrvatski jezik pa će uskoro biti objavljeni na mrežnim stranicama HBK-a, gdje se već nalaze brojni dokumenti koji se odnose na zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba. U međuvremenu su priređeni i hrvatski prijevodi dvaju priručnika Talijanske biskupske konferencije za učitelje, odgojitelje i pastoralne radnike *Rane zlostavljanja i Primjeri dobre prakse za prevenciju i zaštitu maloljetnika u župi* koji će također putem mrežnih stranica HBK-a biti dostupni javnosti. Dani su i poticaji da biskupije, u suradnji s Centrom za promicanje dobrotvori ranjivih osoba pri Hrvatskom katoličkom sveučilištu, organiziraju edukaciju za svećenike, djelatnike u biskupijama, vjeroučitelje i sve one koji su na bilo koji način uključeni u poslanje Crkve.

Biskupi su upoznati s djelovanjem Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve koji ove godine obilježava 25. obljetnicu djelovanja. Tim povodom biskupi su podržali da se proslava srebrnog jubileja Centra upriliči 23. i 24. studenoga ove godine prigodnim dvodnevnim simpozijem i svečanom akademijom. Kako bi socijalni nauk Crkve bio prisutniji u pastoralnim aktivnostima mjesnih Crkava, prihvaćen je prijedlog da se u biskupijama imenuju biskupijski povjerenici za promicanje socijalnog nauka Crkve.

Nakon što su predstavljeni programi za katolički vjeronauk u posebnim uvjetima, a po završetku javnoga savjetovanja koje je trajalo posljednjih mjesec dana, biskupi su dali suglasnost da se spomenuti kurikuli upute u daljnju proceduru. Glede kurikula katoličkog vjeronauka za srednje strukovne škole, biskupi očekuju da će nakon njihove odluke o prihvaćanju navedenog programa Ministarstvo znanosti i obrazovanja prihvatiti program kao važeći od sljedeće školske godine.

Na zasjedanju je bilo govora i o pomoći potrebitim hrvatskim katoličkim zajednicama izvan Hrvatske. Sukladno mogućnostima izaći će se ususret onima koji su u potrebi i na taj način pokazati solidarnost i povezanost s tim zajednicama.

Na zasjedanju je biskupima predstavljen prijedlog pastoralna branitelja, članova njihovih obitelji i stradalnika Domovinskog rata. Biskupi su prepoznali aktualne napore mnogih svećenika, redovnika i laika koji se angažiraju u pastoralnim aktivnostima za hrvatske branitelje, te su promišljali o mogućnostima boljeg ustroja i koordinacije pastoralne brige za njih.

Na Svjetskom susretu mladih, koji će se od 1. do 6. kolovoza 2023. godine održati u Lisabonu, glavnom gradu Portugala, s mladima iz Hrvatske sudjelovat će predsjednik Odbora za mlade HBK-a šibenski biskup Tomislav Rogić te dubrovački biskup Roko Glasnović.

Biskupi su prihvatali produljenje mandata članova Biskupske komisije za liturgiju: biskupima Zdenku Križiću, koji je ujedno predsjednik Komisije, Ivanu Šašku i Tomislavu Rogiću, a biskup Ivan Ćurić imenovan je novim članom Komisije. Ekonomu HBK-a don Šimunu Šindiji obnovljen je mandat.

Predsjednici pojedinih komisija, vijeća i odbora HBK-a podnijeli su izvješća o radu od proteklog zasjedanja.

Na kraju prvoga dana zasjedanja u utorak 18. travnja, članovi HBK-a nazočili su svečanoj akademiji koja je o 25. obljetnici Hrvatskoga katoličkog radija i 30. obljetnici IKA-e, dviju sastavnica Hrvatske katoličke mreže, održana u dvorani Vrijenac na Kaptolu.

Tajništvo HBK-a

IZVANREDNO ZASJEDANJE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 1. lipnja 2023.

Izvanredno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije (HBK) održano je u četvrtak poslijepodne 1. lipnja 2023. godine, u sjedištu HBK-a u Zagrebu. Na početku zasjedanja sudjelovali su generalni tajnik Biskupske sinode kardinal Mario Grech i apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua.

Pozdravljajući nazočne, predsjednik HBK-a zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša zahvalio je kardinalu Grechu što je u jeku priprema za XVI. redovitu opću skupštinu Biskupske sinode, koja će se u listopadu održati u Rimu, našao vremena posjetiti Hrvatsku. Potom je dao riječ uvaženom gostu iz Rima koji je sinodalnim procesom u Crkvi prikazao kao prigodu za osluškivanje Duha Svetoga i prepoznavanje volje Božje za Crkvu u našem vremenu. Naglasio je specifičnost katoličkog značenja sinode u odnosu na njezino razumijevanje u drugim kršćanskim crkvama, a koje sadrži tri temeljna elementa: sinodalnost, kolegjalnost i jedinstvo s Petrovim nasljednikom. Ako nedostaje jedan od tih elemenata, onda se ne može govoriti o katoličkoj sinodi, rekao je kardinal Grech, dodavši kako će novost na zasjedanjima Biskupske sinode u listopadu ove i 2024.

godine biti sudjelovanje 70 osoba koje nisu biskupi, što do sada nije bio slučaj. Usljedio je otvoren dijalog s biskupima u kojem su produbljena neka pitanja vezana za značenje same sinode i njezine ciljeve. Istaknuto je kako sinoda nije primarno mjesto za rješavanje aktualnih izazova u Crkvi, nego prije svega traženje načina kako uključiti sve krštenike u evangelizaciju suvremenog čovjeka i društva.

Na ovom su zasjedanju biskupi počeli promišljati na koji način obilježiti 1100. obljetnicu Hrvatskog kraljevstva (2025.) i 1400. obljetnicu pokrštavanja Hrvata (2041.). Za početak su se prisjetili na koji način su visoke obljetnice tih dvaju važnih datuma hrvatske nacionalne i crkvene povijesti proslavljenе 1925. godine, odnosno velikim projektom 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata koji je zbog Drugoga svjetskoga rata morao biti odgođen, da bi konačno bio ostvaren sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stoljeća, te je završen velebnim Nacionalnim euharistijskim kongresom 1984. godine u Mariji Bistrici. Prijedlozi za proslavu bit će razmatrani na budućim zasjedanjima.

Biskupima je predstavljen i rad Centra Hrvatskog katoličkog sveučilišta za promicanje dobrobiti ranjivih

osoba koji je započeo s radom 1. ožujka 2021. godine. Dani su poticaji da što više svećenika i drugih pastoralnih djelatnika i suradnika sudjeluje u programima koje Centar nudi s ciljem preveniranja raznih oblika nasilja i zaštite ranjivih osoba.

Nakon zasjedanja, biskupi su sudjelovali u proslavi Papinog dana u povodu 10. obljetnice pontifikata pape Franje koja je upriličena u Apostolskoj nuncijaturi.

Tajništvo HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE ODBORA HBK-A ZA MLADE

Sastanak Odbora za mlade HBK-a održan je u četvrtak 26. siječnja 2023. godine, pod predsjedanjem šibenskog biskupa Tomislava Rogića u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Na sastanku je sudjelovala nova tajnica Ureda za mlade HBK-a Iva Vrabac i dvadesetak povjerenika za mlade pojedinih nadbiskupija i biskupija te redovničkih zajednica iz Hrvatske i BiH.

Nakon uvodne molitve i prihvaćanja zapisnika s prošle sjednice, razgovaralo se o *team buildingu* povjerenika za mlade koji će se održati u Sarajevu od 13. do 15. veljače ove godine, a na kojem će se razgovarati o nekim aktualnim temama u pastoralu mladih.

Potom su sudionici sastanka upoznati s odlukom HBK-a da se 12. susret hrvatske katoličke mladeži u Gospicu održi 4. svibnja 2024. godine. Bit će to jednodnevni susret sa središnjim slavljem na gradskom stadionu u Gospicu, a uskoro će biti poznati geslo i logo Susreta.

Članovi Odbora izrazili su zahvalnost Sisačkoj biskupiji koja će biti domaćin završnici Katoličke malonogometne lige koja će se igrati potkraj svibnja u Petrinji. Nastupit će 18 ekipa pobednika biskupijskih liga iz Požeške, Varaždinske, Dubrovačke, Mostarsko-duvanjske i Sisačke biskupije, te Zagrebačke, Splitsko-makarske, Đakovačko-osječke i Vrhbosanske nadbiskupije.

Sudionici sastanka upoznati su s najnovijim informacijama vezanim za Svjetski dan mladih (SDM) koji će se održati od 1. do 6. kolovoza 2023. godine u Lisabonu, pod geslom *Tih dana usta Marija i pohiti* (Lk 1,39). Mladi iz Hrvatske sudjelovat će, osim u središnjem tjednu SDM-a i događanjima na kojima će sudjelovati i papa Franjo, i u pretprogramu koji će se održati od 26. do 31. srpnja 2023. u biskupijama diljem Portugala, s ciljem boljeg upoznavanja zemlje domaćina, njezinih stanovnika, kulture i običaja.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE ODBORA HBK-A ZA PASTORAL TURISTA I POMORACA

Sjednica Odbora HBK-a za pastoral pomoraca i Odbora HBK-a za pastoral turista održana je u srijedu 8. veljače pod predsjedanjem hvarskog biskupa Ranka Vidovića, predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za pastoral turista i pomoraca.

Dvije glavne točke dnevnog reda bile su osvrt na VIII. svjetski kongres za pastoral turista u Santiago de Composteli te ideja o izradi molitvenika za pomorce. Molitvenik bi trebao sadržavati temeljne i osnovne molitve kao i duhovne tekstove koji će biti poticaji i ohrabrenje pomorcima, ribarima i njihovim obiteljima. Namjera je da se molitvenik pripremi ove godine do blagdana svetoga Nikole. U raspravi su istaknuti brojni izazovi u pastoralu turista, kao što je razgraničavanje hodočasnika od turista, nedolično ponašanje i odijevanje turista u svetim prostorima, sve veći broj stranih vjenčanja koji žele unajmiti crkvu, međureligijski dijalog, nedostatak

poučenih turističkih vodiča za predstavljanje duhovne baštine. Rasprava je vodila prema zaključku da se prikupi materijali koji bi mogli pomoći edukaciji vodiča i da se razvija bolja suradnja s već postojećim djelatnicima koji turiste vode u sakralne objekte.

Na Sjednici su uz mons. Ranka Vidovića sudjelovali i gđa Nataša Bulić iz Splitsko-makarske nadbiskupije, vlč. Milivoj Guszak iz Krčke biskupije, s. Hijacinta Hoblaj također iz Krčke biskupije, ali i predstavnica Hrvatske redovničke konferencije, vlč. Andelko Katanec iz Zagrebačke nadbiskupije, vlč. Tomislav Korov iz Đakovačko-osječke nadbiskupije te vlč. Hrvoje Katušić iz Dubrovačke biskupije. U zaključku sjednice razgovaralo se o mogućim novim članovima za biskupije koje do sada nisu imale predstavnike u tim odborima.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE VIJEĆA HBK-A ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života održalo je svoju redovnu sjednicu pod predsjedanjem predsjednika Vijeća gospičko-senjskog biskupa Zdenka Križića u ponedjeljak 13. ožujka 2023. godine u sjedištu HBK-a u Zagrebu. Na sjednici su uz predsjednika Hrvatske redovničke konferencije fr. Slavka Sliškovića i potpredsjednicu Konferencije s. Gordana Igrec bili nazočni članovi Vijeća don Mladen Delić, fra Tomislav Glavnik, o. Blaženko Nikolić i fra Zvonimir Brusač.

Sudionici su se prvo osvrnuli na obilježavanje ovogodišnjega Dana posvećenog života na nacionalnoj i dijecezanskoj razini, posebno na Tiskovnu konferenciju koja je prigodom toga Dana održana u sjedištu HBK-a. Važno je da obilježavanje Dana, uz liturgijsko slavlje, bude prigoda za trajnu formaciju i za susret posvećenih osoba s područja nad/biskupije. Treba, nagmašeno je, da same posvećene osobe smatraju važnim obilježavanje toga Dana i da se s dostoјnom pozornošću na nj pripremaju. Predloženo je da se razmisli i o obilježavanju Dana posvećenog života na razini župe i na razini dekanata, radi povezivanja posvećenih osoba

na mjesnoj razini i radi približavanja posvećenog života vjernicima. Čini se da će se posvećene osobe ubuduće, u novim okolnostima svoje realnosti, morati još više povezivati kako bi njihova prisutnost u Crkvi bila vidljiva i postojana.

U nastavku sjednice izneseni su prijedlozi za teme na ovogodišnjem i sljedećim susretima članova HBK-a s višim redovničkim poglavarima i poglavaricama. Ti će se susreti ove godine održati 2. lipnja.

Za uvodno izlaganje na jesenskom susretu Vijeća s povjerenicima za posvećeni život u nad/biskupijama koji će se održati 6. studenog 2023. godine izabrana je tema *Pozitivna iskustva u radu nad/biskupijskih povjerenika za posvećeni život*. Predloženo je da se razmisli o uvođenju mjesecnih susreta redovnika, redovnica i drugih posvećenih osoba u nad/biskupijama; takvi bi susreti mogli pridonijeti njihovoj trajnoj formaciji i boljem međusobnom poznавању, ali i snažnjem usmjeravanju pozornosti na njihov život i djelovanje u mjesnoj Crkvi.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE VIJEĆA HBK-A I BK BIH ZA HRVATSKU INOZEMNU PASTVU

Godišnja sjednica Vijeća HBK-a i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu održana je u četvrtak 13. travnja 2023. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, pod predsjedanjem predsjednika Vijeća i BK BiH, vrhbosanskoga nadbiskupa i apostolskog upravitelja Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tome Vukšića.

Na prvom dijelu sjednice nazočan je bio i predsjednik HBK-a zagrebački nadbiskup koadjutor mons. Dražen Kutleša, koji je pozdravio prisutne članove Vijeća ohrabrivši ih u njihovom misijskom poslanju i pastoralnim nastojanjima. Predsjednik Vijeća nadbiskup Vukšić izvjestio je o zajedničkoj sjednici HBK-a i BK BiH održanoj 23. siječnja 2023. godine na kojoj su stanje i izazovi hrvatske inozemne pastve bili jedna od važnih točaka dnevnoga reda.

Potom je nacionalni ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu i ujedno tajnik Vijeća vlč. Tomislav Markić podnio godišnje izvješće o djelovanju Ravnateljstva, istaknuvši kako u 183 hrvatske katoličke župe, misije, zajednice i centra širom svijeta djeluje ukupno 184 svećenika. Predstavio je trenutačno stanje i aktualne potrebe koje će trebati zadovoljiti u dogledno vrijeme, izvjestio je o stanju Fonda solidarnosti te upoznao prisutne

s pregledom proteklih događaja, kao i s planiranim terminima u budućnosti.

U nastavku sjednice područni delegati hrvatske inozemne pastve za: Austriju (fra Vjekoslav Lazić), Švicarsku (fra Antonio Šakota), Njemačku (don Ivica Komadina), Zapadnu Europu (fra Ljubomir Šimunović), Skandinaviju (mons. Stjepan Željko Biletić), Kanadu (vlč. Božidar Josip Tenšek), Sjedinjene Američke Države (fra Nikola Pašalić) i Australiju (fra Davor Dominović) predstavili su godišnja izvješća za svoja područja, koja su za Njemačku potkrijepili i predstavnik pastoralnih suradnika Željko Galić i predstavnica časnih sestara s. Gordana Davidović. Na sjednici je sudjelovala i predsjednica Konferencije viših redovničkih poglavarova i poglavarica Bosne i Hercegovine i provincijska predstojnica Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije s. Željka Dramac, a svoj izostanak sa sjednice opravdali su predsjednik Hrvatske redovničke konferencije i provincial Hrvatske dominikanske provincije fr. Slavko Slišković, te delegati za Sloveniju fra Marko Prpa i za Južnu Ameriku mons. Drago Balvanović.

*vlč. dr. Tomislav Markić
nacionalni ravnatelj i tajnik Vijeća*

PRIOPĆENJE SA SASTANKA ODBORA HBK-A ZA MLADE

Sastanak Odbora za mlade HBK-a održan je u ponedjeljak 17. travnja 2023. godine pod predsjedanjem šibenskog biskupa Tomislava Rogića u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Na sastanku je sudjelovalo dvadesetak povjerenika za mlade pojedinih nadbiskupija i biskupija te redovničkih zajednica iz Hrvatske i BiH.

Nakon uvodne molitve i prihvaćanja zapisnika s prošle sjednice, povjerenici su se osvrnuli na održan team building u Sarajevu te istaknuli važnost ovakvih i sličnih susreta za razvoj pastoralna mlađih. Potom su sudionici sastanka upoznati s programom Završnice katoličke malonogometne lige koja će se igrati od 20. do 22. svibnja 2023. godine u Sisačkoj biskupiji. Nastupit će 18 ekipa pobjednika biskupijskih liga iz Požeške, Varaždinske, Dubrovačke, Mostarsko-duvanjske i Sisačke biskupije, te Zagrebačke, Splitsko-makarske, Đakovačko-osječke i Vrhbosanske nadbiskupije. Povjerenik domaćin Završnice vlč. Marijan Štingl i mons. Tomislav Rogić izvukli su skupine za grupnu etapu natjecanja.

Sljedeća točka dnevnog reda bio je Susret hrvatske katoličke mlađe u Gospočko-senjskoj biskupiji

2024. godine. Zbog odsustva povjerenika za mlađe Gospočko-senjske biskupije vlč. Josipa Tomljanovića, o novostima o Susretu u Gospoču izvjestila je voditeljica Ureda za mlađe Iva Vrabac. Križ mlađih simbolično je unesen na Cvjetnicu (i Svjetski dan mlađih) u gospočku katedralu te će nastaviti kružiti po biskupiji do samog Susreta. Na razmatranju su prijedlozi za logo i pripremne kateheze, a uskoro će biti objavljena i molitva za Susret.

Sudionici sastanka upoznati su i s najnovijim informacijama vezanim za Svjetski dan mlađih (SDM) koji će se održati od 1. do 6. kolovoza 2023. godine u Lisabonu, pod gesmom *Tih dana usta Marija i pohiti* (Lk 1,39). Hrvatsku će u Lisabonu predstavljati 2500 mlađih koji se u svojim nad/biskupijama aktivno pripremaju za Susret s Papom i mlađima iz cijelog svijeta. U dogоворu s povjerenicima, Ured za mlađe će tijekom svibnja objaviti letak s informacijama o kampovima za mlađe Crkve u Hrvata, koji će se ovo ljeto održavati diljem Lijepe Naše.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE POVJERENSTVA HBK-A ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKA I RANJIVIH OSOBA

Sjednica Povjerenstva Hrvatske biskupske konferencije za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba održana je pod predsjedanjem riječkog nadbiskupa Mate Uzinića u sjedištu HBK-a 20. travnja 2023. godine.

Povjerenstvo je nastavilo s radom na Smjernicama za zaštitu maloljetnika i ranjivih odraslih osoba kojima su potrebne dodatne izmjene u skladu s promjenama nastavno na apostolsko pismo *Vos estis lux mundi* (25. ožujak 2023.).

Nakon uspostave metropolijskih ureda i povjerenstava pri biskupijama, uočen je nedostatak stručnih osoba i nefunkcionalnost pa je prijeko potrebna organizacija cijelog sustava na drukčiji način. Novi ustroj bi uključivao uspostavu ureda za zaštitu maloljetnika za cijelu Hrvatsku biskupsku konferenciju, koji bi uključivao zaposlene profesionalne osobe i mrežu stručnih suradnika koji bi pomagali u suočavanju s eventualnim prijavama, vođenju postupka, pomoći žrtvama tijekom i nakon cijelog procesa. Jedna od zadaća Povjerenstva za iduće razdoblje je i prikupljanje podataka o slučajevima, pokrenutim istragama i ishodima istraga u posljednjih nekoliko desetljeća.

Prijevodi apostolskog pisma pape Franje *Vos estis lux mundi* (*Vi ste svjetlost svijeta*) i nova inačica dokumenta *Vademecum* Dikasterija za nauk vjere, uskoro će biti objavljeni na mrežnim stranicama HBK-a.

Kako je uočen nedostatak literature i priručnika na hrvatskom jeziku, Povjerenstvo je predložilo prijevod priručnika za učitelje, odgojitelje i pastoralne radnike *Rane zlostavljanja i Primjeri dobre prakse za prevenciju i zaštitu maloljetnika u župi*, a u pripremi je i prijevod trećeg priručnika *Za početnu formaciju u vremenu zlostavljanja*, koji je namijenjen kao pomoć odgojiteljima kandidata za prezbiterat i posvećen život, te mlađih u formaciji. Svi će priručnici biti dostupni na mrežnim stranicama HBK-a.

Centar za promicanje dobrobiti ranjivih osoba na Hrvatskom katoličkom sveučilištu i Povjerenstvo pripremaju stručni skup koji će se održati 20. studenog 2023. godine u Zagrebu. Stručni skup je prvenstveno namijenjen metropolijskim uredima i biskupijskim povjerenicima s ciljem edukacije koja će im pomoći da pravodobno i u skladu s propisima postupe u slučajevima prijave zlostavljanja.

Povezivanjem s *Mrežom za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba srednje i istočne Europe* (CEE Network), otvorena je mogućnost uključivanja i biskupijskih povjerenika i ostalih suradnika u preventivne i ostale

aktivnosti na području zaštite maloljetnika i ranjivih osoba.

Iduća sjednica Povjerenstva je najavljena za 4. listopad 2023. godine.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE VIJEĆA HBK-A ZA NAUK VJERE

Redovita sjednica Vijeća HBK-a za nauk vjere održana je u četvrtak 27. travnja 2023. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća biskup mons. Vlado Košić prvo je izvijestio da je na njegov prijedlog na proljetnom plenarnom zajedanju HBK-a sljedećim članovima produžen mandat u Vijeću: prof. dr. sc. Miji Nikiću, prof. dr. sc. Tončiju Matuliću, prof. dr. sc. Mladenu Parlovu i izv. prof. dr. sc. s. Valeriji Kovač.

Glavno izlaganje na sjednici održao je izv. prof. dr. sc. Zoran Turza s Hrvatskoga katoličkog sveučilišta o

temi *Očuvanje stvorenog kao »locus theologicus«*. Slijedila je opširna rasprava u kojoj su članovi raspravljali o važnosti te teme u današnje vrijeme, o pitanjima koja proizlaze iz suvremene ekološke krize te o kršćanskoj perspektivi i smjernicama glede brige za stvoreni svijet. Odlučeno je da će Vijeće u dogledno vrijeme pripremiti odgovarajući dokument o vrijednosti i očuvanju stvorenoga svijeta. Zaključno su se članovi još osvrnuli na neka aktualna pitanja u Crkvi i društvu.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE VIJEĆA HBK-A ZA ŽIVOT I OBITELJ I SASTANAK NAD/BISKUPIJSKIH POVJERENIKA ZA PASTORAL BRAKA I OBITELJI

Osvrt na ostvareno i planiranje budućega djelovanja

Sjednica Vijeća HBK-a za život i obitelj održana je u ponедjeljak 5. lipnja 2023. godine u poslijepodnevnim satima u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, a potom je u utorak 6. lipnja održan i sastanak nad/biskupijskih povjerenika za pastoral braka i obitelji. Sjednicom i sastankom predsjedao je riječki nadbiskup Mate Uzinić, predsjednik Vijeća.

Kao što je uobičajeno, lipanska sjednica i sastanak imali su za glavni cilj osrvrt na ono što je ostvareno u prethodnom razdoblju i zajedničko planiranje djelovanja u predstojećem razdoblju.

I vijećnici i povjerenici informirani su o statusu izvršenja zaključaka prethodne sjednice, odnosno prethodnoga sastanka, o nekim relevantnim društvenim i crkvenim aktualnostima kao i o najavama događanja, kako onih na međunarodnom tako i onih na nacionalnom planu. Petar-Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK-a za život i obitelj, podrobnije je izvijestio o događanjima u organizaciji Dikasterija za laike, obitelj i život te Komisije za obitelj i život Vijeća europskih biskupskih konferencija na kojima je sudjelovao kao predstavnik HBK-a. Vijećnici su izrazili osobito zadovoljstvo zbog utemeljenja Odbora za bračna i

obiteljska savjetovališta pri Vijeću HBK-a za život i obitelj.

U kontekstu ostvarenja smjernica iz dokumenta *Katekumenatski itinerari za bračni život* Dikasterija za laike, obitelji i život Svetе Stolice, posebna pozornost bila je posvećena zaključcima Kolokvija *Ljubavlju vođeni* na kojemu su se 21. siječnja 2023. godine okupili predstavnici nad/biskupija te predstavnici udruga, pokreta i zajednica uključenih u pastoral priprave za bračni život i praćenja u prvim godinama braka. Zaključeno je kako jedan od ključnih preduvjeta unapređenja i poboljšanja jest uspostava tješnje suradnje između pastoralna mladih i pastoralna studenata s pastoralom braka i obitelji, na čemu će se nastojati poraditi u suradnji s Odborom HBK-a za mlade.

Temeljem zaključaka sadržanih u izvješću o Nacionalnim studijskim danima održanim od 17. do 19. ožujka 2023. godine u Lječilištu Topusko, vijećnici i povjerenici razmotrili su planove za daljnji tijek trogodišnjeg pastoralnog ciklusa *Obitelji osoba s invaliditetom u krilu Crkve* poput održavanja pastoralno-katehetskog kolokvija za svećenike, suradnje s Hrvatskom redovničkom konferencijom i medijske suradnje s Hrvatskom

katoličkom mrežom. Povjerenici su, nadalje, promišljali i iznosili prijedloge o tome kako predviđene sadržaje i inicijative s razine HBK-a spustiti na razinu nad/biskupija i župa poput olakšavanja pristupa bogoslužnim i pastoralnim objektima, detektiranja osoba s invaliditetom u župama i njihovog uključivanja u život župa.

Vijećnici su se na svojoj sjednici osvrnuli na neka aktualna crkvena pa i društvena kretanja koja imaju upliv na život, brak i obitelj, poput sve naglašenijega trenda promjene spolnog i rodnog identiteta koji sa sobom nosi brojne i nesagledive posljedice. Uočeno je kako nerijetko dolazi do iscrpljivanja snaga u ideološkim prijeporima koji stvaraju podjele, a ne dolazi se do konsenzusa u stvarima koje su vitalne za opstojnost hrvatskog društva, poput poduzimanja žurnih i odlučnih koraka u borbi s galopirajućom depopulacijom i neplanskom migracijom. Naposljetku, vijećnici su se osvrnuli na cjelokupan mandat aktualnog saziva Vijeća s ciljem priređivanja izviješća o svemu onome što je učinjeno od 2018. godine.

Povjerenici su, pak, raspravili i o mogućnostima obilježavanja Trećeg svjetskog dana djedova, baka i starijih osoba u nedjelju 23. srpnja ove godine, za koji je Sveti Otac odredio temu *Od koljena do koljena dobrota je njegova* (Lk 1,50) žećeći ga povezati sa Svjetskim susretom mladih u Lisabonu u početku kolovoza. Iako je riječ o ljetnom terminu koji nije najprimjereniji za opsežnije pastoralne aktivnosti, dogovoren je da se na tragu poticaja pape Franje i nadležnoga Dikasterija, u skladu s mogućnostima, taj dan obilježi prigodnim misnim slavlјima barem u domovima za starije osobe, kao i organiziranjem posjeta mladih starijim osobama. Povjerenici su izviješteni i o tome da Udruženje katoličkih djedova i baka (*Catholic Grandparents Association*) na međunarodnoj razini prvi put za taj dan organizira hodočašće u Međugorje, kojemu se mogu pridružiti i djedovi i bake iz Hrvatske.

Tiskovni ured HBK-a

IMENOVANJA

PAPA PRIHVATIO ODREKNUĆE MONS. ŽELIMIRA PULJIĆA, MONS. MILAN ZGRABLIĆ POSTAO ZADARSKIM NADBISKUPOM

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je u subotu 14. siječnja 2023. godine da je papa Franjo prihvatio odreknuće od službe zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, a dosadašnji nadbiskup koadjutor mons. Milan Zgrablić postao je zadarski nadbiskup sa svim pravima i dužnostima dijecezanskoga biskupa.

Misa kojom je nadbiskup Zgrablić svečano preuzeo službu slavljenja je sutradan, 15. siječnja 2023. godine, u zadarskoj katedrali na svetkovinu sv. Stošije, zaštitnice Zadarske nadbiskupije i naslovnice zadarske prvostolnice.

Tiskovni ured HBK-a

MONS. IVAN ŠTIRONJA IMENOVAN POREČKIM I PULSKIM BISKUPOM

Papa Franjo imenovao je biskupom Porečke i Pulske biskupije mons. Ivana Štironju, dosadašnjeg kotoranskog biskupa u Crnoj Gori. Priopćila je to u utorak 31. siječnja 2023. godine Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj.

Ivan Štironja rođen je 10. svibnja 1960. u Pješivcu, tada u župi Prenj, a danas je to župa Aladinići u Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji, u obitelji s desetero djece. Osnovnu školu polazio je na Pileti, u Crnićima od 1967. do 1975. godine, a gimnaziju u Dubrovačkom sjemeništu kod isusovaca od 1975. do 1979. godine. Nakon odsluženja vojnoga roka bogoslovni studij počeo je na Visokoj filozofsko-teološkoj školi u Sarajevu od 1980. do 1986. godine.

Za svećenika Trebinjsko-mrkanske biskupije zaređen je 29. lipnja 1986. godine. Kao župni vikar službovao je od 1986. do 1987. godine u Dračevu. Još kao mladomisnik prijavio se za misije te se 1988. pola godine pripremao u Londonu za afričke misije i učio engleski jezik. Misijsku djelatnost obavljao je od 1988. do 1992. kao župnik župe Kaning'ombe u biskupiji Iringi u Tanzaniji.

Godine 1993. poslan je u hrvatsku župu u Oakville, u biskupiji Hamilton u Kanadi, gdje je kao župnik djelovao tri i pol godine, do 1996. Biskup Ratko Perić poslao ga je na studij liturgike u Padovu, gdje je na Institutu

za liturgijski pastoral dvije godine pohađao liturgijske predmete te postigao magisterij. Ujedno je pastoralno skrbio za Hrvate u Padovi i Miljanu.

Biskup ga je 1998. godine vratio u Mostar gdje je do 2002. obnašao službu katedralnog župnika. Zatim ga je imenovao biskupskim vikarom za pastoral, što je bio od 2002. do 2011. godine.

Kongregacija za evangelizaciju naroda imenovala ga je 1. ožujka 2011. godine nacionalnim ravnateljem Papinskih misijskih djela Bosne i Hercegovine. Na toj službi ostao je do rujna 2016. godine. Od listopada 2016. do prosinca 2020. bio je na službi župnika i upravitelja Svetišta Presvetoga Srca Isusova u Studencima.

Papa Franjo imenovao ga je 22. prosinca 2020. godine kotorskim biskupom. Za biskupa ga je 7. travnja 2021. godine u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve zaredio tadašnji splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić, metropolit Splitske crkvene pokrajine kojog pripada i Kotorska biskupija. U kotorskoj katedrali sv. Tripuna ustoličen je 27. travnja 2021. godine, na blagdan bl. Ozane Kotorske.

U službu porečkog i pulskog biskupa uveden je na svečanom euharistijskom slavlju u subotu 18. ožujka 2023. godine u porečkoj katedrali.

Tiskovni ured HBK-a

**MONS. DRAŽEN KUTLEŠA IMENOVAN ZAGREBAČKIM NADBISKUPOM
KOADJUTOROM, A MONS. ŽELIMIR PULJIĆ APOSTOLSKIM UPRAVITELJEM
SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE**

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je u utorak 14. veljače 2023. godine da je papa Franjo imenovao dotadašnjeg splitsko-makarskog nadbiskupa Dražena Kutlešu zagrebačkim nadbiskupom koadju-

torom, a umirovljenog zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića apostolskim upraviteljem Splitsko-makarske nadbiskupije.

Tiskovni ured HBK-a

**PAPA PRIHVATIO ODREKNUĆE KARDINALA JOSIPA BOZANIĆA,
MONS. DRAŽEN KUTLEŠA POSTAO ZAGREBAČKIM NADBISKUPOM**

Apostolska nuncijatura objavila je priopćenjem u subotu 15. travnja 2023. godine, u kojem je izvjestila da je papa Franjo prihvatio odreknuće nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića od pastoralnoga upravljanja Zagrebačkom nadbiskupijom te da će ga naslijediti mons. Dražen Kutleša, dosadašnji nadbiskup koadjutor.

Na blagdan sv. Katarine Sijenske, crkvene naučiteljice i suzaštitnice Europe, 29. travnja 2023. godine, mons. Dražen Kutleša preuzeo je službu zagrebačkoga nadbiskupa tijekom euharistijskog slavlja u Bogoslužnom prostoru bl. Alojzija Stepinca na Kaptolu u Zagrebu.

Tiskovni ured HBK-a

VIJESTI

DESETI PASTORALNO-KATEHETSKI KOLOKVIJ ZA SVEĆENIKE

Deseti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike o temi *Svećenik pred izazovima antropološke preobrazbe / Vjera – kultura – komunikacija u organizaciji*, u organizaciji Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za katehezu i novu evangelizaciju te Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za kler, održan je 28. veljače i 1. ožujka 2023. godine u Nadbiskupijskome pastoralnom institutu u Zagrebu.

Na početku je nazočne svećenike pozdravio dr. sc. Ivica Pažin, predstojnik Nacionalnoga katehetskog ureda (NKU). Zahvalio je svima na dolasku te izrazio radost ponovnoga susreta, koji se u posljednje dvije godine nije mogao ostvariti. Primjetivši prisutnost dijela prijavljenih svećenika, izrazio je riječi pozdrava i onim svećenicima koji ponajviše zbog vremenskih neprilika i odsječenosti juga Hrvatske uzrokovanih velikim snježnim nanosima nisu mogli stići na Kolokvij.

Pozdravni govor predsjednika HBK-a, zagrebačkog nadbiskupa koadjutora mons. Dražena Kutleše, koji također zbog vremenskih neprilika nije mogao biti prisutan, pročitao je generalni tajnik HBK-a dr. sc. Krunoslav Novak.

U ime Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju pozdravnu riječ uputio je njegov predsjednik nadbiskup đakovačko-osječki Đuro Hranić. Nadbiskup je to učinio i u ime predsjednika Vijeća HBK-a za kler nadbiskupa zadarskog Milana Zgrablića koji se zbog vremenskih neprilika Kolokviju pridružio u popodnevnim satima.

Radni dio Kolokvija započeo je predavanjima dr. sc. Dana Đakovića o temu *Sve osim vječnosti. O zaboravu duhovnosti danas* i prof. dr. Borisa Vulića *Kako je »vetula« razgovarala s teologom? Jednostavnost osobne vjere u vjeri čitave Crkve*. Nakon oba izlaganja uslijedila je tematska rasprava.

Popodnevni dio započeo je okruglim stolom *Kultura (raz)govora svećenika u različitim pastoralno-katehetskim područjima rada* koji je moderirao glavni urednik *Glasa Koncila* Branimir Stanić. Izlagači na okruglom stolu bili su dr. sc. Lovorka Brajković – *Umićeće praćenja drugoga*, prof. dr. sc. Igor Kanižaj – *Nova evangelizacija i digitalni urođenici* i dr. sc. Gordana Vorošanec-Škarić – *Homilia kao kulturno djelo*.

Nakon okruglog stola sudionicima su ponuđene tri radionice: *A što kada je teško? Elementi logoterapijskoga razgovora u svećeničkom radu*, koju je vodila prof. dr. sc. Vladimira Velički; *Odgoj svećenika za rad s medijima* pod vodstvom vlč. mr. sc. Marijana Pavelića i *Simbalistički stil pastoralnog djelovanja na župnoj razini* pod vodstvom don mr. Ante Bitunjca.

Prvi dan završio je euharistijskim slavljem koje je u kapeli Presvetog Srca Isusova Nadbiskupijskoga bogoslovnoga sjemeništa na Kaptolu predvodio predsjednik Vijeća HBK-a za kler nadbiskup zadarski Milan Zgrablić, a liturgijsko pjevanje župni zbor župe sv. Blaža iz Zagreba pod vodstvom maestra Matije Fortune.

Radni dio drugoga dana počeo je predavanjem koje je održao doc. dr. sc. Josip Bošnjaković o temi *Svećenici – poslužitelji ljepote i blaga u glinenim posudama*. Uslijedio je drugi krug radionica. Kolokvij je potom zaključen završnom raspravom. Zaključke s kolokvija pripremio je i predstavio predstojnik NKU-a dr. Ivica Pažin.

Na kraju se prisutnima obratio predsjednik Vijeća za kler nadbiskup Zgrablić koji je zahvalio svima koji su se, unatoč vremenskim nepogodama, odazvali kao i onima koji su organizirali kolokvij. Susret je zaključen molitvom i zajedničkim objedom.

IKA – HKM / Tiskovni ured HBK-a

MOLITVA U HRVATSKOJ

ZA XVI. OPĆU REDOVITU SKUPŠTINU BISKUPSKE SINODE

Generalno tajništvo Sinode u Rimu pozvalo je biskupske konferencije diljem svijeta na molitvu u srijedu 31. svibnja 2023. godine, na liturgijski spomendan Pohoda Blažene Djelice Marije i na završetku marijanskog mjeseca svibnja, kako bi Mariji, Majci Crkve, povjerili rad XVI. opće redovite skupštine Biskupske sinode koja će se održati na jesen ove i iduće 2024. godine.

Crkva u Hrvatskoj pridružila se toga dana molitvi opće Crkve u Zagrebu gdje su hrvatski biskupi sudjelovali u proslavi Majke Božje od Kamenitih vrata. Središnje misno slavlje na trgu ispred zagrebačke Prvostolnice predvodio je kardinal Mario Grech, generalni tajnik Biskupske sinode.

Na početku misnog slavlja zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša istaknuo je da su se kao vjernici okupili u zajedništvu ispred Katedrale pred Marijom kojoj otvaraju svoje srce te je kardinalu Grechu u znak zahvalnosti darovali lik Majke Božje od Kamenitih vrata.

Kardinal Grech je u homiliji, tumačeći navještenu Božju riječ, pozvao na razmatranje o »utjelovljenju kao otajstvu odnosa i susreta koji se šire zemljopisnim prostorima, kao i vremenima koja obuhvaćaju razne naraštaje. Nadilazi se prostor koji dijeli osobe, a prevladava se i raskorak među naraštajima, da bi se dalo prostora djelovanju Boga koji uvijek iznenađuje muškarce i žene proširujući njihove planove sinodskoga hoda koji Crkva živi ovih godina. I mi živimo 'susrete' radi davanja prostora Božjemu djelovanju i radi širenja prostora našega šatora, kako to kaže prorok Izajja (usp. Iz 54,2) rijećima koje su postale naslovom Radnoga dokumenta za (sinodsku) kontinentalnu dionicu. Bog svojim utjelovljenjem ulazi u te susrete. Štoviše, mogli bismo reći da ih promiče i u njima se daruje omogućujući nam da upoznamo njegovo lice«, rekao je kardinal Grech.

Govoreći o susretu Marije i Elizabete propovjednik je istaknuo da u tom susretu u prvi plan dolaze sinovi. »Ivan još u utrobi majke pleše zbog susreta s Isusom koga Marija nosi u sebi (usp. Lk 1,44). Kao što je David

plesao pred Kovčegom Božnjim koji je ulazio u Jeruzalem, tako Ivan Preteča pleše zbog dolaska Marije koja je poput Kovčega Saveza, mjesto na kojem je u Jeruzalemskom hramu kao na prijestolju bila smještena Božja prisutnost. Na znakovit način evanđelist Luka rabi isti glagol koji se u Drugoj knjizi o Samuelu odnosi na Davida. U tome susretu Elizabeta Mariji upućuje važne riječi. Ona ju zove blaženom jer je vjerovala u ispunjenje Gospodinovih riječi (usp. Lk 1,45).«

Kardinal je dodao da je i taj susret slika Crkve Drugoga vatikanskoga koncila koja se ne boji susresti suvremen svijet obilježen strahovima i tjeskobama, radosti ma i trpljenjima. »Susret Marije i Elizabete poučava nas da budemo Crkva radosti koja zna prepoznati i s drugima dijeliti Božje darove; koja se zna otvoriti djelovanju Duha Svetoga koji je istinsko vrelo radosti.«

»Draga braćo i sestre, molimo Gospodina da se danas i mi, s pomoću sinodskoga hoda, znamo otvoriti njegovoj budućnosti. I mi ćemo biti blaženi, ako budemo znali vjerovati u ispunjenje Gospodinovih riječi... Sinodski hod je u biti čin vjere „u ispunjenje Gospodinovih riječi“, njegova obećanja za život Crkve«, zaključio je kardinal Grech.

Pomoćni biskup zagrebački Ivan Šaško izrekao je homiliju kardinala Marija Grecha na hrvatskom jeziku. Poslije popričesne molitve kardinal Grech je s okupljenim (nad)biskupima i vjernicima izmolio molitvu Majci Božjoj od Kamenitih vrata povjeravajući joj XVI. opću redovitu skupštinu Biskupske sinode da bi cijela Crkva ispunjena Božnjim Duhom zajedno hodila putovima svijeta i svim ljudima očitovala Božju prisutnost živeći djetotornu ljubav, radost navještanja i ljepotu darovanosti. Nakon molitve uslijedila je procesija koja se preko Trga bana Josipa Jelačića uputila prema kapelici Majke Božje od Kamenitih vrata, gdje je svečanim blagoslovom završeno euharistijsko slavlje.

IKA – HKM / Tiskovni ured HBK-a

PREDSJEDNIK HBK-A PREDVODIO MISU ZA MIR U UKRAJINI

Na inicijativu Vijeća europskih biskupske konferencije (CCEE) da se tijekom korizme svakodnevno u jednoj biskupskoj konferenciji slavi misa za mir i žrtve rata u Ukrajini, predsjednik HBK-a zagrebački nadbiskup koadjutor Dražen Kutleša predvodio je euharistijsko slavlje u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije (HBK) u Zagrebu u četvrtak 2. ožujka 2023. godine.

U koncelebraciji su bili đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, gospočko-senjski biskup Zdenko Križić, predstojnik Nacionalnoga katehetskog ureda HBK-a mons. Ivica Pažin, nacionalni ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu preč. Tomislav Markić, te tajnici biskupâ vlč. Mišel Grgurić i vlč. Domagoj Lacković. Misu je uživo prenosio Hrvatski

katolički radio, a na njoj su sudjelovali djelatnici ureda i ustanova HBK-a.

U propovijedi je nadbiskup Kutleša istaknuo kako sukob u Ukrajini: »Osjećamo posebno teškim i bliskim srcu zbog dva razloga, onog racionalnog jer se nalazi prostorno jako blizu, na pragu našeg doma, ali i emotivnog jer smo i sami, pogotovo mi malo stariji, imali osobno iskustvo Domovinskoga rata.« U svjetlu tih događaja, ali i u svjetlu Božje riječi i korizmenog vremena, istaknuo je nadbiskup, s pravom se može postaviti tri pitanja: Kakvo je trenutačno stanje čovječanstva? Jesmo li išta naučili iz prošlosti? Gradi-mo li, i kako gradimo, budućnost?

Navodeći s jedne strane »globalizacijski napredak i uzlet društva«, nadbiskup Kutleša je napomenuo i kako u tom istom društvu vlada sve veća hladna i globalizirana ravnodušnost. Istaknuo je kako je čovječanstvu potrebno obraćenje srca kako bi promijenilo i odbacilo svoje krive kriterije i kriva tumačenja svijeta i stvarnosti. Naše društvo je potrebito zaokreta i ozdravljenja koje samo Bog može donijeti, rekao je nadbiskup te poručio kako katolici, poput *kvasca društva*, moraju buditi svijest da je »ljudsko zajedništvo naše najdragocjenije blago«.

Nazvavši rat u Ukrajini »porazom ljudskosti« upozorio je kako se to najviše uočava u »nesposobnosti da učimo iz pogrešaka prošlosti pa smo osuđeni da prošlost stereotipno ponavljamo«. Podsjetio je na

vrijeme kada je nastajala enciklika svetog pape Ivana XXIII. *Mir na zemlji – Pacem in Terris*. »U svijetu je dominirao hladni rat i podijeljenost između kapitalizma i socijalizma, uočavao se snažan jaz između Istoka i Zapada koji je Kubanskom krizom gotovo završio nuklearnim ratom. Sveti Papa tada se obratio *svim ljudima dobre volje*, vjernicima i nevjernicima, upozorio je Crkvu da svijet gleda cjelovito, mimo granica i podjela, jer rat nije ničiji interes, a mir je plod pravednosti. Kako snažno i jednakо aktualno odzvanjaju ove Papine poruke«, rekao je nadbiskup Kutleša, dodavši kako aktualna situacija poziva na izgradnju budućnosti s Bogom i na molitvu kojom se Boga uključuje u rješavanje problema. Pozivajući se na naviješteno evanđelje, nadbiskup je podsjetio kako »Bog nam jamči da nijedna molitva nije uzaludna«.

»Mi molimo srcem da se Bog smiluje nama, zarečenim stranama i cijelom čovječanstvu. Ako molimo srcem, srce nas potiče na djelovanje. Solidarnost i konkretna materijalna pomoć znak je da je 'molilo srce' a ne samo pamet i usne. Jer srce promijenjeno vjerom i molitvom uvijek je konkretno, 'ljubavlju djelotvorno'. Neka i naša molitva bude takva, pred Bogom ponizna i u ljubavi konkretna«, zaključio je predsjednik HBK-a nadbiskup Dražen Kutleša.

IKA – HKM / Tiskovni ured HBK-a

NACIONALNI STUDIJSKI DANI ZA DJELATNIKE U OBITELJSKOM PASTORALU I PASTORALU OSOBA S INVALIDITETOM

Topusko, 17. – 19. ožujka 2023.

Nacionalni studijski dani za djelatnike obiteljskog pastoralu i pastoralu osoba s invaliditetom naslovljeni *Obitelji osoba s invaliditetom u krilu Crkve* održani su od 17. do 19. ožujka 2023. godine u Lječilištu Topusko.

Organizirali su ih Vijeće/Ured HBK-a za život i obitelj, Vijeće/Ured HBK-a za laike u sklopu kojega djeluje Pododbor za osobe s invaliditetom, te Sisačka biskupija kao domaćin. Time je započet trogodišnji pastoralni ciklus (2023. – 2025.) pokrenut s ciljem razvoja pastoralna osoba s invaliditetom i njihovih obitelji u hrvatskim nad/biskupijama.

Na događanju je sudjelovalo gotovo stotinu predstavnika iz svih hrvatskih nad/biskupija, kao i predstavnika udruga, zajednica i zaklada uključenih u taj specifičan pastoral. Među sudionicima bilo je i osoba s invaliditetom, djece s teškoćama u razvoju i njihovih roditelja, kako se o njima ne bi razgovaralo bez njih.

Program studijskih dana bio je osmišljen kao mosaik stručnih predavanja, rada u radioničkim skupinama, svjedočanstava osoba s invaliditetom, iznošenja primjera dobre prakse iz nad/biskupija te iz udruga, zajednica i zaklada, a sve prožeto molitveno-duhovno-liturgijskim sadržajima.

U petak 17. ožujka 2023. svečano otvaranje prigodno je započeto izvedbom *Psalma 139*. Potom su u ime organizatora pozdrave uputili sisački biskup Vlado Košić, dubrovački biskup Roko Glasnović i rižečki nadbiskup Mate Uzinić. Sudionike su pozdravili i uzvanici gđa Ljubica Lukačić, zastupnica u Hrvatskom saboru, i g. Dario Jurišić, zamjenik pravobraniteljice za osobe s invaliditetom.

U radnom dijelu prvo predavanje održali su prof. dr. sc. Marko Buljevac i prof. dr. sc. Zdenko Babić. Oni su sažeto prikazali društveni položaj osoba s

invaliditetom / djece s teškoćama u razvoju i njihovih obitelji u RH, te ukazali na izazove u sustavima socijalne politike. Uz to, kao korisnu pomoć, prof. Buljevac priredio je savjete za komunikaciju i ophodenje s osobama s invaliditetom koji su uvršteni u radni materijal za sudionike. Rad je nastavljen u pet radioničkih skupina.

U subotu 18. ožujka predavanje o važnosti podrške obiteljima djece s teškoćama i osoba s invaliditetom u svladavanju prepreka za uključivanje u zajednicu održala je prof. dr. sc. Ljiljana Igrić, a potom je upečatljivo svjedočanstvo iznijela gđa Marija Kotarski koja je unatoč cerebralnoj paralizi ostvarila svoj san i predanim zalaganjem uz potporu obitelji završila španjolski i talijanski jezik i kulturu na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Poseban dojam na sudionike ostavila je druga radionica naslovljena *Hodaj u mojim cipelama* koja ih je uvela u svijet osoba s invaliditetom.

Treće predavanje održala je doc. dr. sc. Martina Vuk Grgić progovorivši o teološko-antropološko-pastoralnom pristupu invaliditetu i osobama s invaliditetom. Na to se nadovezalo predstavljanje onoga što se čini za osobe s invaliditetom i njihove obitelji u pet nad/biskupija (Đakovačko-osječkoj, Požeškoj, Sisačkoj, Varaždinskoj i Zagrebačkoj) u kojima su imenovani povjerenici za taj vid pastoralna. U trećoj zaključnoj

radionici *Osobe s invaliditetom – subjekti župne zajednice* sudionici su, temeljem svojih iskustava i onoga što su čuli, nastojali konkretizirati pastoralnu skrb i katehizaciju osoba s invaliditetom i njihovih obitelji u različitim tipovima župa (gradska, prigradska i seoska).

U nedjelju 19. ožujka, posljednjeg dana skupa, predstavljeno je djelovanje udruga, zajednica i zaklada (Zajednica *Vjera i svjetlo*, Udruga *Korablja* – Zajednica *Arka*, Humanitarna udruga *Job*, Humanitarna udruga *Ruah*, Udruga *Iskra svjetlosti*, Udruga *Volonteri crkve Filipa Nerija*, Zaklada *Marija de Mattias*, Zaklada *Čujem, vjerujem, vidim*) uključenih u pastoral osoba s invaliditetom i njihovih obitelji. Na samom kraju radnog dijela programa voditelji radionica iznijeli su izvješća iz svojih radioničkih skupina iz čega su proizašli i zaključci koji će poslužiti za daljnje odvijanje ciklusa.

Nacionalni studijski dani zaključeni su svečanim euharistijskim slavlјem koje je u župnoj crkvi Pohoda Blažene Djevice Marije u Topuskom predvodio biskup Roko Glasnović u zajedništvu sa župnikom i drugim svećenicima, a obogatili su ga članovi zajednicā *Arka te Vjera i svjetlo* predvođenjem liturgijskog pjevanja, ministiranjem te dramskim uprizorenjem naviještene Evandelja.

IKA – HKM / Tiskovni ured HBK-a

SREDIŠNJE EUHARISTIJSKO SLAVLJE TJEDNA SOLIDARNOSTI I ZAJEDNIŠTVA S CRKVOM I LJUDIMA U BIH

Središnje misno slavlje ovogodišnjeg Tjedna solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini slavljeno je u nedjelju 12. ožujka 2023. godine u župi Aladinići kod Stoca u Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji, uz izravan prijenos na HRT-u, RTV-u Herceg-Bosne, HKR-u, Radiopostaji *Mir Međugorje* i drugim medijima.

Misu je predvodio domaćin mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski Petar Palić, a koncelebrirali su predsjednik Hrvatskog Caritasa varaždinski biskup Bože Radoš koji je i propovijedao, dosadašnji kotorski i novoimenovani porečki i pulski biskup Ivan Štironja koji potječe upravo iz župe Aladinići, ravnatelji Caritasa u Hrvatskoj i BiH fra Tomislav Glavnik i mons. Tomo Knežević, ravnatelj Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Mirko Šimić, ravnatelj Caritasa Banjalučke biskupije mons. Miljenko Aničić, domaći župnik don Marin Krešić i drugi svećenici.

Na euharistijskom slavlju sudjelovali su i djelatnici središnjice Hrvatskog Caritasa iz Zagreba te predstavnici Caritasa Dubrovačke biskupije predvođeni ravnateljicom Sanjom Šanje, predstavnice Caritasa Sisačke

biskupije ravnateljica Kristina Radić zajedno sa s. Smiljom Čirkom, te vlč. Josip Kešinović, ravnatelj Caritasa Vojnog ordinarijata.

Pred početak mise okupljene je pozdravio ravnatelj Caritasa hercegovačkih biskupija don Željko Majić. Na početku mise biskup Palić pozdravio je sve nazočne na misi kao i one koji su misu pratili putem radiotelevizijskog prijenosa. Poseban bratski pozdrav uputio je biskupu Radošu i svim biskupima i vjernicima u Hrvatskoj uz izraze zahvalnosti za svu podršku koju pružaju Crkvi u Bosni i Hercegovini.

Naglasio je kako je Trebinjsko-mrkanska biskupija, u kojoj je slavljena misa, najstarija biskupija na ovim prostorima i koja je prošle godine proslavila tisuću godina od prvoga pisanoga spomena.

Biskup Radoš u propovijedi je rekao da su se okupili u Aladinićima sa željom da pokažu i osnaže zajedništvo Crkve i naroda u Hrvatskoj s Crkvom i narodom u BiH. Na kraju mise sve je pozdravio i svima zahvalio domaći župnik don Marin Krešić uz želju »da svima priprema za Uskrs bude plodonosna«.

Tim euharistijskim slavljem svečano je započela akcija Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini koja je trajala od 12. do 19. ožujka 2023. godine. Prikupljeni darovi tijekom ovogodišnje akcije u svim župnim zajednicama u Republici Hrvatskoj ili na druge načine, putem Hrvatskog Caritasa namijenjeni su kao potpora Crkvi i ljudima u Bosni i Hercegovini, kao strukturalna i projektna potpora, posebice putem projekata koje kandidiraju Caritasi u BiH, a odobrava Hrvatski Caritas. Tom se pomoći pomaže rad projekata kao što su: hospiciji i domovi za stare,

nemoćne i umiruće, rehabilitacija djece s posebnim potrebama, kućna njega starih i nemoćnih, pučke kuhinje, katolički vrtići, rehabilitacija osoba s posebnim potrebama. Uz to, pomaže se strukturama i ustanovama Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini koje te projekte omogućuju i provode. Od ove godine, odlukom biskupa HBK-a i BK BiH, prvi put je putem BK BiH 5 % prikupljenih sredstava preusmjereno za pomoći svećenicima u potrebi u BiH.

IKA – HKM / Tiskovni ured HBK-a

SVEĆANO PROSLAVLJENO 30 GODINA DJELOVANJA IKA-E I 25 GODINA HKR-A

Svečana proslava 30. obljetnice osnutka Informativne katoličke agencije (IKA) i 25. obljetnice početka emitiranja programa Hrvatskoga katoličkog radija (HKR) održana je u utorak 18. travnja 2023. godine u Dvorani Vjenac Nadbiskupijskog pastoralnog instituta u Zagrebu.

Proslavi su nazočili brojni uzvanici, nadbiskupi i biskupi, među kojima umirovljeni zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj Giorgio Lingua, predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske katoličke mreže (HKM) zagrebački pomoći biskup Mijo Gorski, ministrica kulture i medija dr. sc. Nina Obuljen Koržinek, ravnateljica Uprave za medije i razvoj kulturnih i kreativnih industrija Jasna Vaniček-Fila, državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede Tugomir Majdak, provincialke i provincijalni, izaslanici ministara, predstavnici Agencije za elektroničke medije i Odašiljača i veza, te prijatelji, djelatnici i suradnici IKA-e i HKR-a.

Predsjednik HBK-a nadbiskup Kutleša je, nakon pozdrava, kazao da su IKA i HKR kao katolički mediji izgradili identitet s jasnim crkvenim poslanjem širenja Radosne vijesti. »Osim evangelizacijske uloge, oni nastoje biti i sredstvo dijaloskog odnosa prema drugim vjerskim zajednicama i društvu. U doba takozvane infodemije, kada je svijet vjerodostojnih i transparentnih informacija sve teže približiti javnosti, jedan od važnih zadataka im je još snažnije učvrstiti vjerodostojnost, vodeći računa o tome da svojim objavama zadrže teško stećeno povjerenje«, rekao je predsjednik HBK-a.

Podsjetio je kako početci katoličkog novinarstva sežu u 19. stoljeće, kao i da je u bivšoj državi režim gušio svaku javnu aktivnost Crkve. Dodao je da je 30. obljetnica IKA-e prilika za promišljanje o do sada prijeđenom putu, o stećenim iskustvima, ali i o specifičnostima

vjerskoga novinarstva. »Nudeći izvješća utemeljena na činjenicama i obilježena odgovornošću za vjerodostojnost vijesti, ona je danas nezaobilazan medijski servis Hrvatske biskupske konferencije«, poručio je nadbiskup Kutleša.

Govoreći o HKR-u i nazvavši ga »mlađim bratom IKA-e«, mons. Kutleša je rekao kako putem svojih radio valova u cijeloj Hrvatskoj pa i šire više od 25 godina nudi poruku istine. »Istine koju pišemo velikim početnim slovom, utemeljenu na navještaju evanđelja Isusa Krista, te onu istinu koja se odnosi na vjerodostojno izvještavanje o svakodnevnim događanjima, uobičenom temeljitim, uravnoteženim i cjelovitim informacijama«, istaknuo je zagrebački nadbiskup.

»Svima želim da odgajate moralne i svete vjernike i ljude i da budete kreposni odgajatelji i učitelji u medijima koji će poučavati i odgajati riječju i primjerom jake, mudre, učene i kreposne pojedince, koji će stvarati dobra vremena kako za društvo tako za Crkvu općenito«, rekao je predsjednik HBK-a te je čestitao svima koji su se na bilo koji način ugradili i koji se danas ugrađuju u djelovanje crkvenih medija. Zahvaljujući i potičući ih na ustrajnost u dobru, molio je zagovor sv. Franje Saleskog, zaštitnika katoličkih novinara i pisaca.

»Neka Gospodin blagoslovi ovo djelo: sve djelatnike IKA-e i HKR-a te njihove čitatelje, slušatelje i podupiratelje. *Ad multos annos*«, zaključio je nadbiskup Kutleša.

Obljetnice HKR-a i IKA-e čestitao je i papa Franjo, čije je želje u pisanoj poruci poslao državni tajnik Svetе Stolice kardinal Pietro Parolin, a pročitao ih je nuncij Lingua.

Okupljenima se potom obratio biskup Mijo Gorski rekavši kako je velika moć medija, »kako za dobro, tako, nažalost, i za zlo, ovisi o osobi koja stoji iza njih«. Rekao je kako »u vremenu u kojem se rezervirana istina

odvojila od stvarnih činjenica i sve postaje samo percep-cija, imati medije koji promiču istinu i dobro, pravo je blago«.

Obraćajući se djelatnicima, čestitao im je kazavši kako u svome poslu nisu štedjeli sebe i svoje vrijeme. »Samo Bog zna domet riječi i utjecaj koji ste ostavili u srcima i umovima mnogih slušatelja. Uvјeren sam da je vašim zalaganjem rasla vjera i širilo se evanđelje. Neka dobar radio za dobre ljude bude dobar radio za sve ljude kako bi svi bili obogaćeni navještajem dobra«, rekao je predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske katoličke mreže.

Čestitavši značajne obljetnice IKA-e i HKR-a u svoje ime i u ime predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, ministrica kulture i medija Nina Obuljen-Koržinek istaknula je kako IKA ima »nezimjerno važnu ulogu u našem medijskom prostoru«, navodeći kako u digitalnom vremenu, gdje se »nameće želja za što bržim vijestima«, nerijetko na štetu točnosti i cjelovitosti vijesti, IKA »ide u korak s digitalnim tehnologijama, multimedijalnim pristupom, ali i s trajnim ciljem pružanja točnosti i provjere informacija«.

Govoreći o radu HKR-a, kazala je kako »treba naglasiti, ovaj radio je mjesto gdje se otvaraju različite društvene teme, pokreću rasprave od javnog interesa i dijalog te kao takav je relevantan sugovornik s brojnim slušateljima o čemu svjedoči niz priznanja i nagrada koji su novinari i urednici dobili za svoj ne samo novinarski, nego i humanitarni rad«.

Potom je premijerno prikazan dokumentarni film *Prvih 25 godina HKR-a* autorâ Diane Tikvić i Mihaela Varenice, kojima su nakon projekcije uručene zahvalnice i prigodni darovi. Usljedila je dodjela zahvalnica bivšim urednicima i ravnateljima, djelatnicima i suradnicima HKR-a, a uručili su ih biskup Mijo Gorski i vlč. Krunoslav Novak.

Zatim je projiciran videoprikaz *30 godina IKA-e*, koji su pripremili glavni urednik HKM-a Siniša Kovačić i voditelj Tehnike HKR-a Mihael Varenica. Nakon toga biskup Mijo Gorski i vlč. Krunoslav Novak uručili su zahvalnice bivšim urednicima i ravnateljima, djelatnicima i suradnicima IKA-e.

U ime svih dobitnika priznanja zahvalio je voditelj i urednik na HKR-u Domagoj Pejić. Kazao je kako su ga prikazani filmovi podsjetili na Psalm 127: »Ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji. Ako Gospodin grad ne čuva, uzalud stražar bdi.« Zahvalio je Gospodinu na 30 godina IKA-e i 25 godina HKR-a jer je »gradio i čuvao tu kuću s nama«. Također je zahvalio svim kolegama, organizatorima i prijateljima HKR-a, kao i prisutnim biskupima i nadbiskupima te apostolskom nunciju na potpori koju pružaju radu HKM-a.

Pri kraju svečanosti nazočnima se obratio v. d. ravnatelja HKM-a, generalni tajnik HBK-a, vlč. doc. dr. Krunoslav Novak. Podsjetio je kako se ljude od rođenja uči da u životu ne smiju zaboraviti na »četiri najvažnije male riječi, a koje su u isto vrijeme snažna poluga za izgradnju povjerenja, zajedništva i međusobnoga razumijevanja. To su riječi: molim, hvala, izvoli, oprosti«, rekao je.

Vlč. Krunoslav Novak potom je zahvalio svima prisutnima koji su svojom nazočnošću uveličali taj događaj te na taj način odali priznanje medijima HKM-a, njihovim djelatnicima i svima koji se uključuju na razne načine u njihovo djelovanje. Osobito je zahvalio biskupima HBK-a koji su osnovali IKA-u i HKR, prepoznavši važnost komunikacije posredstvom medija kao važnu sastavnicu navjestačkog poslanja Crkve.

»Oni su kao krovovi o kojima govori Isus u Evanđelju: 'Što vam govorim u tami, recite na svjetlu; i što na uho čujete, propovijedajte na krovovima.' (Mt 10,27). Hvala Hrvatskoj biskupskoj konferenciji na materijalnoj i finansijskoj podršci svih ovih godina, te na povjerenju u vršenju poslanja koje smo prihvatali«, kazao je v. d. ravnatelja HKM-a.

Također je zahvalio svim djelatnicima i suradnicima, prijateljima HKR-a i »svim slušateljima, čitateljima, pratiteljima i gledateljima, radi kojih se ostvaruje program i radi kojih stvaramo sadržaj naših medija. Imajući na umu one za koje stvaramo program, s radošću i lakoćom u svom obraćanju gajimo i izražavamo poštovanje i prema vama kao i prema događajima i osobama o kojima donosimo objave«, poručio je.

»Moguće je ipak, da se u pojedinim situacijama nije svaki prilog razumio na takav način, te je ovdje prilika i za riječ oprosti«, rekao je vlč. Novak dodavši da je sigurno tijekom proteklih desetljeća rada IKA-e i HKR-a bilo nesavršenosti. Na tome se, u ime svih djelatnika, ispričao i zamolio za razumijevanje.

»Mi nismo ovdje radi sebe već radi prirode našeg poslanja, to jest posredništva s vrlo jasno zacrtanom karizmom. Vaša nazočnost i podrška snažan je poticaj da i dalje ustrajemo u službi Radosne vijesti evanđelja i glasa kršćanske kulture te Istine koja nema alternativu«, poručio je v. d. ravnatelja HKM-a prisutnima.

»Riječju izvoli, želim vam reći da želimo s vama ustrajati u sadržajima koji će i dalje karakterizirati naše medije u nastojanju da idu ususret čovjeku koji treba točnu informaciju, vjerodostojan izvor i ohrabrenje na životnom putu. Osim prenošenja odgovora i mišljenja drugih, želimo otvarati prostor traženju istine, polazeći od evanđelja, nauka Crkve, dobra i ljepote«, kazao je dodavši da je na tom putu uz IKA-u i HKR od 2018. godine pokrenut i portal Hrvatske katoličke mreže.

Vlč. Novak potom je rekao kako su Crkvi mediji važno sredstvo komunikacije jer, osim što su most između Crkve i ljudi, oni su evangelizacijsko i katehizacijsko sredstvo. »Tijekom proteklih 25., odnosno 30 godina bilo je također i izazovnih i teških trenutaka, stoga želimo završiti ovu večer molbom dragom Bogu za mudrost, razum i snagu. Potrebni su nam da bismo i dalje mogli biti vjerodostojan svjetionik na moru, po bonaci i buri,

a Blaženu Djevicu Mariju molimo za nebeski zagovor«, kazao je v. d. ravnatelja HKM-a. Podsjetio je da je prije 25 godina program HKR-a započeo u podne molitvom *Kraljice neba, raduj se*, kojom je završena i svečana proslava 25 godina djelovanja Hrvatskoga katoličkog radija i 30 godina Informativne katoličke agencije.

IKA – HKM

PAPINA ČESTITKA U POVODU 30. OBLJETNICE IKA-E I 25. OBLJETNICE HKR-A

Papa Franjo uputio je predsjedniku HBK-a zagrebačkom nadbiskupu Draženu Kutleši čestitku u povodu 30. obljetnice djelovanja Informativne katoličke agencije i 25. obljetnice Hrvatskog katoličkog radija koju je na svečanoj akademiji 18. travnja 2023. godine pročitao apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj Giorgio Lingua.

Papinu čestitku prenosimo u cijelosti:

Povodom 30. obljetnice ustanovljenja Informativne katoličke agencije i 25. obljetnice osnutka Hrvatskog katoličkog radija, Vrhovni svećenik upućuje najljepše želje i, dok izražava zahvalnost za ulogu koju vrše u službi evanđelja, nada se da će te lijepе obljetnice pobuditi obnovljenu

predanost širenju vrijednosti bratstva, solidarnosti i mira. Istodobno vas potiče da predano služite istini putem dobrog novinarstva, koje ne daje prostora medijskim glasinama. Tim željama, Njegova Svetost zaziva stalnu Božju pomoć nad one koji rade u tim dvjema medijskim ustanovama i od srca upućuje željeni apostolski blagoslov koji rado proteže na slušatelje i čitatelje, kao i na one koji podupiru taj hvalevrijedan rad. Dodajem i svoje osobne najljepše želje, jamčeći da će vas se spomenuti u svojim molitvama.

kardinal Pietro Parolin
državni tajnik

NADBISKUP KUTLEŠA PREDVODIO MISU U MACELJU ZA BLEIBURŠKE I SVE PORATNE ŽRTVE

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije i zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša predvodio je misu za dušnicu za žrtve Bleiburške tragedije i križnih puteva hrvatskoga naroda u subotu 13. svibnja 2023. godine ispred Crkve Muke Isusove u Macelju. Koncelebrirali su gospičko-senjski biskup Zdenko Križić, provincijal Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda fra Milan Krišto, generalni tajnik HBK-a dr. Krunoslav Novak, ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislav Markić i brojni svećenici.

Na početku misnoga slavlja nadbiskup Kutleša pozdravljajući okupljene kazao je kako je ovo mjesto »simbol patnje i nepravde koju su mnogi nevini ljudi morali pretrpjeti. Želimo naglasiti potrebu da se žrtve poštuju, istaknuti važnost dostojanstva tih žrtava i istraživanja istine. Nikada ne smijemo zaboraviti da su žrtve rata bili ljudi poput nas, koji su sanjali o miru, slobodi i budućnosti svoje domovine, ali su im te snove prekinuli zlo i nasilje.«

»Svi ljudi su stvorenji jednaki. Nema razlike među njima kada je riječ o vrijednosti njihovih života i njihovih snova. Zato se moramo usprotiviti svakom obliku

manipulacija žrtvama, moramo težiti istini o njihovom stradanju bez obzira koliko to dugo trajalo«, dodao je nadbiskup. Nastavio je kako »samo kroz istinu možemo pronaći pravdu i osigurati da se nepravde ne ponavljaju i da žrtve ne budu zaboravljene. Naša borba za istinu i pravdu nije samo nasljeđe prošlosti, već naša obveza prema budućim naraštajima. Ali kao kršćani trebamo oprostiti drugima i tražiti oproštenje za svoje grijeha.«

Nadbiskup Kutleša u homiliji je naglasio kako je Maceljska šuma samo jedna od točaka hrvatskoga križnog puta, na kojoj je stradalo više od desetak tisuća žrtava. »Ovi ljudi nisu brojevi, svaki je ovaj broj imao ime i prezime, osobnu povijest, zavičaj, užu i šиру obitelj, ali još uvijek nema obilježenoga i zaštićenoga grobnoga mjesta. Pravo na grob Crkva je proglašila i naučava stoljećima, jer pitanje o grobovima nije stvar politike i svjetonazora, nego zahtjev humanosti, humanitarnosti, elementarnoga ljudskoga sažaljenja, ali i uljuđenosti. Naposljetku, to je i obilježje naroda i nacije, velikih ne prostorom ili vojnom ili ekonomskom snagom, nego velikih dostojanstvom i časnošću.«

Dodao je kako je potrebno, bez uzmicanja pred bilo kime ili bilo čime, prihvatićti činjenice upravo onakve kakve jesu. »Potrebno je i da se to učini neuvjetovano te da to bude trijezno, objektivno i pošteno, jer rat je uvijek „poraz za čitavo čovječanstvo“, a ovakva podmukla likvidacija ratnih zarobljenika okrutan je i otužan zločin koji se ne može opravdati nikakvim izlikama. Svaki je nepravedno oduzet život vrijedan, neovisno o tome komu je život oduzet i tko je krvnik koji život oduzima.«

Nadbiskup je kazao kako su mjesta stradanja poziv da pogled usmjerimo prema nebu. »Poziv da pogled usmjerimo na nebo poziv je na nadu i svjedočanstvo čvrste vjere u životu. Poziv je na praštanje i pomirenje, na priznanje krivnje, kajanje i obraćenje, na dužni pjetjet žrtvama i na trud oko svijeta i odnosa koji neće biti obilježeni nasiljem i korupcijom, gdje zahtjevi pravednosti neće biti ušutkani niti zaobiđeni.«

Govoreći o oprاشtanju, nadbiskup je istaknuo kako ono od nas ne traži zaborav. »Pamćenje naroda ne može izblijedjeti, niti ga je moguće izbrisati, niti to želimo. Ali pamćenje naroda ne smije biti zadojeno zamjeranjem, mržnjom i osvetom jer tako postaje zlopamćenje i sjeme za nove podjele, osvete i ratove. Ne, ne tražimo zaborav nego da kao narod prihvativimo žrtvu i bol ove tragedije i da se ne damo pobijediti zlom, nego da dobrim svladavamo zlo u sebi (usp. Rim 12,21). Ono što trebamo pohraniti u svojoj povijesnoj memoriji ne bi smjeli biti nepodmireni računi koji će u našim srcima rađati namisl osvete. Nego naučimo kako ne ponavljati grijeh, jer može li se očekivati što dobra ako ustrajemo u neoprostu, u oholosti pred Bogom?«

Nadbiskup Kutleša poručio je kako je zadaća našega naraštaja »inzistirati na poštovanju istine prema svim žrtvama, što može biti vjerodostojna podloga za žuđeno potpuno nacionalno pomirenje, za prestanak politizacije povijesti i za uspostavu objektivne povjesnice.«

Govoreći o ideologijama, predsjednik HBK-a naglasio je kako »ideologija ne poznaje čovjeka koji ima svoju obitelj, oca i majku, ženu, muža i djecu, svoju osobnu povijest, svoje rodno mjesto i zavičaj, nego je vođena snažnim gubitkom osobnog identiteta pri čemu pojedinac samo može odabratи hoće li biti sluga ili žrtva ideje. Današnje ideologije žele mijenjati i narav čovjeka stvorena na sliku Božju. Kada je izbrisana pojma čovjeka kao ljudske osobe stvorene na sliku Božju, on postaje fluidna stvarnost, stvar nad kojom treba zadobiti potpunu vlast i kontrolu.«

»Učimo li išta iz povijesti? Kako odgovoriti na ovaj naš konkretan povijesni trenutak? Onako kako su to činili velikani duha prije nas: blaženi Alojzije Stepinac, sluga Božji Franjo Kuharić i sv. Ivan Pavao II.«, kazao je nadbiskup i zaključio zazivom Marijinog zagovora riječima svetoga pape Ivana Pavla II.

Misnom slavlju prisustvovali su predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković s izaslanstvom, predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, predstavnici mjesnih vlasti, članovi Počasnog bleiburskog voda, sudionici križnih puteva, njihove obitelji, hrvatski branitelji te brojni vjernici. Liturgijsko pjevanje predvodio je mješoviti župni zbor Župe Gospe od Zdravlja iz Splita pod ravnateljem fra Stipice Grgata.

Istoga dana tijekom prijepodneva komemoraciju kraj središnjeg križa na zagrebačkom groblju Mirogoju predvodio je generalni tajnik HBK-a vlč. dr. Krunoslav Novak uz sudjelovanje predstavnika Islamske zajednice te u nazočnosti visokih državnih dužnosnika na čelu s predsjednikom Sabora i Vlade RH.

Misa zadušnica slavljena je i u petak 12. svibnja 2023. godine u župnoj crkvi u Bleiburgu, koju je predvodio fra Marko Mrše, provincial Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja.

IKA – HKM / Tiskovni ured HBK-a

ZAVRŠNICA KATOLIČKE MALONOGOMETNE LIGE

Ured za pastoral mladih Sisačke biskupije i Katolička malonogometna liga (KMNL) Sisačke biskupije bili su domaćini 17. završnice KMNL-a Crkve u Hrvata. Natjecanje je održano od 19. do 21. svibnja 2023. godine u Sisku, Pisarovini, Popovači, Petrinji i Kutini. KMNL je projekt Hrvatske biskupske konferencije u kojem sudjeluju malonogometne ekipe nad/biskupija iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Nakon što svaka pojedina nad/biskupija odigra svoju sezonu, pobjedičke momčadi igraju nacionalnu završnicu u kojoj se natječu za nacionalnog prvaka.

Nakon nekoliko godina bez završnice zbog pandemije, posljednja 16. bila je u Varaždinu. Na završno natjecanje u Sisačkoj biskupiji odazvalo se 20 ekipa s oko 300 igrača iz Zagrebačke, Đakovačko-osječke, Riječke, Splitsko-makarske i Vrhbosanske nadbiskupije, te Varaždinske, Požeške, Dubrovačke, Mostarsko-dubravjske i Sisačke biskupije.

Svečana ceremonija otvorenja završnice održana je u petak 19. svibnja u Velikom Kaptolu u Sisku. Sve okupljene pozdravio je sisački biskup Vlado Košić osvrnuvši se na brojne nepogode koje su tijekom proteklih

godina zahvatile taj kraj. Biskup je poručio kako su sve kušnje prebrodili te su ih učinile jačima i čvrćima, kao što je i u sportu. Na kraju je poručio okupljenim nogometnišima kako im želi da u pobjedi osjete radost, ali i da u porazu ne osjete žalost, jer je ta žalost zalog za buduću radost. Nakon svečanog otvorenja duhovni dio programa nastavljen je u Pastoralnom centru katedralne župe u Sisku, gdje je misu za sve sudionike predvodio biskup Košić u zajedništvu s desetak svećenika.

Razigravanja po skupinama održano je u subotu 20. svibnja u sportskim dvoranama u Pisarovini, Popovači, Petrinji i Kutini. Najbolje dvije momčadi iz svake

skupine plasirale su se u četvrtfinale koje je odigrano u nedjelju 21. svibnja u novoj sportskoj dvorani OŠ Mate Lovraka u Petrinji.

Mladići iz Stoca u finalu su sa 2:1 bili uspješniji od momčadi Župe Pomoćnice kršćana iz Splita (Kman), a treće mjesto osvojila je momčad Župe Rođenja Blažene Djevice Marije iz Višnjevca, pobijedivši momčad Župe svetih Petra i Pavla iz Osijeka.

Na kraju pobjednički pehar, kao i onaj prijelazni, najboljoj ekipi uručio je sisački biskup Vlado Košić.

IKA – HKM / Tiskovni ured HBK-a

OBJAVLJEN ZBORNIK SA 6. HRVATSKOG SOCIJALNOG TJEDNA

Šesti hrvatski socijalni tjedan (Zagreb, 22. i 23. listopada 2021.) pobudio je iznimno zanimanje u hrvatskoj crkvenoj i društvenoj javnosti. U početku lipnja 2023. godine objavljena je knjiga – zbornik s toga događaja s naslovom *Demografija – Iseljavanje – Migracije*.

Izdavač zbornika je Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve, a suzdržavač i izvršni nakladnik je Kršćanska sadašnjost. Uredili su ga Stjepan Baloban, Gordan Črpić, Dubravka Petrović Štefanac i Zvonimir Anić. Na 494 stranice iscrpljeno je u riječi i slici prikazan tijek Šestoga hrvatskoga socijalnog tjedna koji je zbog pandemije bolesti COVID-19 morao biti održan u hibridnom obliku, dijelom uživo u prostorima Hrvatske biskupske konferencije, a dijelom na daljinu putem platforme Zoom.

Rad Šestoga hrvatskoga socijalnog tjedna odvijao se u plenarnim predavanjima i panelima. Predavačice i predavači, poznati i priznati hrvatski demografi kao i drugi hrvatski stručnjaci za pitanja demografije, iseljavanja, useljavanja i migracija, iznijeli su u osam plenarnih predavanja kao i u devet predavanja u panelima, brojne informacije i kritičke prosudbe te moguća rješenja.

U zborniku je objavljeno ukupno 25 radova u kojima je, među ostalim, upozorenje na porazne činjenice demografske krize u Hrvatskoj, nezaustavljiv trend iseljavanja, kao i suvremene migracijske tokove. Istaknuta je važnost donošenja održivih demografskih politika koje će se kontinuirano provoditi bez obzira na to koja

je opcija na vlasti. Uz to, dani su snažni poticaji da se treba poraditi na sustavnom povratku hrvatskih iseljenika. Poseban je naglasak stavljen na crkveno viđenje spomenutih izazova kao i na konkretne mogućnosti doprinosa Crkve u suočavanju s njima. Iznova je naglašena važnost obitelji koju je, kako je rečeno, potrebno nanovo staviti u središte nacionalnih interesa i prioriteta, napose u smislu rješavanja stambenog pitanja i socijalnih ulaganja u tu najvažniju stanicu društva. Kako se ne bi ukazivalo samo na probleme, u zborniku su prikazani i primjeri dobre prakse koji mogu biti nadahnjuće za daljnja promišljanja i konstruktivna djelovanja.

Monografija donosi deklaraciju Tjedna, koja je nakon održavanja Šestoga hrvatskoga tjedna bila komentirana u civilnim i crkvenim medijima u Hrvatskoj, kao i pozdravne govore s početka, zaključne i završne riječi, te homiliju izrečenu na svečanoj euharistiji kojom je Tjedan završen. Uz to, u zborniku se nalazi i izvješće s konferencije za novinare na kojoj je ovaj dođaj najavljen, kao i prikaz sudionika Tjedna.

Zbornik – monografija o Šestom hrvatskom socijalnom tjednu može se nabaviti u knjižarama Nakladničke kuće *Kršćanska sadašnjost*.

Promocija ove iznimno važne knjige – zbornika planira se održati u listopadu ove 2023. godine u Zagrebu.

Tiskovni ured HBK-a

IN MEMORIAM

PREMINUO PAPA EMERITUS BENEDIKT XVI.

Papa emeritus Benedikt XVI. preminuo je u subotu 31. prosinca 2022. godine u 9.34 sati u samostanu *Mater Ecclesiae* u Vatikanu, priopćio je Tiskovni ured Svetе Stolice.

Tim povodom priopćenjem se oglasila i Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj u kojem je istaknuto da će posmrtni ostaci pape u miru počivati u samostanu *Mater Ecclesiae* u Vatikanu, gdje se papa emeritus povukao nakon odreknuća od službe, do nedjeljka ujutro 2. siječnja 2023. godine, kada je tijelo bilo preneseno i izloženo u Bazilici sv. Petra. Istaknuto je i kako nisu predviđeni službeni posjeti ni javne molitve. »Dok buka vatrometa pozdravlja godinu na odlasku i s nadom dočekuje novu koja dolazi, cijela je Crkva pozvana na unutarnju šutnju kako bi ostavila prostora otajstvu smrti koje nas podsjeća na ispravnost prolaznog svijeta. U miru koji donosi Gospodino novo rođenje, pozvani smo s nadom gledati u budućnost koja je pred nama. Papa Benedikt XVI. sada u svjetlu razmatra ono što je mudro propovijedao o vjeri. Želimo kao blago čuvati njegov nauk. U trenutačnim okolnostima, bolnima za cijeli svijet, dok se čini da sjeme podjela prevladava i među Kristovim vjernicima, rado se prisjećam onoga što je pokojni Papa definirao kao 'svoju ambiciju, svoju neodgodivu dužnost', kao što je povjerio u prvoj poruci na kraju euharistijskog slavlja s kardinalima koji su ga izabrali, kada je izjavio da preuzima kao 'glavnu obvezu neumorno raditi na ponovnom uspostavljanju punog i vidljivog jedinstva svih Kristovih sljedbenika'. Neka njegov život, koji je

kao ponizan radnik u vinogradu Gospodnjem utrošio u službi Bogu i Crkvi, bude kod nebeskog Oca prihvaćen kao zalog za pomirenje svih kršćana i za mir u cijelom svijetu«, istaknuo je u priopćenju apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj Giorgio Lingua.

Sprovodnoj misi u četvrtak 5. siječnja predsjedao je papa Franjo koji je izrekao homiliju, a u njegovo ime misu kod oltara slavio je dekan Kardinalskog zbora kardinal Giovanni Battista Re.

Obredi za papu emeritusa slijedili su primjer sprovoda za vladajućeg papu s nekim izvornim elementima te prilagodbama, a neki su elementi bili izostavljeni.

Na kraju euharistijskog slavlja papa Franjo predvodio je molitvu preporuke i posljednji pozdrav (*Ultima Commendatio i Valedictio*). Lijes je potom kroz baziliku prenesen u kriptu.

Na sprovodu su iz Hrvatske sudjelovali zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, zadarski nadbiskup Želimir Puljić, riječki nadbiskup Mate Uzinić, požeški biskup Antun Škvorčević i bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak. U ime BK BiH sudjelovaо je umirovljeni vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić.

U svojstvu izaslanice predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića na sprovodu je nazočila saborска zastupnica Marijana Petir, a u ime Vlade RH ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek i ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman.

Tiskovni ured HBK-a

PREMINUO ZAGREBAČKI BISKUP U MIRU VALENTIN POZAIĆ

Zagrebački pomoćni biskup u miru Valentin Pozaić, okrijepljen svetim sakramentima, preminuo je u ponedjeljak 15. svibnja 2023. godine u Svećeničkom domu

sv. Josipa u 78. godini života, 50. godini svećeništva i 19. godini biskupstva, izvjestio je Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije.

Rođen je 15. rujna 1945. godine u Selnici, župa Marija Bistrica, u brojnoj obitelji, od roditelja Janka i Agate rođene Salar. Nakon završene osnovne škole, koju je pohađao u Selnici i Bedekovčini, u sjemenišnu gimnaziju upisao se na zagrebačkoj Šalati. Po završetku drugoga razreda stupio je u Družbu Isusovu. Filozofsko-teološki studij pohađao je na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu.

Za svećenika je zaređen 24. lipnja 1973. godine, a nakon ređenja studij je nastavio u Rimu na Papinskom sveučilištu *Gregoriana*, gdje je 1975. postigao bakalaurat iz moralne teologije. Godine 1984. na istome je sveučilištu i doktorirao. Od 1977. do 1979. bio je član uredništva Hrvatskoga programa Vatikanskog radija.

Nakon završenoga studija vratio se u Zagreb i preuzeo službu profesora moralne teologije na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove. Od 1990. do 1994. predavao je predmet *Bioetika* na Papinskom sveučilištu *Gregoriana* u Rimu. Bio je profesor kršćanske etike na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu.

U znanstvenom radu osobito se istaknuo u području bioetike. Na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove osnovao je Centar za bioetiku. Istraživao je i usavršavao se u svojoj specijalizaciji na *Joseph and Rose Kennedy Institute of Ethics* u Washingtonu, na *Linacre Centre for Health Care Ethics* u Londonu, te na *Instituto Borja de Bioética* u Barceloni.

Od 1990. do 1993. godine bio je član Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za nauk vjere. Od 1991. bio je duhovni asistent Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva, a od 1996. duhovni savjetnik Europske udruge katoličkih liječnika (*Ecclesiastical Assistant – FEAMC European Federation of Catholic Medical Associations*).

Od 1994. do 2000. godine bio je rektor Kolegija Družbe Isusove na Jordanovcu. Objavio je više znanstvenih članaka u stručnim časopisima. Autor je i više knjiga iz područja moralne teologije.

Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je pomoćnim biskupom nadbiskupa zagrebačkoga 2. veljače 2005. godine, a za biskupa je zaređen u zagrebačkoj katedrali na svetkovinu sv. Josipa, 19. ožujka 2005. godine.

Papa Franjo prihvatio je 13. svibnja 2017. godine njegovo odreknuće od službe pomoćnog biskupa Zagrebačke nadbiskupije zbog zdravstvenih razloga.

Sprovod biskupa Pozaića održan je 19. svibnja 2023. na Gradskom groblju Mirogoju. Sprovodne obrede predvodio je predsjednik HBK-a zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša. Nakon sprovoda, misu zadušnicu u Bogoslužnom prostoru bl. Alojzija Stepinca na Kaptolu predvodio je umirovljeni zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić.

Tiskovni ured HBK-a

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

HR-10000 ZAGREB, Ksaverska cesta 12A

Tel. 01 5635 001

e-mail: info@hbk.hr

www.hbk.hr

ISSN 1332-2354

GODIŠTE XXII. □ ZAGREB 2023. □ BROJ 1 (33)